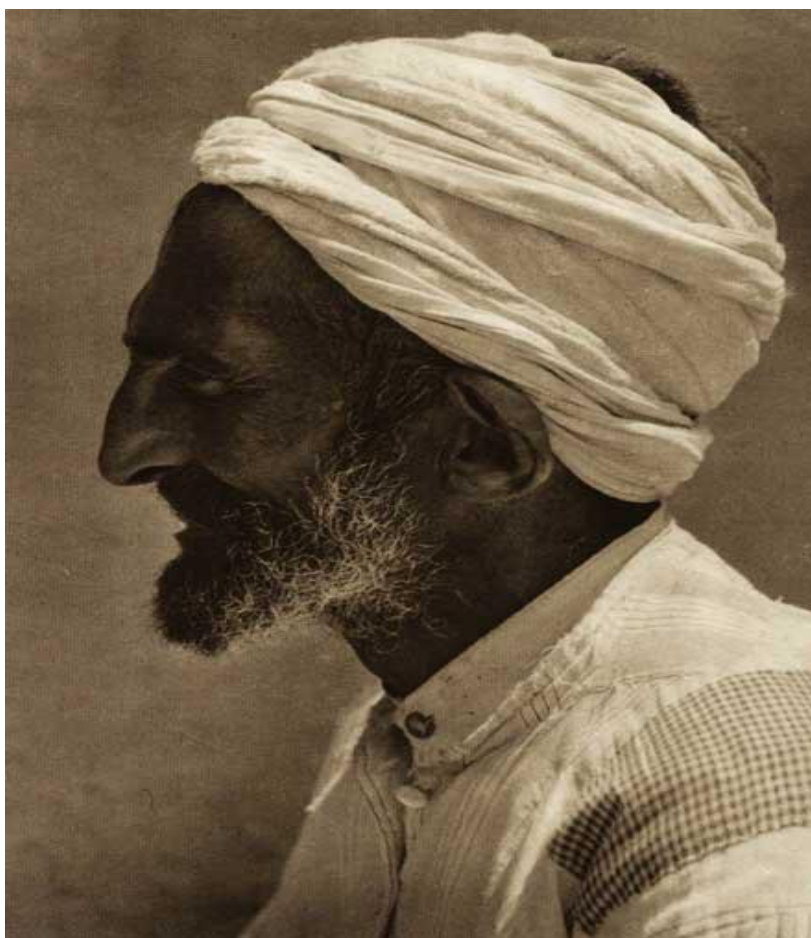

LIMONA RĂZVAN

Naționalitățile și problemele lor în
documentele de arhivă dobrogene (1879 – 1941)

SEMĂNĂTORUL
Editura - online
August 2009

Cuprins

Introducere

1

Documente

1. 3 Ianuarie 1879, Cerere a imamilor din Constanța adresată Primăriei în care solicită ca veniturile gheretelor de lângă moschei să le revină conform obiceiului din perioada anterioară anului 1878
2. 11 Iunie 1882, Adresă a Primăriei către Prefectura Constanța referitoare la construirea unei catedrale în Constanța
3. 25 II 1890, Raport al Administrația Plasei Babadag privind școlile particulare bulgare din comuna Congaz
4. 28 II 1890, Cererea Revizoratului Școlar de înființare a unor școli în limba română în comuna Congaz
5. 10 XI 1900, Activitatea comitetului Machedo - Bulgar din județul Tulcea
6. 1916, Problemele epitropiei comunității israelite (Tulcea)
7. 17 August 1916, Raport privind persoanele periculoase ordinii de stat
8. 1916, Telegramă referitoare la persoanele periculoase ordinii de stat
9. 25 August 1916, Raport privind starea de spirit a populației bulgare din orașul Babadag
10. 26 August 1916, Raport de percheziție al Poliției orașului Isaccea
11. 31 August 1916, Situația cetățenilor de origine bulgară din Penitenciarul preventiv Tulcea
12. Septembrie 1916, Adresa Companiei de Jandarmi Tulcea cu privire la persoanele periculoase ordinii de stat
13. 1916, Raport privind persoanele de origine bulgară și turcă considerate periculoase ordinii de stat
14. 30 Septembrie 1916, Relațiile interetnice în comuna Topolog
15. 1916, Relațiile interetnice în plasa Măcin
16. 15 Octombrie 1916, Raport privind persoanele periculoase ordinii de stat (Chilia Veche)
17. 28 Octombrie 1916, Raport privind situația cetățenilor bulgari și evrei arestați la începutul războiului
18. 30 Octombrie 1916, Raport privind persoanele periculoase ordinii

- de stat (Tulcea)
19. 1916, Cerere de eliberare a unor cetățeni români de origine bulgară reținuți la începutul războiului
 20. 1916, Cerere de eliberare a unor cetățeni români de origine bulgară reținuți la începutul războiului
 21. 1917, Raport al poliției orașului Sulina asupra activității samsarilor greci și evrei din Ismail și Odessa
 22. 20 Iulie 1917, Notă informativă a prefecturii asupra familiei de negustori evrei Bergman
 23. 24 Iulie 1917, Notă informativă a prefecturii legată de propaganda împotriva războiului
 24. 9 August 1917, Manifest al armatei ruse din România
 25. 6 Noiembrie 1917, Adresă a prefecturii Tulcea către comandantul Companiei de jandarmi în care se cere stabilirea precisă a statutului juridic al locuitorilor din Delta
 26. 14 August 1917, Adresa Ministerului de Interne referitoare la specula monetară
 27. 21 Mai 1918, Nota cu privire la situația rezervelor alimentare existente în plasa Gurile Dunării
 28. Decembrie 1918, Proclamația generalului Berthelot , șeful misiunii militare franceze
 29. 8 Ianuarie 1919, Telegramă a prefecturii Tulcea ce solicită supravegherea locuitorilor bulgari plecați în județul Caliacra
 30. 10 Ianuarie 1919, Cerere a prefecturii Tulcea de supraveghere a unor locuitori germani din comuna Ciucurova
 31. 15 Ianuarie 1919, Cerere de ajutor financiar (Tulcea)
 32. 15 Ianuarie 1919, Nota Brigăzii de Siguranță asupra speculei
 33. 15 Ianuarie 1919, Nota Brigăzii de Siguranță privind situația populației în regiune
 34. 16 Ianuarie 1919, Nota Brigăzii de Siguranță referitoare la activitatea societății bulgare „Dunavsca obštenstva” (Societatea dunăreană)
 35. 17 Ianuarie 1919, Situația dezertorilor și cetățenilor străini
 36. 19 Ianuarie 1919, Notă informativă în legătură cu activitatea antiromânească în Mahmudia
 37. 19 Ianuarie 1919, Notă de urmărire a activităților bulgare
 38. 20 Ianuarie 1919, Situația dezertorilor bulgari și ruși
 39. 20 Ianuarie 1919, Raport al Postului de Jandarmi Ciucurova privind activitățile antiromânești din comună

40. 21 Ianuarie 1919, Nota Brigăzii de Siguranță asupra problemelor recrutării bulgarilor și lipovenilor în armată
41. 22 Ianuarie 1919, Nota Brigăzii de Siguranță referitoare la opiniile unor locuitori bulgari despre România
42. 28 Ianuarie 1919, Informare a Ministerului de Interne în legătură cu mișcarea socialistă în județul Tulcea
43. Februarie 1919, Notă de prezentare a activităților antiromânești din orașul Măcin
44. 29 Martie 1919, Nota prefecturii Tulcea cu privire la răspândirea ideilor bolșeviste și anarhice în zonă
45. 5 Aprilie 1919, Nota Administrației plasei Sulina referitoare la activitatea Comitetelor naționale bulgare
46. 13 Aprilie 1919, Raport al Ministrului de Interne G. Mârzescu privind activitatea antiromânească a primarului Trifan Gabrov din Măcin
47. 20 Mai 1919, Adresă a Primăriei Hârșova ce solicită aprobarea prefecturii pentru organizarea unei colecte financiare destinată cumpărării de obiecte de cult necesare bisericii din oraș
48. 28 Mai 1919, Nota comisarului Ion Ionescu, șeful Poliției Mangalia, adresată prefecturii Constanța în legătură cu interzicerea folosirii limbilor străine în localuri publice și pe străzi
49. 15 August 1919, Cerere de arestare a spionilor bolșevici
50. 2 Septembrie 1919, Cerere de ajutor financiar (Carcaliu)
51. 2 Septembrie 1919, Ministerul de Interne trimite prefecturii Constanța o adresă de urmărire și arestare a agenților societății bulgare „Dobrogea”
52. Septembrie 1919, Cerere de urmărire pentru activități antiromânești
53. 1919, Notă a prefecturii privind problemele recrutării
54. 20 Noiembrie 1919, Notă asupra spionilor germani trimiși în România
55. 13 Februarie 1920, Informare privind mica industrie (Cataloi)
56. 24 Februarie 1920, Raport referitor la folosirea limbii române în comuna Murighiol
57. 5 Martie 1920, Adresa de urmărire a activității comuniste bulgare din Dobrogea (Plasa Cataloi)
58. 12 Martie 1920, Nota Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice în care solicită opinia prefecturii privind numele viitorului muftiu
59. 16 Martie 1920, Cerere de eliberare a unui pastor protestant din lagăr (Ciucurova)

60. 5 Mai 1920, Notă informativă asupra greșelilor depistate în urma recensământului populației
61. 23 Mai 1920, Adresă privind activitatea societății bulgare „Dobrogea” din Varna (Plasa Cataloi)
62. 23 Mai 1920, Adresa prefecturii Tulcea privind aprobarea tombolei Societății „Ajutorul” a doamnelor și domnișoarelor israelite
63. 15 Septembrie 1920, Ordinul Marelui Stat Major privind emigrarea evreilor și ungarilor din România
64. 21 Octombrie 1920, Situația cultului mozaic în Sulina
65. 23 Noiembrie 1920, Proces Verbal al conflictului de muncă din cadrul asociației „Meseriașilor Uniți”
66. 1920, Situația cultului mozaic în Tulcea
67. 16 Februarie 1921, Raport al Poliției orașului Tulcea asupra conflictelor din cadrul partidului socialist
68. 21 Martie 1921, Plângere a locuitorilor satului Atmagea împotriva colaboratorilor
69. 18 Aprilie 1921, Raport al Brigăzii Speciale de Siguranță Tulcea referitoare la situația din cadrul partidului socialist
70. Mai 1921, Notă a Ministerului de Interne privind activitățile dezertorilor din Chilia Veche
71. 28 Iulie 1921, Adresă a Ministerului de Interne ce ordonă libera activitate a comitetelor sioniste implicate în strângerea de fonduri
72. 26 August 1921, Raportul Poliției orașului Sulina asupra dezertorilor reîntorși în țară
73. 9 Noiembrie 1921, Raportul Poliției orașului Tulcea privind acțiunile comuniștilor bulgari
74. 21 Ianuarie 1922, Conflictele generate de procesul colonizării și împrumutării
75. 2 Februarie 1922, Reclamație a locuitorilor din satul Dunăvăț împotriva abuzurilor jandarmilor
76. 25 Februarie 1922, Nota informativă a prefecturii privind refugiații evrei ucraineni
77. 20 Mai 1922, Cerere de autorizare a unei fabrici de lapte (Tulcea)
78. 20 Mai 1922, Nota Ministerului Industriei și Comerțului cu lista membrilor Camerei de Comerț și Industrie Tulcea
79. 7 August 1922, Nota informativă asupra mișcării sioniste
80. 29 August 1922, Cerere a locuitorilor germani din satul Atmagea ce solicită cumpărarea unui izlaz pentru vite
81. 15 Septembrie 1922, Raport al Poliției orașului Tulcea privitor la

- desfășurarea congresului lipovenilor de rit vechi
82. 17 Septembrie 1922, Raportul plasei Măcin asupra loturilor demonstrative din comuna Turcoaia
 83. 20 Septembrie 1922, Cerere de organizare a unei sărbători sportive de către societățile „Aurora” și „Macaby”
 84. 10 Octombrie 1922, Nota Ministerului de Interne ce solicită prevenirea oricăror incidente cu ocazia reprezentațiilor teatrale evreiești
 85. 26 Decembrie 1922, Raport asupra incidentelor produse cu ocazia unei festival teatral al societății „Lumina”
 86. 1922, Reclamație privind încălcări de proprietate (Câșla)
 87. 30 Decembrie 1923, Raport al plasei Babadag referitor la activitatea Comisiei interimare din comuna Slava Rusă
 88. 4 Ianuarie 1924, Raport referitor la cooperativele și băncile populare din plasa Tulcea
 89. 5 Ianuarie 1924, Raport referitor la cooperativele și băncile populare din plasa Cataloi
 90. 8 Februarie 1924, Cerere de achitare a cheltuielilor realizate cu ocazia pictării bisericii din comuna Turcoaia
 91. 4 Martie 1924, Raport al plasei Sulina referitor la activitatea comisiei comunale din comuna Periprava
 92. 26 Martie 1924, Cerere de ajutor financiar a Moscheii Musulmane din Măcin
 93. 22 Aprilie 1924, Cerere de ajutor financiar și material a comunității ortodoxe din Ciucurova pentru ridicarea unei biserici
 94. 9 Mai 1924, Buletin Informativ al Compania de Jandarmi Tulcea privind jafurile la drumul mare
 95. 29 Iulie 1924, Cerere de autorizare a unei fabrici de apă gazoasă (Mahmudia)
 96. 31 Octombrie 1924, Adresă a Batalionului de Grăniceri Galați ce identifică locuitori ai Deltei fără acte de proprietate
 97. 12 Februarie 1925, Proces Verbal de constatare a unor acte de contrabandă în comuna Carcaliu
 98. 4 Martie 1925, Raport al Poliției orașului Tulcea privind întrunirea Societății de ajutor reciproc a meseriașilor evrei
 99. 30 Aprilie 1925, Cerere de pedepsire a grănicerilor vinovați de încălcarea legii în comuna Sarichioi
 100. 8 Iulie 1925, Cerere de aprobare a asociației „Hacoack”
 101. 29 August 1925, Raport al Poliției orașului Tulcea asupra

- comunității evreiești și activității societăților „Lumina” și „Hacoack”
102. 15 Decembrie 1925, Proces Verbal de aprobare a unui ajutor financiar pentru elevii musulmani din Dobrogea
 103. 1925, Cerere de transfer a satului Alba la comuna Meidanchioi
 104. 1925, Cerere de pedepsire a grănicerilor vinovați de încălcarea legii în comuna C.A. Rosetti
 105. 1925, Cerere de anulare a impozitelor a locuitorilor din comuna Pr. Mihai , plasa Babadag
 106. 1925, Ordin circular emis de Ministerul Instrucțiunii ce solicită anularea diplomelor ilegale obținute de cetățenii bulgari
 107. 4 Ianuarie 1926, Cerere de permanentizare a învățătorilor aparținând delegației obștii Letea
 108. 4 Februarie 1926, Adresa Revizoratului școlar în privința conflictelor dintre localnici și învățătorul din satul Letea
 109. 25 Februarie 1926, Cerere a deputatului Selim Abdulachim trimisă Primăriei Constanța în care solicită sprijin financiar pentru întreținerea a 40 de elevi musulmani
 110. 27 Aprilie 1926, Nota Ministerului de Interne referitoare la organizarea comisiilor musulmane
 111. 6 Mai 1926, Adresa Ministerului Cultelor și Artelor privind situația moscheilor din Ceaușchiori și Vasile Alexandri
 112. 8 Mai 1926, Cerere a Sindicatului Hotelierilor din orașul Constanța de a permite cazarea refugiaților evrei polonezi în stabilimentele proprii pentru a anima comerțul local și a permite aprovizionarea acestora
 113. 19 Mai 1926, Conflicte între epitropi și Episcopia Dunării de Jos legate de introducerea noului calendar
 114. 22 Mai 1926, Plângere a comunității evreiești din Babadag împotriva Ligii Apărării Național Creștine
 115. 26 Mai 1926, Nota Ministerului de Interne de desființare a societăților „Lumina” și „Macabii”
 116. 31 Mai 1926, Adresa prefecturii referitoare la înființarea unui post de limbă turcă la școala primară din Ceaușchiori
 117. 15 Iunie 1926, Reclamație asupra unor incidente între locuitorii din satul Periprava
 118. 1 Iulie 1926, Certificat de acordare a personalității juridice pentru societatea „Lumina”
 119. 4 August 1926, Plângere a cultivatorilor de zarzavat din Comuna

Mihai Bravul

120. 14 Octombrie 1926, Circulara Ministerului de Interne asupra colonizării Crimeei cu populație evreiască de către U.R.S.S.
121. 19 Octombrie 1926, Notă informativă a Ministerului de Interne referitor la tipărirea unui manifest împotriva evreilor
122. 1 Noiembrie 1926, Cerere de autorizare a sărbătoririi hramului bisericii lipovene din Chilia Veche
123. 12 Noiembrie 1926, Notă privind sărbătoririi hramului bisericii lipovene din Sarichioi
124. 15 Noiembrie 1926, Notă informativă a Poliției orașului Sulina ce prezintă înființarea unei subsecții fasciste italiene
125. 6 Februarie 1927, Proces Verbal al balului comunității evreiești din Sulina dedicat reparației și întreținerii sinagogii
126. 2 Martie 1927, Cerere de aprobare a unor întruniri în sediul Fasciei italiene din Sulina
127. 1927, Cerere de aprobare a unei reprezentanții teatrale organizate de Comunitatea Elenă din Sulina
128. 23 Martie 1927, Raportul Brigăzii de Siguranță Tulcea privind activitatea subversivă în Delta Dunării
129. 29 Martie 1927, Nota prefecturii privind problemele comunității musulmane din Sulina
130. 18 Aprilie 1927, Cerere de aprobare a unei reprezentanții teatrale organizate de Comunitatea Elenă din Sulina în folosul bisericii
131. 18 Mai 1927, Plângerea comunității musulmane din Sulina împotriva fostului Imam
132. 1927, Cerere de aprobare a unui congres ortodox de rit vechi
133. 9 Iulie 1927, Conflicte între liberali și țărâniști în Greci
134. 27 Iulie 1927, Adresă a Ministerului de Interne ce solicită supravegherea studenților cuziști
135. 4 Septembrie 1927, Reclamație împotriva grănicerilor din Delta Dunării
136. 4 Octombrie 1927, Cerere de numire a imamului din Babadag
137. 27 Decembrie 1927, Raportul Poliției punctului de frontieră Jurilofca asupra incidentelor dintre grăniceri și localnici
138. 17 Februarie 1928, Cerere de eliberare a unei autorizații pentru profesia de iconar
139. 30 Martie 1928, Adresa prefecturii Tulcea privind dificultățile dintre grăniceri și localnici în Periprava
140. 27 Iunie 1928, Cerere de stabilire în comuna Casimcea a unei

- comunități de țigani
141. 27 Iunie 1928, Cerere de renunțare la cetățenia străină
 142. 1928, Reclamație împotriva jandarmilor și șefului de post din Caramanchioi
 143. 23 Iulie 1928, Adresa Ministerului de Interne privind permisele de port armă eliberate cetățenilor minoritari
 144. 28 August 1928, Raport privind liderii comunităților din Sulina
 145. 31 August 1928, Raport privind liderii comunităților din Babadag
 146. 31 Decembrie 1928, Cerere de ajutor a țăranilor din satele Sfiștofca, Periprava, Letea și C.A. Rosetti
 147. 1928, Raport privind liderii sectelor religioase din județul Tulcea
 148. 25 Ianuarie 1929, Informare a Școlii primare de stat Ciucurova asupra unui incident dintre români și lipoveni
 149. 25 Februarie 1929, Cerere de ajutor a țăranilor din Malcoci
 150. 26 Martie 1929, Cerere de ajutor a țăranilor din Cataloi
 151. 23 Mai 1929, Adresa Administrației generale a Pescăriilor referitoare la taxele în vigoare în Delta Dunării
 152. 27 Mai 1929, Adresa Administrației generale a Pescăriilor privind acapararea terenurilor destinate islazurilor în Delta Dunării
 153. 3 Iulie 1929, Informare asupra taxelor percepute ilegal comunității italiene din Cataloi
 154. 12 August 1929, Reclamație împotriva sălaşurilor de rromi din jurul orașului Tulcea
 155. 20 Noiembrie 1929, Notă a prefecturii asupra acaparărilor de terenuri arabile în satele Lascăr Catargiu, Periprava, Chilia Veche, Pr. Carol și Carmen Sylva
 156. 31 Decembrie 1929, Cerere de numire a unui preot în postul de învățător de limbă lipoveană
 157. 1929, Cerere de reducere a taxelor și arenzilor (Chilia Veche)
 158. 1929, Plângere a cherhanagiilor din Delta Dunării împotriva jafurilor bandei Cocoș
 159. 1930, Referat al Ministerului de Interne privind reprezentarea parlamentară a bisericilor naționale și minoritare din România
 160. 19 Martie 1930, Contestație depusă de PNL referitor la fraudarea alegerilor locale
 161. 30 Martie 1930, Raportul Primăriei Carmen Sylva privind conflictele dintre liberali și țărâniști
 162. 17 Aprilie 1930, Informare a Ministerul de Interne cu privire la oficierea căsătoriilor civile și religioase la musulmani

163. 9 Mai 1930, Nota Ministerului de Interne privind avantajele stabilirii a 400 de familii de români – macedoneni în județul Constanța
164. 1930, Reclamație împotriva măsurărilor ilegale a terenurilor arabile (Jurilofca)
165. 1930, Cerere adresată deputatului Georgescu - Tulcea prin care se solicită împrumutarea unor locuitori din Isaccea
166. 1930, Raportul Regiunii Agricole Delta Dunării asupra împrumutărilor de pe raza orașului Sulina
167. 1931, Raportul Revizoratului Murighiol referitor la contrabanda de pește din bălțile Dranov
168. 13 Ianuarie 1931, Caracterizarea prefecturii Tulcea în privința episcopului lipovean Inochentie Usov
169. 16 Ianuarie 1931, Reclamație referitoare la un conflict dintre țăraniști și liberali în satul Letea
170. 6 Februarie 1931, Raportul Preturii Gurile Dunării referitor la posibila trecere a bulgarilor la ritul romano – catolic
171. 1931, Notă informativă a Poliției orașului Bazargic legată de Festivalul Cultural Studentesc și Conferința „Însemnătatea propagandei Culturale Naționale” organizate în oraș
172. 1931, Ordin al Ministerului de Interne privitor la supușii străini ce doresc să lucreze în România
173. 1931, Petiție a comunității musulmane din Babadag ce solicită reinstalarea fostului episcop
174. 1931, Raportul prefecturii Tulcea adresat Ministrului Agriculturii și Domeniului prin care solicită revizuirea debitelor exagerate impuse țăranilor din Delta Dunării
175. 1 Ianuarie 1932, Articolul „Trei morți și mai mulți răniți” publicat de ziarul bulgar „Novo - Edinstvo” din Bazargic cu privire la incidentele dintre bulgari și macedoneni în satul Nădejdea
176. 7 Ianuarie 1932, Raportul Poliției orașului Bazargic asupra ateismului membrilor organizației revoluționare bulgare D.R.O. închiși în penitenciarul Bazargic
177. 11 Ianuarie 1932, Notă informativă a Chesturii orașului Constanța privind incidentele dintre studenții și funcționarii români, macedoneni și bulgari din 7 – 8 Ianuarie 1932
178. 27 Ianuarie 1932, Articolul „Asupriți românești în Dobrogea”, publicat de ziarul bulgar „Varneska Pošta” în legătură cu

- colonizarea românilor macedoneni
179. 14 Februarie 1932, Raportul Regimentului 5 Grăniceri în legătură cu rănirea unui soldat din subordine în zona satului Carcaliu
 180. 18 Aprilie 1932, Nota Administrației Pescăriilor Brăila ce solicită stabilirea unui vad pentru lotcile pescarilor din satele Deltei Dunării
 181. 26 August 1932, Cerere de împrumut a locuitorilor din satul Sarichioi în Deltă
 182. 9 Noiembrie 1932, Telegramă adresată de prefectura Tulcea Ministerului Agriculturii și Domeniilor în care solicită anularea concesiunilor din zona lacului Razelm
 183. 11 Februarie 1933, Adresa Ministerului Agriculturii către prefectura Tulcea prin care se menționează opoziția primarului comunei Lascăr Catargiu față de colonizare
 184. 9 Martie 1933, Plângere a locuitorilor din comuna Frecăței împotriva împărțirii nedrepte a pământului de către primar
 185. 3 Aprilie 1933, Cerere de dotare materială a școlii primare din satul Pardina
 186. 3 Aprilie 1934, Plângere a 39 capi de familie din Carasuhatul de Jos ce solicită permisiunea de a continua arendarea unor loturi de pământ
 187. Iunie 1933, Raportul Curții de Instrucție privind conflictul dintre românii și țiganii din comuna Turda
 188. 4 Iulie 1933, Cerere de ajutor financiar a școlii primare din Periprava
 189. 29 August 1933, Cerere a ziaristului Șt. Staub de a organiza o întrunire publică menită să combată iredentismul bulgar
 190. 12 Noiembrie 1934, Notă de înființare a Casei de cultură „Lumina” din Beibugeac
 191. 23 Noiembrie 1934, Cerere a Asociației pentru emanciparea civilă și politică a femeilor române din Tulcea de ajutorare a unui grup de 35 familii aromâne
 192. 1934, Cerere adresată de Compania I Pază Brăila prefecturii Tulcea prin care solicită să se impună populației din comuna Carcaliu un comportament politic față de grăniceri
 193. 1935, Raportul directorului școlii primare din Sfiștofca privind refuzul populației lipovene de a-și trimite copiii la școală
 194. 21 Iulie 1936, Notă informativă a prefecturii Tulcea legată de emigrarea unor locuitori turci din satul Ceaușchioi

195. 13 Octombrie 1936, Cerere de sponsorizare a ziarului de limbă turcă „Poporul” din Constanța
196. 2 Martie 1937, Telegramă a Ministerului de Interne ce solicită blocarea plecării tinerilor germani bănuți că ar urma școli de propagandă politică sau instrucțiuni contrare intereselor țării
197. 6 Aprilie 1937, Plângere a locuitorilor din comuna Carcaliu în legătură cu distribuirea loturilor de casă
198. 29 Aprilie 1937, Ordin cifrat al Direcției Generale a Poliției ce impune eliberarea de pașapoarte doar pentru locuitorii de origine germană plecați în interes profesional
199. 22 Noiembrie 1937, Adresa Ministerului de Interne privind colectarea de fonduri de către organizațiile sioniste
200. 2 Martie 1938, Ordin circular al Ministerului Muncii ce stabilește poziția statului în legătură cu plasarea servitorilor români creștini la patronii evrei conform legilor în vigoare
201. 31 Martie 1938, Cerere de numire a unui preot în postul de suplinitor de limbă slavonă în comuna Chilia Veche
202. 11 Aprilie 1938, Adresă a Serviciului Sanitar al Municipiului Constanța cu regulile ce trebuie să însoțească emigrarea organizată a populației de origine turcă
203. 23 Mai 1938, Raportul Chesturii Poliției Constanța adresat prefecturii în privința a 150 de familii de emigranți turci din județul Durostor
204. 4 August 1938, Adresă trimisă Comandantului Legiunii de Jandarmi de către Prefectura Constanța în care se cere supravegherea discretă a doctorul Ihil Rabinovici, acuzat de idei comuniste
205. 26 August 1938, Plângere a locuitorilor din C.A. Rosetti împotriva locuitorilor minoritari din Sfîștofca și Periprava
206. 5 Septembrie 1938, Adresă a Prefecturii Constanța către Rezidentul Ținutului Mării referitor la impactul Constituției din 1938
207. 4 Octombrie 1938, Nota Ținutului Dunării de Jos adresată prefecturii Tulcea prin care solicită trimiterea la control și deparazitare a țiganilor din zonă
208. 12 Octombrie 1938, Ordin trimis de Ministerul de Interne prefecturii Constanța în care se cere raportarea numărului de pașapoarte eliberate minoritarilor germani din contingentele 1933 - 1935

209. 22 Noiembrie 1938, Plângere a Parohiei Romano – Catolice Cataloi împotriva unor locuitori ce au arendat ilegal pământul bisericii
210. 18 Decembrie 1938, Ordin al Ministerului de Interne ce interzice eliberarea pașapoartelor pentru Turcia la nivelul administrației județului Constanța
211. 1938, Raport al Legiunii de jandarmi Constanța privitor la caracterul ilegal al întrunirilor organizate de locuitorii Eduart Resner și Samoilă Grib din comuna Cobadin
212. 20 Ianuarie 1939, Raport al Preturii Plasei Gurile Dunării adresat prefecturii Tulcea în care se solicită luarea de măsuri în privința moscheii în ruină din Mahmudia
213. 1 Februarie 1939, Cerere de exercitare a meseriei trimisă prefecturii Tulcea de către bulibașa Tașa Mihai
214. Februarie 1939, Notă a prefecturii Tulcea în care se solicită înlocuirea doctorului evreu D. Waissman din fruntea dispensarului Oficiului Asigurărilor Sociale din Tulcea
215. 3 Ianuarie 1940, Memoriul prefecturii Tulcea privind emigranții evreii de pe vasele Creimi, Spirula și Sakarya
216. 5 Ianuarie 1940, Telegrama prefecturii Tulcea asupra situației emigranților evrei de pe vasul Spirula
217. 11 Ianuarie 1940, Adresa Ministerului de Interne trimisă prefecturii Tulcea cu privire la existența unor carnetе intitulate Ahnenpass-uri printre minoritarii germani
218. 1940, Ordin trimis de rezidentul Ținutului Dunării de Jos Paul Goma prefecturii Tulcea în care solicită arestarea speculanților evrei ce comercializează obiecte din aramă
219. 19 Februarie 1940, Adresa Ministerului de Interne trimisă prefecturii Constanța cu privire la existența unor carnetе intitulate Ahnenpass-uri printre minoritarii germani
220. 8 Martie 1940, Adresă a Preturii Plasei Tulcea către primarii arondați prin care se interzice eliberarea certificatelor ce dovedesc originea ariană a locuitorilor de origine germană
221. 26 Martie 1940, Raport al Preturii Babadag către Prefectura Tulcea privind sechestrările ilegale de obiecte aplicate de agenții fiscali
222. 11 Aprilie 1940, Raport trimis Prefecturii Tulcea de către Pretura plasei Cataloi în problema emigrării locuitorilor italieni
223. 16 August 1940, Adresa Ministerului de Interne privind

- interzicerea căsătoriilor între români și evrei
224. 8 Octombrie 1940, Adresa Ministerului de Interne referitoare la interzicerea exercitării de către evrei a profesiei de artiști și muzicieni
225. 12 Noiembrie 1940, Cerere de numire în postul de primar al comunei Malcoci a unui simpatizant legionar
226. 21 Decembrie 1940, Circulară emisă de prefectura Constanța pentru uzul pretorilor și primarilor ce trebuie să impună închiderea în zilele de sărbătoare și Duminica a afacerilor conduse de evrei
227. 1940, Raportul Primăriei comunei Malcoci adresat Prefecturii Tulcea cu privire la motivele plecării tinerilor germani din zonă
228. 1940, Adresă a Ministerului Agriculturii și Domeniilor privind impozitarea ilegală a coloniștilor din județul Tulcea
229. 1941, Nota Chesturii Poliției Constanța trimisă organelor din subordine cu privire la măsurile ce trebuie luate împotriva evreilor în vederea prevenirii rebeliunilor și acțiunilor teroriste

Introducere

În prima jumătate a secolului al XIX – lea administrația otomană a fost profund preocupată de colonizarea Dobrogei în condițiile devastărilor produse de neîntreruptele războaie cu Rusia. Provincia a fost organizată în unități administrative denumite sangeacuri, subîmpărțite în cazale, iar opiniile călătorilor din prima jumătate a secolului al XIX – lea dovedesc nivelul ridicat al distrugerilor și implicit dificultatea unei estimări corecte a numărului locuitorilor¹.

În 1861 Guillaume Lejean estimează în lucrarea sa *Ethnographie de la Turquie de l'Europe* numărul românilor la 33.000, cifră aproape dublată în raportul lui Nifon Bălășescu, directorul școlilor românești din Dobrogea, către Ismail Bey, mutesarif al sangiacului Tulcea (1871). La 1878 Dobrogea venea cu o populație eterogenă, redusă ca număr la circa 100.000 de persoane, o provincie săracită și analfabetă în care autoritățile române au încercat să creeze condițiile revenirii celor refugiați, în special musulmani.

Conform datelor 77% din populație era turcă și chiar în Cadrilater, unde guvernul bulgar a făcut presiuni asupra lor pentru a emigra în Asia Mică, ei reprezentau 47% din populație în 1913 comparativ cu cei 42% bulgari. Efectele colonizării sunt vizibile în toponimie unde 61,8% dintre denumiri erau turco - tătare, 33,3% române, 3,8% ruse, 0,74% slavo – bulgare și 0,22% alte contribuții.

În paralel, județele Caliacra și Durostor aveau o toponimie aproape complet turcească, cu excepția câtorva localități de pe malul mării, cum ar fi Cavarna și Caliacra. Conform statisticii baronului d'Hogguer din 1879 existau 24.167 români (30,3%) și 21.196 bulgari (27,6%) la circa 79.397 locuitori, iar guvernatorul rus Bielosercovici menționa la 1878 5.542 familii române (35,3%), 4.750 bulgare (30,1%), 1.579 ruse, 1.520 lipovenesti etc. dintr-un total de 15.719 pentru sangeacul Tulcea, excluzând cazalele Mangalia, Cernavodă și Silistra.

Colonizările ulterioare anului 1878 permit românilor și musulmanilor să dețină 56,8%, respectiv 10,9% din populație în 1913

¹ La 1828 von Moltke scria despre Dobrogea „C'est un véritable desert , qu'on s'étonne de recontrer au milieu de l'Europe. En comptant la population des villes, il n'y a guerre plus de 300 habitants par mille carre“ (C. Brătescu, *Populația Dobrogei*, în *** *Dobrogea. 50 de ani de viață românească*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2003, p. 230)

la o densitate de 25 locuitori/km², în timp ce toponimia Dobrogei Vechi continuă să fie dominată de numele turcești în proporție de 61,9%.

Până la primul război mondial populația Dobrogei Vechi crește constant, înregistrând 147.247 locuitori la 1880, 260.789 în 1900 și 381.930 în preajma războaielor balcanice dintre 1912 - 1913.

Remarcăm creșterile constante de populație ale majorității etniilor, cu excepția tătarilor. Pe primul loc se situează românii, al căror număr a crescut cu 175.926, urmați de bulgari (21.709), ruși/lipoveni (17.828), turci (8.584), germani (4.667), greci (3.518) și țigani (2.557), în timp ce tătarii cunosc o scădere de 6.606 persoane. În același timp Cadrilaterul avea 275.775 locuitori în 1912 și 282.738 locuitori în 1916, furnizând cifra totală de 667.645 locuitori pentru Dobrogea anului 1916.

În ceea ce privește structura etnică la nivelul satelor se înregistrează următoarele cifre la nivelul Dobrogei Vechi între 1918 și 1921:

Populație	Județul Tulcea ²		Județul Constanța ³	
	Locuire exclusivă	Majoritate	Locuire exclusivă	Majoritate
Români	12	31	37	72
Bulgari	-	19	-	23
Turci/Tătari	-	2	5	31
Ruși	1	16	-	2
Lipoveni	-	2	-	-
Germani	-	3	1	5
Greci	-	1	-	-

Din tabel rezultă clar predominanța românilor, ce controlează 152 de sate, urmați de bulgari (42), turci (38), ruși (19), germani (9), lipoveni (2) și greci (1), restul satelor având o locuire aproximativ egală între diferitele naționalități prezente .

După 1919 statul roman încearcă să controleze acest spațiu printr-o politică de colonizare ce vizează diminuarea decalajului numeric în zone specifice, cum ar fi Delta Dunării, dominată de rușii - lipoveni,

² DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 190/1921, filele 17 – 292

³ „Arhiva Dobrogei”, An 1, nr. 1, 1919, p. 66 – 71. Situația se referă la anul 1918.

satele unde populația bulgară deținea o cotă importantă și parțial în așezările „controlate” de germani și turco – tătari, considerați loiali Regatului României.

În cele două Dobroge, în special după 1925, sunt colonizați români macedoneni refugiați din Grecia, în condițiile în care guvernul grec își stabilește o bună parte a refugiaților din fostul Imperiu Otoman în zonele locuite și dominate economic de populația armână⁴.

În 1928 existau 756.047 locuitori, la o densitate a populației de 32 locuitori pe kmp în Constanța, 21 locuitori/kmp în Tulcea, 42 locuitori/kmp în Durostor și 22 locuitori / kmp în Caliacra. Este demn de semnalat că 72,46% din populația provinciei locuia în mediul rural și doar 27,54% în mediul urban, subliniind rolul esențial al agriculturii în Dobrogea interbelică.

Comparativ cu anul 1918 populația românească înregistrează un plus de 87.513 persoane, substanțial mai mult decât bulgarii, în creștere cu 10.994 persoane și musulmanii, în scădere cu 5.868 indivizi, ajungându-se la un procentaj general de 41,07% români, 24,34% bulgari și 22,65% turci - tătari. Din punct de vedere numeric românii domină județele Tulcea (54,72%) și Constanța (67,81%), bulgarii având majoritate relativă în județul Caliacra (40,16%) iar turcii și tătarii în județul Durostor (46,70%).

Treptat are loc o stratificare economică, chiar dacă majoritatea populației rurale încearcă să practice cel puțin două meserii pentru a supraviețui. Pescuitul era apanajul rușilor și lipovenilor, iar reforma agrară din 1921 împroprietărește aproximativ 11.122 țărani din totalul de 18.127 îndreptățiți, confrunțați cu probleme legate de omiterea celor îndreptățiți, ocupări abuzive de terenuri în vatra satului, măsurări ilegale și amânări ale punerii în proprietate.

Marii comercianți de lemne, cereale și petrol erau în general de origine greacă, bulgară și ebraică, în timp ce românii, grecii, evreii și bulgarii dețineau majoritatea firmelor industriale și meșteșugărești, constând în mori, uleiuri, daracuri de lână, tăbăcării și puteau fi regăsiți în alte meserii de mică dimensiune.

Recensământul general din 1930 scoate în evidență o creștere demografică constantă, în special la nivelul județelor Caliacra și Durostor din Cadrilater, ținta principală a colonizărilor stabilite de

⁴ Astfel își fac apariția 1500 de familii între 1925 - 1927, 3.400 în 1928 și 450 în 1932 în județele Tulcea, Constanța, Durostor și Caliacra.

guvernele României pentru Dobrogea ⁵. Structura etnică la nivelul satelor cunoaște de asemenea modificări vizibile pentru anii 1937 și 1939, parțial provocate de emigrarea populației de origine germană și italiană la insistențele guvernelor din Berlin și Roma:

Populație	Județul Tulcea ⁶		Județul Constanța ⁷	
	Locuire exclusivă	Majoritate	Locuire exclusivă	Majoritate
Români	26	54	17	80
Bulgari	-	16	-	7
Turci/Tătari	-	1	-	2
Ruși	-	20	-	2
Lipoveni	-	11	-	3
Germani	-	3	-	7

Per total românii controlează 177 de sate, pierzând comparativ cu statistica anterioară 6 sate la nivelul locuirii exclusive și câștigând 31 la cel al majorității. Scăderi masive înregistrează bulgarii, ce își pierd dominația în 19 sate și mai ales turcii și tătarii ce controlează doar 3 sate, comparativ cu 38 la recensămintele anterioare. Rușii se mențin aproximativ la același nivel, cu o pierdere minoră de 3 sate, creșteri înregistrând lipovenii și germanii ce controlează 14, respectiv 10 sate.

O dată cu Tratatul de la Craiova din 7 septembrie 1940 și schimbul de populație se retrag din Cadrilater 21.898 capi de familie, ce dețineau 204.672 ha teren arabil, din care 9.000 s-au stabilit în județul Constanța, 8.000 în județul Tulcea și restul în Muntenia, Moldova și Oltenia. Din Constanța și Tulcea pleacă circa 11.774 familii bulgărești ce posedau 114.267 ha. Acest moment pune pecetea peste conviețuirea seculară și tolerantă din Dobrogea, ce pătrunde într-o nouă lume, dominată de distrugerile celui de al doilea război mondial și impunerea cu forța a ideilor comuniste timp de 50 de ani.

⁵ Spre sfârșitul perioadei în discuție (1938) numărul românilor și bulgarilor din Cadrilater crește la 100.000 (29%) , respectiv 150.000 persoane (40%), în timp populația musulmană înregistrează o scădere la 97.000 locuitori (26%) datorată emigrării masive spre Turcia organizată de administrația de la Ankara și anumitor nemulțumiri ale locuitorilor turco – tătari.

⁶ DJTAN, fond Prefectura Tulcea, dosar nr. 774/1937, filele 1 – 328

⁷ DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosarele nr. 56/1938, filele 105 – 122 și 16/1939, filele 2 - 295

Dle Primar Prăvăliile/gheretele, ce sunt sub servitutea moscheilor Hunchiar geamii și geamie din suburbia Tătarilor, luându-se venitul acelor locuri de către autorități până acum, subsemnații imami hogi din acele moschee venim cu respect a vă ruga Domnule Primar să binevoiți a face cele de cădere ca acel venit de locurile gherete Moscheii Hunchiar și una prăvălie a Moscheii din suburbia Tătarilor să treacă iarăși asupra noastră după cum are în timpul trecut de sub imperiul otoman. Primiți Domnule Primar încredințarea distinsei noastre considerații. Ahmetoglu Hagi Serfedin, Imam al moscheii Tătarilor, Hagi Arifoglu Bechir, imam al moscheii Hunchiar Kiustenge 3 Ianuarie 1879 ⁸.

Prea Sfinției Sale Episcopul Dunării de Jos la Galați D^{lui} Prefect al județului Constanța Prin tabloul alăturat la legea pentru înființarea de edificii și construcții publice, publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 55/1882, este prezentă suma de 300 mii lei pentru construirea unei catedrale în acest oraș. Necesitatea unei biserici române în Constanța este imperios simțită și ar fi de prisos a o demonstra. Ceea ce importă este ca construcția acestei catedrale să înceapă cât mai curând. De aceea vă rog să binevoiți a interveni pe lângă Înalțul Guvern de a lua măsuri pentru începerea construcției catedralei, dacă e posibil, chiar și anul curent. Primar ⁹.

Domnule Prefect Primarul comunei Congaz, prin raportul său No. 177, îmi comunică că în comună și cătunele pendinte de ea, funcționează mai multe școli private bulgărești, fără autorizația ministerului, pe când școli românești nu există absolut nici una, deși populațiunea comunei e mult mai numeroasă decât aceea de prin cele alte comune și cătune pe unde se află școli românești. În Congaz mai cu seamă, reședința comunei, înființarea unei școli rurale este de cea mai

⁸ Cerere, 3 Ianuarie 1879, în DJCAN, fond Primăria Constanța, dosar nr. 5/1879, fila 1

⁹ Adresa nr. 4206/11 Iunie 1882, Primăria Constanța, în DJCAN, fond Primăria Constanța, dosar nr. 24/1882, fila 1

neapărată trebuință. Școlarii nu lipsesc, dar dacă ele nu întrunesc toate condițiunile cerute pentru instalarea unei școli, totuși ar putea servi la început, destul să se facă odată începutul acesta ¹⁰.

4

D-lui Ministru al Cultelor și al Instrucțiunii Publice Comuna Congaz din plasa Babadag și cătunele pendinte de ea, Satu Nou și Hagilar, cu o populație destul de numeroasă, până în prezent nu au școli. În interesul răspândirii instrucțiunii și infiltrarea sentimentelor românești la tânăra generație a populației din această parte a țării, am onoare a vă ruga domnule Ministru să binevoiți a dispune trimiterea de învățători la acea comună, mai ales că și localurilor școlii sunt pregătite de mult timp ¹¹.

5

Dumitru Cristof membru în Comitetul Machedo – Bulgar, se află în acest județ pentru a strânge bani de la diferiți bulgari, faceți cercetări scrupuloase pentru dovedirea lui și în caz de se va găsi să i se facă percheziție, raportându-ne de urgență rezultatul. (ss) Subprefect N. Cănașescu D-lui primar Comuna Agighiol ¹².

6

Domnule Primar Prin vânzarea a diferite locuri virane vândute de această comună la diferiți locuitori, închizându-se cu desăvârșire toate drumurile ce se duceau la cimitirul acestei comunități, cu onoare vă rugăm ca să binevoiți a lua cuvenitele măsuri pentru facerea unui drum care să servească acel cimitir, lucru care se poate face prin luarea unei porțiuni din locul vândut de comună d-lui G. Viorescu, comandantul pompieriei orașului, care după declarația d-sale, e dispus a ceda porțiunea de loc necesară facerii drumului în schimbul unui loc viran proprietatea comunei în suprafață de circa 1.000 mp, pe

¹⁰ Raport nr. 1285/25 Februarie 1890, Administrația Plasei Babadag, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 1/1890, fila 51

¹¹ Cerere nr. 1983/28 Februarie 1890, Revizoratul Școlilor Dobrogea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 1/1890, fila 52

¹² Nota nr. 2386/10 Noiembrie 1900, Prefectura Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 8/1900, fila 1

care loc numita comunitate se obligă a plăti prețul ce se va fixa de onor. Consiliul comunal. Președinte (ss) A. Filmann ¹³.

7

D-lui prefect al județului Tulcea Am onoare a vă raporta că bulgarul Gheorghe Ravnastoff care este foarte periculos siguranței statului prin faptele ce vi s-au comunicat în diferite rapoarte de noi și de poliția locală. Această zi se află fugit în orașul Tulcea unde prin telegrama N. 1880 am făcut cunoscut poliției spre a lua măsuri contra lui. Administrator (ss) Gr. Vasiliu ¹⁴.

8

Am onoare a comunica că bulgarul Grigore Vasilief Dimitrief din Isaccea, posedând diploma de încetățenire Nr. 24.840, a fost trimis Prefecturii de poliția respectivă, fiind bănuțit ca periculos ordinii și siguranței statului Român, și că a ținut dese consfătuiri cu mai mulți bulgari din Tulcea fapt pentru care am dat ordin Brigăzii Siguranței Locale a face cercetări în această privință, iar susnumitul vă rugăm să binevoiti a dispune să fie internat în arestul preventiv unde l-am și depus ¹⁵.

9

Domnule prefect În referire la ordinul D-voastre No. 8900/916, Am onoarea a vă raporta că populațiunea bulgară e liniștită mai cu osebitre în urma trimerii supușilor străini și chiar a celor bănuți de mai a fi ostili nouă; în ceia ce privește pentru otrăvirea fântânilor, s-a luat măsuri serioase la trecerea armatei ruse prin Babadag rechiziționând mai mulți locuitori cu putinele de a căra apă la soldații ruși în tot timpul scurgerii trupelor, iar la fântâni s-a postat numai români de a supravegheat, ceia ce vom face și de aici înainte dacă va mai trece

¹³ Adresa timbrată nr. 852/1916, Epitropia comunității israelite, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 35/1916, fila 13

¹⁴ Raport, 17 August 1916, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 5

¹⁵ Telegramă, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 23

armată prin Babadag ¹⁶.

10

Domnule prefect Ca rezultat ordinului D^{VS} No. 9064, cifrat, din 25 August a.c. am onoare a înainta aici anexată corespondență și impri - mate găsite în urma percheziției ce am făcut în casa bulgarului Gri - gore Vasilief Dimitrief, care corespondență este scrisă în limba bulga - ră, primită din orașele Balcic, Bazargic, Varna etc; Pe fila din urmă a imprimatului vizat de noi se vede și o hartă a peninsulei balcanice desenată de mână cu punctele principale arătate de dânsa ¹⁷.

11

Domnule prefect De către Dl. Sublocotenent Petculescu, din Ordinul D^{lui} Comandant al Garnizoanei Tulcea, fiind aduși astăzi și lăsați la acest arest bulgarii Ștefan Sularof, Minciu Mihi și femeia Pena Minciu Mihi, pentru a fi deținuți ca fiind periculoși siguranței statului, vă ru - găm Domnule Prefect să binevoiți a dispune să se aducă la cunoștin - ță D^{lui} Comandant al Garnizoanei, ca să nu se mai trimită aici aseme - nea indivizi; toate încăperile acestui stabiliment fiind complet ocupate. Director, Ion Murgulescu ¹⁸.

12

Domnule prefect Am onoarea a înainta alăturatul proces verbal N. 33 împreună cu individul Cristian Ruf din comuna Ciucurova și mai multe scrisori găsite la percheziția ce i s-a făcut numitului e suspec - tat ca periculos siguranței publice și din procesul verbal se constată că a adus insulte țării ¹⁹.

¹⁶ Raport nr. 87/25 August 1916, Poliția orașului Babadag, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 41

¹⁷ Raport nr. 2348/26 August 1916, Poliția orașului Isaccea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 33

¹⁸ Notă nr. 506/31 August 1916, Penitenciarul Preventiv Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 46

¹⁹ Adresa nr. 11743/septembrie 1916, Comandamentul Companiei de Jandarmi Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 47

Domnule Prefect Am onoare a înainta pe indivizii Gheorghiu Vasilciu și Petre Ivan de națiune bulgari supuși români, Halil Suleiman și Chemal H. Suleiman de națiune turcă supuși români toți din Comuna Cârjelari bănuți ca periculoși Siguranței Statului; cel dintâi Gheorghiu Vasilciu are în armata bulgară un cumnat colonel și un frate mecanic²⁰.

D - lui Administrator al Plasei Topolog Am onoare a vă ruga să binevoiți a lua o declarațiune locuitorului Gh. Rosmanica din comuna Topolog asupra amenințării de către Petre Ivan, care i-ar fi zis cuvintele „A voi Români v-ați umflat, lasă că dacă vine bulgarii noștri și cu germanii în Dobrogea cu cuțitul ăsta ce am la mine am să tai și eu vreo câțiva români” și locuitorului Ilie Mocănescu din comuna Traian căruia locuitorul Halil Suleiman i-ar fi vorbit că „Români au dat de dracu cu bulgarii și turcii lor și au să bea cafea la Tulcea”²¹.

Domnule Prefect Am onoarea a vă raporta [indescifrabil] că locuitorul Iordan Vălcu din acea comună, de naționalitate bulgar, la o ceartă avută în ziua de 22 septembrie a.c. cu locuitorul Ion P. Dincă, a spus pe stradă „Că în curând va veni stăpânirea bulgărească și atunci îi va lua pielea după el” și „România nu va mai sta mult, era să se ducă până acum, dar s-a întâmplat ceva, și atunci pe lângă el are să mai ia pieile încă la 4 – 5 din sat”. Cuvinte care întâmplător au fost auzite și de Dl. Ion Mitrică, telefonistul Primăriei, care tocmai trecea pe acolo ducându-se acasă²².

²⁰ Raport, Compania Jandarmi Rurali, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 74

²¹ Adresa nr. 10739/30 Septembrie 1916, Prefectura Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 77

²² Raport, Administrația Plasei Măcin, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 80

Domnule prefect Am onoare a înainta Domniei Voastre odată cu aceasta pe ismailitul Marcu Haimovici măcelar din acest oraș împreună cu un proces verbal ce am dresat contra sa și din care se constată că a adus insulte la adresa țării noastre Românești rugându-vă să binevoiți a dispune cele legale²³.

Domnule prefect În referire la ordinul D-voastre No. 10743/916 și asupra opiniilor exprimate prin anexatele petițiuni, am onoarea a vă raporta că reclamantii și reclamantele sunt parte din acest oraș, parte din orașul Babadag, multe comune din acest județ. Toți au fost arestați în prima zi de mobilizare în urma ordinului d-lui Ministru de Interne. Motivele care au determinat arestarea lor nu ne sunt cunoscute știm însă că toți aceștia nutreau sentimente antiromânești și deci periculoși siguranței statului. Unul dintre ei Isidor Redelman fusese expulzat din țară și lăsat în mod provizoriu pe loc până la noi dispozițiuni. Toți afară de Isidor Redelman, sunt cetățeni români, dobândind această calitate în baza legii pentru acordarea drepturilor politice dobrogenilor, toți însă sunt de origine bulgară, iar copii după interogatoriile lor nu putem înainta ne fiind supuși străini²⁴.

Domnule prefect În referire la ordinul D-voastre N. 10720/916 și asupra reclamațiunii D-nei Stana D. Rainoff, am onoarea a vă raporta că fiul său Boris D. Rainoff a fost arestat de autoritățile militare dovedit că nutrea sentimente anti românești, iar din investigațiunile făcute de noi, s-a stabilit că în adevăr acest individ care este de origine bulgară nutrește sentimente antiromânești și că este periculos siguranței statului. Copie după interogatoriul numitului individ nu o putem înainta deoarece este cetățean român²⁵.

²³ Raport nr. 1654/15 Octombrie 1916, Poliția orașului Chilia Veche, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 45/1916, fila 37

²⁴ Raport nr. 14044/28 Octombrie 1916, Poliția orașului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 85

²⁵ Raport nr. 15142/30 Octombrie 1916, Poliția orașului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 44/1916, fila 42

D-le Prefect Subsemnații Teodorof Tudor, Teodorof Ivan, Teodorof Gheorghe, Dimitrof Vasile și Potorlin Simion toți soldați mobilizați din care eu, Teodorof Teodor și Teodorof Gheorghe suntem chiar gradați cu grad de caporali venim în fața D^{stră} a vă ruga următoarele: Noi fiind plecați a rămas acasă tatăl nostru anume Gheorghe Dumitrof care îngrijă de toate familiile noastre. Cum cu evenimentele strănerii bulgarilor din oraș, a fost și el ridicat și internat pe câmpul de izolație din Ialomița. Deci cum noi Domnule Prefect suntem patru fiii mobilizați chiar pe câmpul de luptă și un al cincilea care este ginere tot mobilizat, vă rugăm a avea milă de noi și de familiile noastre și a pune pe tatăl nostru anume Gheorghe Dumitrof în libertate fiind la ordinele D^{stră}. Să trăiți, Domnule Prefect, caporal Teodorof Tudor ²⁶.

Domnule Ministru Subsemnata Maria N. Mitef, domiciliată în orașul Măcin, județul Tulcea, cu lacrimi în ochi vin a vă supune următoarea plângere. Soțul meu Nicu Mitef, domiciliat în orașul Măcin, județul Tulcea, a fost ridicat și izolat pentru siguranța statului și aceasta numai pentru că poartă numele de bulgar, căci dacă ar fi un adevărat bulgar nu făcea gestul său ca să dăruiască un bogat mobilier pentru spitalul Crucea Roșie din Măcin, că soțul meu este în etate de 60 de ani, născut în anul 1856 sub dominația otomană (bătrân) astăzi avem un fiu care luptă pe front pentru țara noastră România și care este soldat în Regimentul 7 Călărași Brăila compania 8, Escadronul II, contingent 1916. Vă rog Domnule Ministru ca un părinte al dreptății să binevoiti a dispune ca soțul meu Nicu Mitef să fie liberat și trimis familiei care suntem în cea mai mare groază, și să fie pus sub supravegherea Poliției, și dacă va da vreun semn de a fi periculos siguranței, să sufere toate rigorile legii. Maria N. Mitef ²⁷.

²⁶ Cerere, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 45/1916, fila 56

²⁷ Cerere, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 47/1916 - 1920, fila 28

Domnule prefect Suntem informați că samsarii evrei și greci de prin orașele Ismail și Odessa, oferă sume mari pentru un pașaport sau certificat de indigenat grecesc, pe care apoi le vând cu mare câștig unor persoane ce fac parte din elementele armatei române, cari se găseau prin Rusia trimiși cu diferite delegațiuni. În legătură cu aceasta am mai aflat că la Legațiunile și Consulatele grecești s-a primit ordin ca să nu se mai elibereze nici un pașaport sau vreun alt act acelor persoane ce ar avea deja acte și, sub pretext că le-au pierdut, solicită duplicate²⁸.

Domnule Ministru La ordinul Domniei Voastre No. 12820/917, am onoarea a vă aduce la cunoștință următoarele: În Tulcea era un locuitor Nisem Berman, comerciant de cereale, om ca de 50 de ani, familist cu copii, cinstit ca negustor și care la a doua evacuare a rămas în Tulcea. Mai avem un altul Carol (Charle) Berman, din firma Horovitz & Berman, negustor de coloniale în piața mare în fața măcelăriilor, om de vreo 35 ani, căsătorit cu copii mici, locuia pe strada Babadag lângă și pe partea templului israelit. Nu avea stare și în ultimul timp nu-i prea mergea comerțul. A rămas asemenea în Tulcea. Cred însă că nu de aceștia poate fi vorba de și în ordinul D-vs să zice Berman, căci frații Berman, nu erau în Tulcea, sunt însă frații Bergman, din firma Frații A. Bergman și relații la aceștia iată ce pot da: Până acum vreo opt ani a trăit în Tulcea bătrânul A. Bergman, negustor de cereale și fost multă vreme Consilier județean. Pe urma lui au rămas două fete acum ambele măritate în Brăila și 3 feciori: 1/. Cel mai mare Iosef, de vreo 40 ani, statura potrivită, căsătorit cu o femeie din Ismail, avea 2 fete și locuia în Tulcea pe strada Paul Stătescu în casele unui Sotir G. Sotir. Era mobilizat ca milițian la un spital al comitetului regional cu care a evacuat în Galați, unde l-am văzut prin luna februarie și unde se găsea și familia sa. 2/. Cel mijlociu Willi (Wilhelm) aproape înalt, subțire, purta ochelari, om de vreo 36 – 38 ani, căsătorit cu fiica unui bogat negustor de haine evreu din Botoșani, avea o fetiță, era scutit de serviciul militar,

²⁸ Raport nr. 1590/1917, Poliția orașului Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 61/1917, fila 32

locuia în casele proprietatea firmei pe strada Paul Stătescu, foste proprietate a defunctului Stătescu și apoi a lui Baboianu. A rămas în Tulcea împreună cu mama sa bătrână, unde ar fi făcând parte din comitetul evreiesc. Soția i-a fost rănită după cât sunt informat, de o schijă de bombă aruncată de aeroplan.

3/. Jaqul A. Bergman, cel mai mic, om ca de vreo 35 ani, scurt, cam gros, purta ochelari, căsătorit cu fata lui M.D. Morof, evreu din Tulcea, avea și un copil mic. Era mobilizat în Regimentul 75 Infanterie Tulcea cu care a plecat pe front. Am auzit că a fost rănit, știu că a fost grav bolnav astă iarnă. Era suferind de cord. Soția cu copilul de la prima evacuare a Tulcei a fost instalată în Bârlad la o soră a sa soția unui librar de acolo, unde se găsește și acum. În Tulcea locuia tot în casele sus arătate, în etajul de jos.

Toți trei frații lucrau la un loc sub firma frații Bergman, făceau negoțul de cereale și aveau și agenția societății de asigurare „Dacia”. Aveau casa unde locuiau cei doi din urmă, alta mare unde era instalată Administrația financiară și câteva alte prăvălii și magazine. Erau oameni cu stare, fără datorii, alegători la Colegiul I și cel mai mare Iosef Bergman este și astăzi Consilier județean, foarte economi, cam urâți mai de tot restul evreilor de cari erau cu totul separați. Ca negustori erau cinstiți și până în momentul evacuării, nu am avut nici o informațiune bănuitoare în contra lor, din contra manifestau oarecare patriotism și nu-i credeam capabili de acte dăunătoare nouă românilor. Au fost mi se pare, o vreme oarecare, reprezentanții casei Behlas. Acestea sunt informațiile pe care vi le pot da până în ziua de 8 septembrie 1916 când am evacuat Tulcea și dacă din acel timp a mai rămas ceva care ar fi interesant pentru Minister, vă vom da orice relațiuni ni se vor cere. De când am plecat din Tulcea, atât pentru cel rămas la inamic, cât și pentru cei doi din țară nu pot da nimic sigur, dată fiind localitatea depărtată unde sunt stabilit. Domniei – Sale, D-lui Ministru de Interne, Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale, Iași ²⁹.

Domnule Ministru În Deltă se face propagandă specială și cei mai aprigi agenți sunt lipovenii, ca soldații să nu mai lupte, ca în caz dacă această parte a țării nu va fi și ea ocupată de Bulgari, în tot

²⁹ Notă informativă, 20 Iulie 1917, Prefectura Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 62/1917, fila 20

cazul va rămâne sub Rusia și la aceasta consimt bulgarii chiar pentru toată Dobrogea, numai la români să nu fie reluată. Mai avem relațiuni că prin Regimentele din Basarabia, s-au găsit îmbrăcați în haine soldățești și mânați chiar la front, spioni nemți și în special evrei din Rusia, cari cu această ocazie făceau în liniște propagandă printre trupe în contra războiului și s-a dovedit apoi că tocmai acele regimente nu vroiau a lupta, iar asupra multor soldați căpitanii s-a găsit sute de ruble, cu cari fuseseră cumpărați de acei spioni evrei îmbrăcați în regulă ca soldați³⁰.

24

Domnule prefect Avem onoare a înainta copie după un manifest ce se împarte locuitorilor prin comune, rugându-vă a binevoiați a lua măsuri pentru confiscarea lui.

„MANIFEST În ziua de 26 Mai au fost executați la Bacău 33 de oameni acuzați de spionaj. Noi știm însă printre aceștia se afla oameni nevinovați printre cari și socialiști cari s-au luptat întotdeauna pentru binele poporului și care Guvernul român nu-i vede cu ochi buni. Acest fapt la care se adaugă: prigonirea din ce în ce mai crescândă a populațiunii evreiești, asemenea și multe nedreptăți pe care întreg poporul din această țară le suferă, aceste toate au provocat o vie indignare în armata rusă revoluționară. În ziua de 6 iunie a.c. armata din garnizoana rusă a orașului Roman a făcut o impunătoare manifestație de protest în frunte cu toți delegații soldaților din armata rusă, în contra pedepsei cu moartea în România și în contra prigonirii naționalităților.

ȚĂRANI, LUCRĂTORI ȘI SOLDAȚI ROMÂNI Să nu credeți acei calomniatori și provocatori că noi soldații ruși am manifestat dușmănos contra voastră și că vă dorim răul. Nu. Noi soldații ruși cari cu prețul sângelui am câștigat libertăți și care acum suntem cetățenii unei Rusii Libere, noi vă dorim nu mai binele. Sărăcia și nedreptatea pe care o suferiți voi țărani și lucrători români, asemenea și persecutarea micilor națiuni provoacă o profundă durere și totodată o vie indignare în rândul fraților voștri ruși, cari merg alături de voi pentru câștigarea păcii, libertății și frăției tuturor popoarelor. Armata rusă revoluționară care stă pe teritoriul român și care cu prețul

³⁰ Notă informativă nr. 4182/24 Iulie 1917, Prefectura Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 62/1917, fila 23

sângelui apară Țara Românească, nu va putea tolera nici o nedreptate făcută în contra locuitorilor fie români, evrei, ruși sau orice naționalitate, deoarece toți trebuie să fie egali în fața legilor. Jos cu robia și prigonirea popoarelor. Acesta este strigătul pe care armata, poporul și reprezentantul democrației revoluționare ruse îl scrie pe steagul nostru. Noi vom lupta energic, contra ori cărei nedreptăți de ori unde ar veni. COMITETUL ARMATEI RUSE”³¹.

25

Domnule Comandant Pentru acordarea diferitelor acte doveditoare, diferiților drepturi și în special pentru proviziile de hrană cuvenite locuitorilor din satele din Deltă, pretindem tuturor să dovedească stabilitatea, numărul membrilor familiei, dacă au membrii în familie pe front sau dezertori și alte condițiuni, iar toate acestea să se dovedească cu atestarea jandarmilor noștri din comune și sate, în credința că aceste dovezi vor fi cele mai sincere și reale. Se întâmplă însă că unii dintre jandarmi nu ne dau dovezile cu toată atenția, ba unii cum sunt cei de la Gorgova și de la Mila 23 atestă lucruri neexacte, se certifică că locuitorii nu au fii femeile nu au bărbați dezertori și în fapt lucrul e contrar, se adeverește că nu au luat unii oameni cereale și ei au primit deja, fie de la Sulina, fie de la Chilia, așa că pe baza acestor dovezi, dacă nu le-am controla pe altă cale, ar trebui să se dea provizii pentru a doua oară, cu care apoi cei ce le primesc să facă speculă. Aducând toate acestea la cunoștința D-vs cu onoare vă rugăm a lua măsurile pe care le veți crede și pe care le știm de mai înainte că vor fi destul de severe, ca să se poată pune și în viitor pe actele jandarmilor toată credința și toată siguranța ca și până acum, singurele acte care trebuie să impună toată confiența. Prefect, George Șerban³².

26

Domnule Prefect Sunt informat că numeroși evrei veniți din Rusia, sau din Bucovina cutreieră țara în special regiunea muntoasă a Moldovei și cumpără coroane austriece în hârtie, monedă plătind doi

³¹ Adresa nr. 46445/9 August 1917, Ministerul de Interne - secția Poliția și Siguranța Generală, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 62/1917, filele 52 - 53

³² Adresă, 6 Noiembrie 1917, Prefectura Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 64/1917, fila 28

lei coroana, al cărui curs actualmente la Geneva este de 48 centime. Ei plătesc acest preț exagerat în monedă de argint românească numai în scopul de a provoca o ridicare forțată a valorii coroanei austriece și a deprecia cât mai mult moneda de argint românească. Am onoarea a vă comunica acestea și a vă ruga să dați imediat ordin organelor administrative și polițienești de județul D-vs să urmărească îndeaproape această chestiune și să aresteze pe toți acei ce vor fi dovediți că fac astfel de operațiuni avizându-ne telegrafic de dovedirea fiecărui caz în parte ³³.

27

Domnule Prefect Am onoarea a vă face cunoscut că locuitorii din comunele acestei plăși sunt aprovizionați cu cereale pe un foarte scurt timp și numai cu porumb. Cum, aici în Deltă va trebui să desfășurăm o îndoită activitate atât industrială, cât și mai ales culturală și administrativă, populației acesteia trebuie să-i arătăm o deosebită sollicitudine, care este singura atitudine, ce combinată cu aplicarea severă a legilor și mijloacelor de cultură, poate să contribuie la naționalizarea ei, cred Domnule Prefect și vă cer a aprecia și decide D-vs ce este cea mai urgentă și insistentă necesitate a se procura cantitățile necesare de cereale care să se distribuie poporului ³⁴.

28

Misiunea Militară Franceză și Comandamentul Trupelor în România și Rusia Meridională, Serviciul de Stat Major, Biroul 2, N. 7012, Decembrie 1918

Proclamațiune către Locuitorii Dobrogei Consiliul Interaliat a decis ca administrația bulgărească în Dobrogea să fie înlocuită prin administrația românească sub protecția și controlul trupelor Aliate. Această schimbare de administrație trebuie să se facă în liniște. Toți locuitorii dobrogeni refugiați în Muntenia și Moldova sunt autorizați a se întoarce în satele lor și a-și relua în posesiune proprietățile. Aceasta însă numai patru zile după instalarea administrației române, adică: În județul Tulcea din ziua de 29 Noiembrie (12 Decembrie); În județul

³³ Adresa nr. 14921/14 August 1917, Ministerul de Interne, Direcția Poliției și Siguranței Generale, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 65/1917 - 1920, fila 65

³⁴ Nota nr. 149/21 Mai 1918, Administrația Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 67/1918, fila 10

Constanța din ziua de 4/17 Decembrie; În județul Durostor – Silistra din ziua de 9/22 Decembrie; În județul Caliacra din ziua de 14/27 Decembrie; Nici un locuitor, oricare ar fi naționalitatea cărei aparține, nu trebuie să fie supărat sau jignit în drepturile sale. Trupele franco engleze nu vor tolera nici un fel de agitațiune, ori de unde ar veni ele și o vor reprima cu ultima energie. General Berthelot, Șeful Misiunii Militare Franceze³⁵.

29

D-lui Prefect Caliacra Bazargic Locuitorii Dimu Alexe, Alexe Dimu, Sifcui Marin, Nedelcu Vasile, Dumitrache Caraghiorghie, Petcu Dumitrache, Mihai Bonciu, Petre J. Jelescu, Manole Vălceanu, Tudor Marcu, Ivan Nenof, Ivan Mihu, Jeliu T. Bădăran, Mihail Marinof, Mitu Cateli, Mitu Gheorghe și Anghel Gociu din comuna M. Kogălniceanu, acest județ de origine bulgară vin în județul dumneavoastră pentru a cumpăra alimente și vă rog a dispune să fie supravegheați. Prefect de Tulcea³⁶.

30

Domnule Comandant Am onoarea a vă ruga a da ordin jandarmilor din Comuna Ciucurova a avea în aproape supraveghere pe locuitorii Johan Adam, Mihail Arnt și Cristian Brandemburgher toți din acea comună și a cerceta cum s-au purtat față de locuitorii și de statul nostru în timpul ocupației și ce purtări au acum, notând toate relațiunile ce le vor aduna și făcându-ne amănunțit raport asupra fiecăruia în mod însă liniștit și cât se va putea de discret. Prefect , George Șerban Domnului Comandant Compania de Jandarmi³⁷.

31

Domnule Prefect Subsemnatele Pascuale Rusta, Mattia Rusta, Maria Rusta și Ana Rusta din orașul Tulcea, soții noștri fiind mobilizați în

³⁵ Proclamația generalului Berthelot, șeful misiunii militare franceze, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 100/1919, fila 7

³⁶ Telegramă nr. 233/8 Ianuarie 1919, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 4

³⁷ Cerere nr. 293/10 Ianuarie 1919, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 5

Italia încă din anul 1917 și nu s-au întors nici până astăzi; noi cu copiii noștri ne găsim într-o mizerie completă, neavând nici o avere. Pentru aceste motive vă rugăm Domnule Prefect să bine voiți a interveni la Consulatul General din București pentru a ni se da un ajutor pentru întreținerea grelei noastre familii. Cu deosebită stimă ³⁸.

32

Astăzi stând de vorbă cu D^l Ch. Prodanoff relativ la scumpetea traiului, D^{sa} mi-a declarat: Cauza scumpetei sunt numai autoritățile române. Înainte când erau cele bulgărești această speculă nu exista. Autoritățile române nu poartă grijă și nici nu vor să știe de alți decât de ai lor. De aceia și noi la rândul nostru de câte ori ne iese vreun român, funcționar sau de orice categorie să-l jupuim. Eu am și luat măsuri dând ordin personalului meu ca orice român ce calcă în prăvălie să cumpere piele, talpă, lână sau altele să-l jupoaie. Ar trebui la fel să se poarte toți ³⁹.

33

Locuitorii de prin satele Mahmudia și Dunăvăț care se duc până la Dobnici ca să cumpere de acolo cereale, aduc știri că Dobrogea va fi ocupată de Ruși sau Bulgari. Mai spun că în Bulgaria se face o mare propagandă printre filo-ruși să se înroleze toți în armata rusă (bolșevică) și zilnic pleacă voluntari din Varna cu vapoare în Rusia. Se zvonește că regimentul 3 și 4 care erau pe frontiera Dobrogei au plecat în întregime în Rusia. În Bulgaria se vorbește că Garnizoana Franceză pleacă din Dobrogea iar după acesta vin Englezi și după plecarea acestora vor reocupa Bulgaria.

Se spune că ar fi venit o scrisoare la Tulcea din Odessa pe cale particulară în care scrie că toți străinii care vin în Rusia sunt mobilizați cu plată. Acei ce vor să se înroleze li se plătește 500 ruble pe lună, hrană și îmbrăcăminte. Și cum prin satele din Delta sunt majoritar dezertori și toți se pregătesc ca la primăvară să plece în Rusia. Până acum numai din Murighiol, Mahmudia și Dunăvăț au plecat peste 50 de persoane. Locuitorii din Dunăvățul de Jos, acum

³⁸ Cerere, 15 Ianuarie 1919, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 98/1918 – 1919, fila 4

³⁹ Nota nr. 30/15 Ianuarie 1919, Brigada Specială de Siguranță Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 11

două zile au plecat cu o delegație la Comandamentul Francez din Tulcea cu rugămintea ca să se intervină pe lângă Guvernul României, ca cei care locuiesc pe lângă malul Dunărei unde a fost tot timpul front și li s-a distrus gospodăria și tot ce aveau, să fie scutiți de mobilizare deoarece familiile rămân muritoare de foame. Printre locuitori se vorbește că dacă nu-i va ajuta nici Comandamentul Francez atunci sunt hotărâți a pleca parte în Rusia, parte în Bulgaria. Spun că mai bine preferă să lipsească de patrie decât să moară de foame în armata română.

Un alt motiv de plecare este că majoritatea sunt pescari și sunt lipsiți de sculele necesare pentru pescuit. Statul nu le vine în ajutor. De la venirea autorităților române, aproape două luni nu li s-a dat nici un kg de făină, acest fapt îi determină la jafuri etc. Cu reocuparea Dobrogei, administrația pescăriilor a ridicat dijma. Afara de asta, cei care vin de prin părțile Bulgariei, aduc vești că traiul e mult mai ușor și că sunt și liberi la pescuit⁴⁰.

34

Domnule Prefect Avem onoarea să vă informăm că în orașul Varna s-a constituit o societate formată numai din bulgari dobrogeni sub denumirea de „Dunavska obštenstva” – Societatea dunăreană. Ca președinte are pe Mihail Vălcoff, ajutor pe Ivan I. Singirlieff, fost grădinar în Tulcea și casier pe Nicolae Racagieff. Această societate s-a fondat în ziua de 1 Ianuarie 1919, iar membrii care s-au înscris până în prezent întrec numărul de 2.500 persoane.

Scopul societății care s-a început cu un capital de 68 mii de lei, este în primul rând să se ajute populația Dobrogei care din diferite împrejurări a emigrat în Bulgaria, să recruteze oameni special pentru propagandă în Dobrogea, să culeagă cele mai mici informații, scoaterea unui ziar sub denumirea „Vulcanul Dobrogei” care va publica ce se petrece cu populația bulgară din Dobrogea, cu bisericile și școlile. Fiecare membru depune în fiecare săptămână câte 10 lei, iar statul bulgar a dat un ajutor acestei societăți suma de 100.000 lei și alimente pe fiecare săptămână la 100 familii refugiate și fără ocupație, acest ajutor va continua până va găsi o ocupație.

⁴⁰ Nota nr. 28/15 ianuarie 1919, Brigada Specială de Siguranță Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 12

Societatea Dunăreană a ținut în două rânduri mari întruniri, prima a avut loc în ziua de 1 ianuarie când s-a fondat, la care au vorbit pe lângă câțiva membri și doi delegați din partea guvernului din Sofia – Hristo Giambazov și Luțcanoff. Acești doi delegați au vorbit de recăpătarea Dobrogei în întregime la Congresul Păcii, spunând că Bulgaria a cheltuit peste șapte milioane lei ca să aducă probe și documente spre a dovedi că îi aparține. A doua întrunire a societății a avut loc în ziua de 7 ianuarie, când a avut loc și manifestație pe străzi. Această manifestație s-a făcut în urma unei telegrame sosite din New York expediată de delegația bulgară plecată în acest scop pentru a susține drepturile bulgarilor în Dobrogea și al cărei conținut a fost „Fiți pe pace, am obținut totul, veseliți-vă și anunțați pe dobrogeni să-și mențină curajul și în scurt timp își vor vedea căminul”. Mulți au plâns de bucurie, iar manifestații nu s-au împrăștiat până ce nu au intervenit autoritățile. A treia întrunire se va comunica în ziua de 25 Ianuarie când vor sosi și delegații din America. Acest fapt a provocat în localitate un avânt de emigrare, încredințați că Dobrogea va reveni Bulgariei.

Emigranții sunt numai tineri, compromiși sub ocupație, dezertori sau nesupuși și cei care urmează să fie înrolați. Ei au plecat din localitate. Ivan Stoicoff (Uzumsky), Raiciu Stoeff, Țonia P. Zolosky și un număr peste 30 tineri țărani din satele M. Kogălniceanu, Hagilar și Babadag. Șeful Brigăzii, M. Moruzov⁴¹.

35

Ministru Interne București La ordinul D^{vs} 23064 și în referire la raportul nostru 206 din 10 Decembrie 1918 am onoarea a vă comunica că s-au întocmit tablouri de străinii rămași în urma armatelor de ocupație, civile și militare și de cei ce au fost în serviciul armatei dușmane cum și de dezertorii români care au făcut servicii autorităților străine. Mulți din aceștia și dezertori de origine bulgară și lipoveni au început a pleca în Bulgaria.

Tribunalul local a primit ordine în privința constituirii comisiei pentru cercetarea celor arestați, la noi însă n-a sosit o asemenea dispoziție. Față de situația în care ne găsim și de faptul că la noi

⁴¹ Notă nr. 73/16 Ianuarie 1919, Brigada Specială de Siguranță, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 16

există Comandamentul francez, care nu e de aviz a se lua asemenea măsuri așteptăm ordine de urmare. Prefect de Tulcea⁴².

36

Domnule Prefect Din cauză că Dl Vasile D. Nicolae, ajutor de primar și Giapar Minarip, consilier comunal, s-au purtat rău în timpul ocupației bulgare față de populația română din care cauză locuitorii sunt foarte revoltați contra lor. Pentru aceasta, cu onoare, vă rog, Domnule Prefect a face să se aprobe dizolvarea vechiului consiliu comunal al comunei urbane Mahmudia și instituirea unei comisii interimare compusă din D-nii Vasile Istrate, ca președinte, Ștefan Calciu, sergent în armata română, ca vice președinte și Grigore Teodorescu, soldat luptător, Gh. V. Dogaru, caporal luptător și Ion M. Ion, caporal luptător, membrii. Toți aceștia se bucură de mare încredere din partea populației⁴³.

37

Am onoare a vă informa că M.A. Pacoff, supus bulgar din localitate și despre care cercetați, am putut constata că numitul în prezent se ocupă cu comerțul ambulant, vânzând făină și ulei de rapiță, totuși șederea numitului în localitate pare suspect, deoarece are foarte dese legături cu toți locuitorii bulgari din localitate, umblă prin sate fără nici un control și nesupărat de nimeni, ceva mai mult acest individ critică autoritatea română și în special armata, căutând pe militarii și organizația bulgarilor⁴⁴.

38

Domnule Prefect Am onoare a raporta că în timpul acestui război, elementele care formau unitățile din Dobrogea, majoritatea au dezertat la bulgari sau nemți, fie la armata revoluționară rusă. Dintre aceștia majoritatea sunt pescari, lipoveni-popovi, bezpopovi și malonesieni,

⁴² Adresa nr. 539/17 Ianuarie 1919, Prefectura Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 15

⁴³ Nota informativă nr. 66/19 Ianuarie 1919, Administrația Plasei Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 87/1919, fila 1

⁴⁴ Nota nr. 59/19 Ianuarie 1919, Brigada Specială de Siguranță Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 97/1919, fila 9

după care vin cei de origine bulgară.

După dezertare, ei au revenit în Dobrogea, unde cei mai mulți au servit cauza bulgară până la 26 noiembrie. La această dată venind autoritățile noastre, o parte din acești dezertori au plecat odată cu retragerea armatei bulgare, majoritatea de origine bulgară. Din cei rămași, parte având mijloace materiale mai bune și-au aranjat situația militară prin bani. În ultimul timp, aflându-se de autoritățile militare superioare despre acest sistem și luându-se măsuri severe, mulți din acești dezertori de teamă au început să fugă fie în Bulgaria fie în Rusia, îndeosebi.

În ultimul timp curentul de fugă este mai mare, fug și elemente care urmează să fie recrutați din contingente. Motivul care îi determină la fugă este rezultatul acțiunii ce se face din două direcțiuni:

I) Pentru dezertare în Bulgaria se face din îndemnul reprezentanților bulgari cu sediul la Tulcea, după cum am raportat în nota în 19 ianuarie 1919, arătând și numele lor, anume: Cristu [indescifrabil], Petre Hagi Ivanoff, Ivan Ivanoff, Stoian Stoicoff, Iordan Boțoff și alții. Îndemnul la dezertare se face fie că bulgarii vor reveni cât de curând în Dobrogea și dezertorilor expuși la diferite pedepse din partea românilor.

II) Pentru dezertare în Rusia, sunt acei care au lucrat la bolșevici, ademenindu-i că acolo se poate câștiga cu ușurință existența, chiar fără a munci căci comitetele bolșevice dau sume mari de bani, cât și faptul că tot ce [indescifrabil]. Astfel din Comuna Sarichioi, acum câteva zile au plecat două - trei sute de oameni în bărci și pe jos prin Basarabia spre Odessa, iar în ziua de 12 ianuarie din Jurilofca, au plecat 65 de tineri, ducându-se tot la Odessa. De asemenea au mai sosit din orașul Tulcea cât și din sate din județ⁴⁵.

La ordinul No. 1013 din 12 Ianuarie 1919 urmat după al Prefecturii respectiv No. 293. Am onoarea a raporta D^{voastre} următoarele făcând cercetări în raza acestei comune asupra locuitorului Johan Avram, asupra cum s-a purtat față de locuitorii și de statul nostru reiese următoarele: Individul Johan Avram după venirea sa din Moldova, unde fusese internat, pe timpul când s-au făcut o întrunire la localul

⁴⁵ Adresa nr. 87/20 Ianuarie 1919, Brigada Specială de Siguranță, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 24

Primăriei respective de către un ofițer bulgar pentru alegerea unui comitet pentru alipirea Dobrogei cu Bulgaria susnumitul individ a fost ales ca președinte în acest comitet și după aceea a strigat în gura mare că Primarul Johan Ulbrich să fie dat afară din serviciu pentru că fiind primar a funcționat cu românii, zicând în legătură cu toți funcționarii români care sunt niște pușlamale de la cel mai mare la cel mai mic și că d^l Primar a ținut ascuns în beciul casei lui pe brigadierul silvic Petre Petrescu care a funcționat la Brigada silvică a orașului Silistra.

Și acesta în timpul [indescifrabil] și-au bătut joc de populațiunea din acel loc și chiar acel brigadier a fost internat de armatele bulgare lăsându-i familia pe drumuri cu patru copii și nici astăzi nu se știe nimic de soarta lui. Mai raportez că acest individ Johan Avram nici în prezent nu este liniștit făcând instigații printre locuitori că declarațiile care se fac de către autoritățile noastre relativ la distrugerile făcute de armata de ocupație sunt nule și degeaba le mai fac că nu li se plătește nimic. Și chiar acest caz s-a raportat de D^l Primar Prefectului respectiv. Rugându-vă să binevoiți a dispune, Șeful postului Ciucurova ⁴⁶.

40

În urma ordinului garnizoanei ca toți tinerii ce au etatea de a fi recrutați să se prezinte, s-a lansat un zvon, că aceștia după ce vor fi prezenți la cerc, vor fi trimiși în Basarabia și încorporați. Astfel că mulți din acești tineri de origină bulgară și lipovană se adună în grupuri discutând ce e de făcut, parte din ei s-au decis să fugă în Bulgaria. Pentru înlesnirea de fugă în Bulgaria, părinții acestor tineri s-au prezentat D^l Spiru Dendrino, rugându-l să intervină pe lângă Comandantul Francez pentru a li se elibera bilete de plecare în Bulgaria. D^l Dendrino le-a promis că va vorbi cu D^l Comandant Francez și crede că vor obține biletele în chestiune ⁴⁷.

⁴⁶ Raport nr. 57/20 Ianuarie 1919, Postul de Jandarmi Ciucurova, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 28

⁴⁷ Nota nr. 67/21 Ianuarie 1919, Brigada Specială de Siguranță, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 27

Gheorghe Staneff, cu domiciliul în str. Unghiului nr. 5, fost agent în poliția bulgară și care compează contingentul 1919, organizează petreceri pentru luare de bun rămas, decis de a pleca în Bulgaria. Explică, cu această ocazie, că nu e de a sa datorie prezentarea la România pentru stagiul militar, ci, din contra, serviciul militar trebuie să-l îndeplinească în Bulgaria. Autoritățile bulgare polițienești îl întrebuințau, conform cererii sale, pentru prigonirea și maltratarea elementului român⁴⁸.

Domnule Prefect Suntem informați că numitul Osip Naumov din localitate, ar fi primit instrucțiuni din București pentru a face propagandă, spre a pregăti candidatura d-nului Racovski în care scop s-ar fi organizat un comitet de acțiune. Socialiștii au credința că în ajunul alegerilor d-nul Racovski va sosi în localitate. Făcându-vă cunoscut cele de mai sus, avem onoarea a vă ruga să binevoiți a dispune verificarea acestor informații luând măsuri în consecință și comunicați rezultatul⁴⁹.

Domnule prefect Am onoarea a vă aduce la cunoștință că printre funcționarii Primăriei comunei Măcin se află și o Domnișoară anume Cristina Caraivan; după informațiile luate această Domnișoară sub ocupația bulgară a fost una dintre cele mai înfocate apărătoare a drepturilor bulgarilor asupra Dobrogei, a făcut cea mai mare propagandă antiromânească, în calitate de profesoară la școala din Măcin în timpul ocupației, nu făcea altceva decât să infiltreze în inima copiilor ura cea mai mare contra românilor și lăudând pe dușmanii Țării, a oprit pe copii de a mai vorbi românește, spunându-le ca să nu mai cânte cântecele naționale românești, ci numai cele bulgărești „Sumi Marița”, a ținut conferințe la Babadag precum și la

⁴⁸ Nota nr. 70/22 Ianuarie 1919, Brigada Specială de Siguranță, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 128/1919, fila 31

⁴⁹ Informare, 28 Ianuarie 1919, Ministerul de Interne - Direcția Poliției și Siguranței Generale, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 101/1919, fila 5

Carcaliu unde în unire cu profesori bulgari, arunca cele mai mari injurii la adresa Țării Românești.

În nenumărate rânduri am atras atenția D^{lui} Primar al comunei Măcin asupra acestui fapt cerându-i a o înlătura din serviciu. D-sa însă nu a preavoit a ține seama, așa încât azi această domnișoară funcționează la Primărie. Prin înlăturarea acestei domnișoare din serviciul Statului Român, pe lângă că ar fi și o satisfacție ce s-ar da populației române din Măcin care a fost adânc jignită de purtarea D-sale în timpul ocupațiunii, dar este chiar și pentru siguranță, căci la autorități se primesc multe hârtii confidențiale care nu este permis a fi știute de toți funcționarii și cu atât mai mult de o persoană care a fost în serviciul bulgarilor în tot timpul ocupației. De altfel purtarea acestei domnișoare vi s-a adus la cunoștință și de către Dl Șef al Poliției Măcin. De aceea Domnule Prefect v-am adus la cunoștință rugându-vă să binevoiți a dispune cele de cuviință. Administrator, C. Bălăceanu⁵⁰.

44

D-le Administrator În toată țara se observă o mare stăruință din partea inamicilor noștri de a se provoca neorânduiele și tulburări care să periclitizeze ordinea publică și siguranța Statului și în special de a face să prindă și în țara noastră bolșevismul și anarhismul. În special în județul acesta tendința e mai vădită și agenții de propagandă socotesc terenul mai potrivit și sarcina mai ușoară prin situația excepțională în care ne găsim din cauza elementelor străine de sânge care compun populația județului.

Agenții străini, în special bulgari, lipoveni și ruși se strecoară în județ și cu ajutorul și concursul conaționalilor lor, cutreieră orașele și satele și printre muncitori, printre țărani răspândesc diferite zvonuri, propagă diferite idei și prin scris, îndeamnă lumea liniștită la nesupunere și la acte dăunătoare Siguranței Statului. Știut fiind cât sunt de periculoase aceste uneltiri și de îngrozitoare în rezultate aceste mișcări, e de datoria noastră a tuturor să luă măsuri⁵¹.

⁵⁰ Nota informativă nr. 184/februarie 1919, Administrația Plasei Măcin, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 88/1919, fila 11

⁵¹ Nota nr. 3242/29 Martie 1919, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 124/1919, fila 12

D-le Notar Conform ordinului Prefecturii No. 2602 urmat după al D^{lui} Ministru de Interne No. 6460/919 (Direcția Poliției și Siguranței Generale) vă comunic că pentru acțiunea Comitetelor naționale bulgare în susținerea lor asupra Cadrilaterului și Dobrogei, s-a hotărât trimiterea de agenți speciali în aceste localități și pentru a nu fi descoperiți vor fi travestiți în haine militare engleze. Aducându-vă la cunoștință cele necesare pentru descoperirea și prinderea acestora ⁵².

Domnul Ministru de Industrie și Comerț ne face cunoscut prin adresa No. 13770/919, că domnul Trifan Gabrov, primarul comunei urbane nereședință Măcin județul Tulcea, în loc să se adreseze autorităților românești pentru cumpărarea a cinci vagoane de porumb, necesar populației din localitate, prin adresa No. 487/919, a apelat la străini, rugând „Biroul Economic Francez” ca să intervină în acest scop pe lângă Consilierul Agricol al județului Râmnicu Sărat.

Numitul primar după cum se constată și din adresa No. 120/919, a Corpului 5 Armată, la retragerea armatelor române a rămas în comună, fiind venit după front, a făcut spionaj servind interesele străine și a luat parte la întrunirea din orașul Babadag, cu care ocazie a s'a cerut ca Dobrogea să fie alipită de Bulgaria, dând prin aceasta dovadă de sentimentele anti românești de care era stăpânit.

Considerând că învinuirile ce i se aduc constituie grave abateri de la datorie și acte de natură a compromite interesele comunei și ale țării, am onoarea a ruga respectuos pe Majestatea Voastră, ca pe baza art. 62 din legea pentru organizarea comunelor urbane și a art. 3 din legea asupra unor măsuri excepționale relative la funcțiuni publice, la consilii județene și comune, să binevoiască a aproba revocarea D-lui Trifan Gabrov din funcțiunea de primar al comunei urbane nereședință Măcin, județul Tulcea. Sunt, cu cel mai profund respect, SIRE, AL MAJESTĂȚII VOASTRE, Prea supus și prea plecat servitor, MINISTRU DE INTERNE (ss) G. Mârzescu ⁵³.

⁵² Nota nr. 492/5 Aprilie 1919, Administrația plasei Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 124/1919, fila 14

⁵³ Raport nr. 14908/13 Aprilie 1919, Ministerul de Interne, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 86/1919, fila 2

Domnule Prefect Dușmanii neamului nostru Român în timpul vremelnice cât a ținut sub scutul lor această parte a României Dobrogea pentru a dovedi cultura de care nu mai se pot bucura. După ce a schingiuit tot ce e român a incendiat și devastat tot ce orașelul nostru mai avea de seamă lăsându-l la izgonire într-o movilă de ruine.

Recent însă populația din pribegie nu puțină bucurie a surprins când a găsit intact locașul bisericesc care face fală orașului și oricărui vizitator, însă lipsit de orice odor [indescifrabil] cu care a fost înzestrat, fiind prădate bine înțeles de dușmani astfel că în așa împrejurare gravă găsiindu-ne neavând odoarele sfinte strict trebuincioase serviciului Divin și nici fondul material pentru procurarea lor, enoriașii creștini de aici animați de dragostea scumpă ce o poartă dogmelor religiei creștine întruniți Duminica 11 ale curentei luni în catedrala orașului au înființat un comitet compus din 31 persoane desemnați dintre coreligionarii lor cu însărcinarea de a colecta fondurile trebuincioase pentru a se procura cât mai repede aceste sfinte odoare. Încredințați că noblețea Domniei Voastre va încuviința acest procedeu respectuos ne permitem a vă ruga Domnule Prefect ca apreciind scopul sfânt ce urmărim să binevoiți a aproba această modalitate de procurare, dându-ne ordin de urmare spre a proceda cu lucrarea⁵⁴.

Domnule Prefect Am onoare an vă ruga să binevoiți a aproba în interesul siguranței statului, să putem lua măsuri de a se opri întrebuințarea în localuri publice și pe străzi a limbilor străine uzuale, întrucât limba țării este ignorată cu desăvârșire de locuitori și au posibilitatea de a se sustrage observațiilor noastre. Acest oraș face impresia că aparține Bulgariei, Turciei sau Greciei, însă nici de cum României unde limba țării nu se aude. Șef Poliție, comisar Ion Ionescu⁵⁵.

⁵⁴ Adresa nr. 2729/20 Mai 1919, Primăria comunei urbane Hârșova, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar 2/1919, fila 10

⁵⁵ Nota nr. 737/28 Mai 1919, Poliția orașului Mangalia, în DJCAN, fond Prefectura Constanța S, dosar nr. 1/1919, fila 50

D-le Comandant Am onoarea a vă face cunoscut că un individ anume Nicola D. Popov, supus român, născut la Nalbant din plasa Babadag, județul Tulcea, face spionaj contra trupelor franceze. De mai multe ori acest individ a călătorit la orașele Tulcea, Constanța și multe alte orașe din țara noastră, este în contact cu agenții bolșevici din România. În timpul ocupațiunii bulgare a Dobrogei, acest individ ocupa funcția de agent poliție la Tulcea, după urma cărei funcții și-a realizat o avere destul de mare jupuiind români, greci care nu se puteau opune contra lui și preferau să se refugieze în Basarabia. Numitul este foarte cunoscut populațiunii sărace din orașul Tulcea și împrejurimile lui. Trebuia predat autorităților române. Momentan acest individ se găsește la Eschi-Djomarja, județul Șumla în Bulgaria ⁵⁶.

Cercul de Recrutare Brăila D-le Comandant Subsemnatele Dana Iacob Simion și Evdochia Vasiliev Petrichei, văduvele de război ale soldaților Simion Iacob și Vasiliev Petrichei, domiciliată în Comuna Carcaliu, județul Tulcea, vă rugăm respectuos să bine voți a interveni locului în drept - Prefectura Tulcea - să ne trimită și nouă ceva de mâncare și de îmbrăcăminte căci suntem femei sărmane cu câte respectiv 6 și 5 copii. Cu ajutorul de 40 lei ce primim lunar – și asta numai de trei luni – nu putem să hrănim și îmbrăcăm familiile noastre așa de numeroase. Iarna fiind apropiată și copii noștri goi și desculți, vă rugăm respectuos d-le comandant să aveți bunătatea a face demersurile necesare spre a putea căpăta ceva ajutor. Vă mulțumim și vă dorim să trăiți Dana Iacob Simion Evdochia Vasiliev Petrichei ⁵⁷.

Domnule Prefect Avem onoarea a vă ruga să binevoți a dispune, prin organele administrative, de siguranță și jandarmerie, să se ia măsuri urgente și serioase pentru urmărirea și arestarea agenților de

⁵⁶ Cerere nr. 138/15 August 1919, Prefectura județului Caliacra, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 124/1919, fila 47

⁵⁷ Cerere, 2 Septembrie 1919, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 98/1918 – 1919, fila 15

propagandă bolșevică și filo – bulgară trimiși în țară de centrala de propagandă din Varna și Burgas și de comitetul societății „Dobrogea” sau alte organizații similare de peste graniță. Printre cei veniți deja în țară în scopul sus arătat, semnalăm pe următorii indivizi, care vor fi arestați de îndată, avizându-ne telegrafic .

1) Enciu Ghenceff, 35 – 36 ani, mijlociu, părul roșu, mustață mică tunsă, față roșie cu pistrui mici. A trecut Dunărea cu barca pe la Rusciuc, la 25 Februarie a.c., luând direcția București – Buzău – Brăila și urmând a se înapoia prin Dobrogea

2) Krum Ivanoff, de origine polonez dezertor, fost în banda lui Racovski la Odessa în 1917, etatea 24 – 25 ani, destul de înalt, șaten, mustață mică, părul pieptănat cu cărare la dreapta, fața puțin brună, vorbește perfect limba română, rusă și bulgară. A fost intrat în țară la 27 februarie pe șoseaua Varna – Dobrici.

3) Nicola Rahagiski, 34 – 35 ani, înalt, părul negru, pieptănat în sus, ochii mici negri, mustățile castanii puțin tunse, fața lunguiată, barba rase, puțin brun.

4). Boiu Oficeff, 23 – 24 ani, mijlociu, părul castaniu, cărare în dreapta, ochii verzi mari, mustăți mici blonde castanii, figură ovală, blondă

5) Jeciu Mihaloff, 32 ani, înalt, părul blond tuns mic, ochi albaștri, ras complet, fața blondă.

Cei trei din urmă au plecat în ziua de 14 Martie a.c. din curtea hotelului Pristav din Varna, cu căruțe dobrogene, pentru a intra în țară pe șoseaua Dobrici. Ei sunt oameni inteligenți și vorbesc bine românește⁵⁸.

52

Domnule Avem onoarea a vă ruga să binevoiți a dispune prin organele administrative de siguranță și jandarmerie, să se ia măsuri pentru urmărirea și arestarea numitului Saul Teichel din Constanța, urmărit cu mandat de arestare emis de parchetul Constanței, pentru uneltiri aduse țării, armatei și Familiei Regale pentru care fapte se instruește de Curtea marțială a corpului 5 Armată.

P.S. din Brăila. El este dispărut din țară și se crede că s-ar fi refugiat la Constantinopol. Semnalmentele lui sunt: etatea 22 ani, fiul lui Iazur Teichel și al Rachelei, talie și corpolență potrivită, obrazul prelung,

⁵⁸ Adresa nr. 25710 S/2 Septembrie 1919, Ministerul de Interne – Direcția Poliției și Siguranței Generale, în DJCAN, fond Prefectura Constanța S, dosar nr. 1/1919, fila 90

fruntea mare, ochii albaștri, nasul borcănat, urechile și gura potrivite, bărbia prelungă, sprâncenele castanii deschise, părul castaniu, mustața și barba rade, poartă ochelari fiind miop, are patru clase primare și este de profesiune funcționar comercial⁵⁹.

53

Domnule Administrator Conform ordinului telegrafic al Ministrului de Interne No. 23.725, am onoarea a vă comunica că Marele Cartier General are informații că parte din soldați evită să răspundă la mobilizare, lipsiți de alimente și lemne, necontând pe ajutorul ce le-au dat familia luptătorilor soldați, se transformă în propaganda al cărei elemente sunt evreii dezertori care sub această mască caută să-și ușureze situația militară. Pentru a împiedica această propagandă, vă rog luați măsuri serioase pentru dovedirea și arestarea indivizilor care s-ar îndeletnici cu această propagandă dându-i judecății. Acești indivizi își fac de apariția numai seara în special în cartierele evreiești. D-sale Domnului Administrator plasei Mahmudia⁶⁰.

54

Domnule Prefect Legația franceză din capitală ne-a încunoștințat, pe baza unui raport primit de la Atașatul Militar Francez din Stockholm, că serviciile de spionaj germane pregătesc trimiterea de agenți, în mare parte evrei – români întrebuințați de ei timp de doi ani în Scandinavia, în scopul de a răspândi bolșevismul în România și în țările ocupate de înțelegere. Cei mai principali dintre aceștia sunt prevăzuți în alăturata listă în care se arată și toate datele ce s-au putut culege asupra fiecăruia în parte.

Aducându-vă la cunoștință cele ce preced, avem onoarea a vă ruga să binevoiți a dispune, prin organele administrative, de siguranță și jandarmerie, să ia măsuri ca de îndată ce își vor face apariția în localitate, să fie arestați și percheziționați avizându-ne telegrafic. În același scop vă rugăm să binevoiți a-i semnala și polițiilor de frontieră din județul dv. **AGENȚII BOLȘEVICI TRIMIȘI ÎN ROMÂNIA**

⁵⁹ Cerere, septembrie 1919, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 118/1919, fila 16

⁶⁰ Nota nr. 429/1919, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 119/1919, fila 2

- 1) Iosef (zis Josa) Goldenberg 28 – 29 ani, israelit, pașaport argentinian eliberat de Legația Argentiniană din Stockholm, a ajuns în Scandina - via după intrarea în Război a României. A fost arestat ca spion la Odessa. Vorbește germana, italiana, suedeză, rusă, franceza, spaniola și bulgară. A frecventat la Stockholm cercurile de spionaj ale nemților. A încercat cu insistență să obțină viza pentru a veni în România și a intervenit la Legația Argentiniană care însă nu a insistat în favoarea lui. Este un individ care trebuie supravegheat.
- 2) Arthur Wittner, zis și Baby Vitnerescu, 27 ani, dezertor român isra - elit. A fost în serviciul Crucii Roșii Românești la Copenhaga care nu a cunoscut trecutul lui. Care însă apoi l-a dat afară. E escroc, ba chiar și secretar de Legație. Probabil locuiește la Copenhaga.
- 3) Joseph Granach, israelit, 26 ani, originar din Moldova, ajuns prin Ger - mania la Stockholm la începutul anului 1917 având pașaport eliberat de germani, a fost însărcinat de a spiona coloniile românești din Scandinavia. A declarat aceasta la Legația Română din Scandinavia cu intenția de a duce în eroare sau dintr-un scop oarecare a lui. Locu - iește la Copenhaga, de unde urma să fie expulzat anul trecut fiind amestecat într-o afacere de spionaj care a provocat arestarea mai multor danezi.
- 4) Louis (Ludvich) Kronsernn, născut la Berlin la 1896 a fost spionul nemților atât la București, cât și în zona frontului pe la Focșani. A fost subvenționat de Consulatul german din Copenhaga, care a voit să-l trimită în România. Kronsernn posedă un pașaport danez pe care figurează fotografia dânsului în uniformă de soldat german. Nu se știe dacă mai locuiește în Copenhaga.
- 5) [indescifrabil] Flanche, numit Dimitrie Flachs, 38 ani, român – israelit, jucător de cărți, frecventează cercurile escrocilor, se susține la Copen - haga prin vânzarea de „Chansenettos francaisos” de care concert vorbește 4 – 5 limbi.
- 6) Bernard zis Baruch Bechtar, israelit din România, căsătorit cu o nemțoaică. Este [indescifrabil] neutralității României și a fost unul din agenții cei mai activi ai casei Bohles care exporta en gros cereale de contrabandă din România în Germania și a fost în serviciul nemților ca spion și agent de propagandă. Se află la Copenhaga unde încearcă să pătrundă în cercurile române.
- 7) Heindrich Hagul, zis și Henri Rocolleanu, 46 ani, israelit originar din România, stabilit de la începutul războiului în Copenhaga. Se dă drept agentul fabricii Arnheim. Primea regulat bani din Germania, a călătorit

până la Constantinopol cu trenul Balcan cu un pașaport german. Pașaportul acestuia a fost prins de Legațiunea noastră, în urma căruia Statul Major II Secțiunea I Berlin, 49 Grunzerstrasse i-a eliberat un „Passierschein” pașaport german în locul pașaportului român, ce fusese prins de la dânsul. Agent de propagandă și germanofil de convingere.

8) Victor Zelinski zis Zelinescu, originar din Galiția, aventurier, a fost în serviciul Crucii Roșii Românești la Copenhaga, însă fiind descoperit a fost alungat de acolo. Căsătorit cu o daneză se dă drept artist de varietate sub numele de „Victorian”. Frecventează cercurile evreiești de spionaj.

9) Groswald [indescifrabil] zis Rosewald și Marcel Nochaner, ambii doi israeliți în România, germanofili și anti români. Trăiau în ultimul timp la Stockholm. Ambilor li s-a pierdut urma. A. Rădulescu ⁶¹.

55

Domnule Prefect Am onoarea a înainta Domniei Voastre aci alăturat în dublu exemplar, încheierea Consiliului Comunei Cataloi N. 1, relativă la admiterea ca D^l Christof Schmit locuitor și proprietar din acea comună să instaleze un atelier de dărăcit, tors și țesut lână și pină pentru abale (postavuri) prin ajutorul unui motor cu benzină și cum lipsa unui astfel de atelier este foarte mult simțită în localitate care este în binele și înlesnirea populației, vă rog să binevoiți a-i da aprobarea cuvenită. Administrator ⁶².

56

D-le Prefect La ordinul D^{voastre} Nr. 784/920 Am onoare a raporta următoarele: Comuna Murighiol împreună cu cătunele Uzlina, Dună - vățul de Jos și de Sus sunt locuite în proporție de 80% ruși din care maximum 25% vorbesc româna și puținii români care locuiesc în aceste sate, când vin în contact cu rușii, chiar dacă aceștia cunosc limba țării, totuși le vorbesc rusește, fapt care m-a determinat ca încă de la 12 Septembrie 1919 să dau comunelor din plasă circulara No. 808 oprind cu desăvârșire vorbirea altei limbi, mai ales când vin în contact cu autoritățile, decât cea românească, iar în inspecțiile ce le

⁶¹ Nota nr. 37468/20 Noiembrie 1919, Ministerul de Interne, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 125/1919, filele 20 - 23

⁶² Informare nr. 200/13 Februarie 1920, Administrația plasei Cataloi, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 130/1920, fila 1

făceam stăruiam și sfătuiam locuitorii mai ales pe români de a nu mai vorbi cu ceilalți străini. Restul populației compus din 10 familii de tătari și 4 familii de greci când vin la Primărie vorbesc românește. Sunt chiar tătari care vorbesc numai turcește și rusește. În biserică se slujește aproape numai rusește și când preotul vede că a intrat în biserică o persoană străină de localitate și bine îmbrăcată, începe li-turghia în română însă aceasta foarte stricat, căci nu știe nici scrie, nici citi românește⁶³.

57

Domnule Președinte Conform ordinului D-lui Prefect No. 1140/920 vă trimit mai jos o copie de pe ordinul D-lui Ministru de Interne N. 5161/920 și vă invit să luați măsuri în consecință.

Copie

Semnalizându-se că de către conducătorii mișcării bolșeviste din Bulgaria s-au trimis prin Șistov agenți comuniști la noi în țară în vederea legăturii ce urmează a face cu bolșevicii români, pentru o acțiune comună. Avem onoarea a vă ruga să binevoiți a dispune să se ia cele mai întinse măsuri pentru urmărirea și prinderea lor.

Unii din acești agenți sunt dobrogeni refugiați în Bulgaria și printre care se citează Petroff, originar din Silistra și Gheorghieff, despre care nu se știe de unde este originea. D-lui președinte al comunei Telița⁶⁴.

58

Domnule Prefect Dl. Izet Caia, actualmente girantul muftiatului aceluși județ, fiind numit cadiu al Tribunalului musulman din localitate, avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune de a ni se indica, cu titlu informativ, care ar fi persoana căreia i s-ar putea eventual da postul de muftiu. Ministru C. Dobrescu⁶⁵.

⁶³ Raport nr. 210/24 Februarie 1920, Administrația plasei Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 151/1920, fila 2

⁶⁴ Adresa nr. 448/5 Martie 1920, Administrația Plasei Cataloi, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 65/1917 - 1920, fila 147

⁶⁵ Nota nr. 7675/12 Martie 1920, Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice - Casa Bisericii, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 249/1924, fila 62

D-le Prefect Subsemnații locuitori mai jos semnați din comuna Ciucurova județul Tulcea de origină germană, fiind lipsiți în această localitate de Preot și informându-ne că în lagărul „Saint Freres” București se află înregistrat la No. 1909 Predicatorul Reinhard Müller ca prizonier, fost în timpul în timpul ocupației în această localitate ca predicator și cum noi cetățeni români de origină germană nu avem nici un preot prin apropiere pentru a ne putea susține credința noastră, vă rugăm cu lacrimi, D-le Prefect, să binevoiți a interveni pe lângă onor. Ministrul de Război, ca să-l elibereze pe predicatorul Reinhard Müller pe răspunderea noastră din lagăr și să fie adus în comuna Ciucurova unde se va stabili pentru a-l avea ca Predicator tot timpul. Pe lângă garanțiile noastre se poate ca numitul să fie sub controlul D^{lui} Șef de post din localitate zilnic. Credem D^{le} Prefect că prin această rugămintă ce o adresăm Domniei Voastre ca la un părinte ne veți satisface dorințele noastre. Cu aceste credem că nu contravenim cu nimic că cerem un luminător a credinței noastre. Să trăiți ⁶⁶.

Domnule Prefect Din lucrările asupra mișcării populației pe ultimele luni ale anului trecut ca și din cele primite până în prezent din anul 1920, am observat că, pe alocuri, nu se dă destulă atenție, cu ocaziunea completării buletinelor de stare civilă, precum și a întocmirii de tabele de despoiere și recapitulare (Formular A sau B), chestiunii cetățeniei persoanei pentru care se dresează actul, mai cu osebire în ceea ce se raportează la dispozițiunile Decretului Lege N° 2085 din 22 mai 1919, privitor la încetățenirea evreilor (publicat în „Monitorul Oficial” N° 33 din 28 Mai 1919).

Astfel, am constatat că, în unele localități toate persoanele de religie mozaică (israeliții) sunt trecuți, în ceea ce privește naționalitatea, că nu se bucură de nici o protecție, pe când în alte părți din contră, toți locuitorii mozaici sunt trecuți ca români. Decretul – Lege citat arată clar condițiunile în care evreii din Vechiul Regat sunt considerați ca cetățeni români. Vă rugăm deci, Domnule Prefect, să binevoiți a atrage

⁶⁶ Cerere nr. 300/16 Martie 1920, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 146/1919 - 1920, fila 7

atenția funcționarilor că, pe viitor, la completarea buletinelor de stare civilă să ceară părții care face declarația să lămurească bine naționalitatea, încredințându-se dacă persoana în chestiune intră sau nu în categoria celor încetățeniți prin Decretul – Lege de mai sus. Este absolut necesar, din toate punctele de vedere, ca atât buletinele statistice cât și tabelele de recapitulare ce se înaintează Direcției Generale a Statisticii, să cuprindă date corespunzătoare cu realitatea⁶⁷.

61

Domnule Președinte Domnul Ministru de Interne cu ordinul No. 17741, către Prefectură comunică că Membrii societății „Dobrogea” din Varna, în urma unei consfătuiri s-au hotărât a se adresa Conferinței de pace pentru a cere autonomia pentru întreaga Dobroge. În această mișcare au contribuit și comuniștii cari au lansat un manifest din care reiese comunitatea de vederi a tuturor comuniștilor bulgari, ruși și români, cum și legătura ce există între organizațiile comuniste ale acestor națiuni.

Autorul manifestului care este intitulat „Tovarăși Dobrogeni lucrători, țărani, pescari români, bulgari, turci, nemți și ruși” ar fi avocatul Crum Armandoff, originar din Silistra în prezent refugiat în Bulgaria. Conform ordinului Domnului Prefect No. 3181 vă fac cunoscut aceasta și vă invit să luați măsuri serioase pentru a împiedica răspândirea manifestului în Dobrogea, iar dacă se vor găsi prin comunele sau satele pendinte asemenea manifeste să le distrugeți și cei ce veți dovedi că le răspândesc, să-i deferiți Justiției cu actele dresate. Faceți continue cercetări și fiți cu cea mai mare priveghere asupra acestei chestiuni, raportându-ne ori ce veți dovedi în această privință D-lui președinte al Comisiei interimare a comunei Telița⁶⁸.

62

Noi Prefectul județului Tulcea, împreună cu Dl. Primar al orașului și Dl. Procuror al Tribunalului local, având în vedere ordinul telegrafic al Ministerului de Interne No. 679/1920, ne-am întrunit astăzi în comisia loteriilor conform articolului 4 din regulamentul asupra

⁶⁷ Notă informativă nr. 457/5 Mai 1920, Ministerul Industriei și Comerțului, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 133/1920, fila 28

⁶⁸ Adresa nr. 747/23 Mai 1920, Administrația Plasei Cataloi, DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 65/1917 - 1920, fila 149

loteriilor în scop de binefacere și am luat în examinare cererea Dnei Președintă a Societății „Ajutorul” a Doamnelor și Domnișoarelor Israelite din Tulcea prin care cere a se acorda autorizația funcționării unei tombole la serata dansantă ce va avea loc în orașul Tulcea în ziua de 10 Ianuarie 1920 în scop de binefacere.

Având în vedere că prin ordinul telegrafic al Ministerului de Interne sus menționat se aprobă anticipat funcționarea tombolei în chestiune, dacă avizul Comisiei loteriilor va fi favorabil. Ne dăm aviz favorabil funcționării tombolei în chestiune. Unul din membrii comisiei, care va fi Dl. Procuror, va asista la toată operațiunile tombolei și după efectuarea ei va constata prin proces - verbal ce sumă s-a adunat din vânzarea tombolei, aceasta în conformitate cu articolul 4 sus menționat⁶⁹.

63

În urma hotărârii Guvernului și ordinul Ministerului de Război Nr. 11109 din 7 Septembrie 1920, Cu onoare se face cunoscut următoarele:

- 1) Se aprobă repatrierea în Ungaria a tinerilor unguri și secui din Transilvania, precum și emigrarea în America a tinerilor evrei din întreaga țară, indiferent dacă sunt sau urmează a fi înscriși pe tabelele de recrutare sau dacă sunt încorporați.
- 2) De asemenea se aprobă ca această dispoziție să se extindă și asupra oamenilor născuți în anii 1874 – 1896 respectiv din contingentele 1895 – 1917 de naționalitate străină din Transilvania, precum și asupra ofițerilor activi sau din rezervă din fosta armata ungară.
- 3) Toți cei care doresc să se bucure de acest privilegiu, vor face declarații scrise în care vor arăta că cer de bunăvoie să plece, că renunță la supușenia română, că pleacă definitiv și nu se vor mai reîntoarce niciodată în România. De asemenea vor prezenta o adeverință că și-au lichidat averile și iau cu ei întreaga familie și toate bagajele.
- 4) Tinerii de la punctul în care urmează să fie trecuți în tabelele de recrutare și care doresc să se repatrieze sau să emigreze vor anexa la declarația prevăzută la cap. II și consimțământul părinților.
- 5) Toate cererile de această natură însoțite de actele arătate după caz

⁶⁹ Proces Verbal, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 162/1920, fila 7

la pct. 3 și 4 vor fi adresate prefecturilor de poliție, care vor elibera actele de călătorie necesare comunicând numelor celor plecați, care fac parte din această categorie atât cercurilor de recrutare, pentru ștergerea lor de pe tabele, cât și subinspectoratelor de siguranță respective, pentru a se supraveghea ca orice încercare de reîntoarcere în mod clandestin sau stabilire din nou în țară în altă localitate, să nu mai fie cu putință. p. Șeful Marelui Stat General al Armatei, General (ss) Samsonovici ⁷⁰.

64

Domnule prefect Ca rezultat la ordinul N° 6.642, cu onoare vă raportăm, că în această localitate, nu există nici o sinagogă, fiind distrusă din timpul războiului de către ruși, fostul comitet s-a desființat, întrucât majoritatea membrilor au plecat din localitate. Fonduri din trecut, sau strânse actualmente, nu există. În prezent se află numai o mică casă de rugăciune, susținută de către 15 locuitori evrei domiciliați în localitate, fără rabin, slujbă religioasă se face de către un haham anume, Braunștein, care este plătit cu 300 lei lunar de către acești locuitori. Polițai girant Director Gheorghe ⁷¹.

65

Astăzi 23 Noiembrie 1920 Noi Oprescu Ioan comisar din Poliția Tulcea având și ordinul N. 7265 al Prefecturii Tulcea cu care ne trimite în original adresa N. 224 a d-lui controlor al corporației Meseriașilor Unite Tulcea prin care reclama că meseriașii Ionică Drăgan, Ticofschi Neculai, Nuhăm Nudelman, Leib Goldsmit, Nelciu Milciu și Velicu Hr. Popov, refuză să se conformeze legii, manifes-tează ostil și fac propagandă bolșevică printre ceilalți meseriași pentru a nu se supune legilor.

Cercetând pe Ioan L. Drăgan, Neculai Ticofschi, Nuhăm Nudelman, Leib Goldsmit, Nelciu Milciu și pe Velicu Hr. Popov cu toții declară că li se cer cotizațiile pe ani din urmă, că au fost insultați de Dl

⁷⁰ Ordinul nr. 3467/15 Septembrie 1920, Marele Stat Major, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Străini – Pașapoarte – Coloniști, dosar nr. 13/1920, fila 18

⁷¹ Notă informativă nr. 4210/21 Octombrie 1920, Poliția orașului Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 149/1920, fila 17

Controlor Dumitru și că D^{sa} le-a cerut sume de bani pentru brevetele de meșteri. Din cercetările ce am făcut printre ceilalți meseriași nu am putut stabili că cei arătați mai sus au făcut instigații pentru a nu se supune legilor, ei însă nu au plătit corporației taxele ce sunt obligați să dea. Rămâne ca Dl Controlor V. Dumitru de la corporația meseriașilor Tulcea să precizeze care sunt instigațiunile meseriașilor indicați de D^{sa} și de ce anume acte de bolșevism sa dedat aceștia ⁷².

66

Domnule Prefect Ca răspuns la adresa D^v No. 6255 din 27 septembrie a.c. Am onoare a vă informa că în orașul nostru se află un templu în str. Babadag, o sinagogă în str. Orient și o sinagogă în str. General Angelescu, toate trei datează încă din timpul dominației otomane. Templul a fost restaurat în anul 1890, fiecare se administrează singur de doi sau trei epitropi sub controlul și ordinul Epitropului Comunității, cum se vede din statutele templului anexat aici.

Veniturile sinagogilor și Templului e din închirierea jețurilor pentru sărbătorile de toamnă, fonduri n-au, caracterul templului și a sinagogilor e ortodox, alături aici trei tablouri al enoriașilor din fiecare sinagogă în parte.

Epitropia Comunității: Datează din timpul dominațiunea otomană, veniturile ei au fost întotdeauna din gabelă, din acest venit se plătea clerul, se întreținea un azil confesional, un azil de bătrâni, o sumă pentru scopuri filantropice și în caz dacă vreo sinagogă nu putea acoperi cu veniturile ei cheltuielile necesare, Epitropia le subvenționa. Astăzi toate aceste instituții adică azilul confesional, azilul de bătrâni și tabăra sunt distruse de ocupanți. Veniturile Epitropiei sunt astăzi foarte strânse din cauză 1) că lipsesc apoi ½ din populația israelită 2) că se taie foarte puțină carne cușer pentru evrei și de aceea venitul gabelei e foarte puțin. Epitropia a pus și cotizațiile directe, dar nici cu asta nu se acoperă cheltuielile, numai cu ajutorul primit din partea lui Joint Distribution Comitee se întreține clerul și se ajută săracii, restul de instituții nu funcționează.

Cu ajutorul primit din partea lui Joint Distribution Comitee epitropia a reparat un imobil proprietatea ei din str. Pescăriilor N° 1 care a

⁷² Proces Verbal, 23 Noiembrie 1920, Poliția orașului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 150/1920, fila 10

suferit multe stricăciuni în timpul ocupației. Alte fonduri n-are. Caracterul comunității e ortodox.

Rabinul Ca rabin al Comunității și Templului funcționează subsemnatul Isac Haham, cetățean român, încetățenit prin hotărârea Tribunalului Tulcea N. 1 din 4 Martie 1919. Autorizat din partea Ministerului Cultelor cu Ordinul N. 21369 din 3 Noiembrie 1903. Studii rabinice. Ales ca rabin al Comunității în anul 1907 cu aprobarea tuturor⁷³.

67

Domnule Prefect Am onoare a vă raporta din informațiile ce avem că socialiștii din Tulcea s-au divizat în două grupe: comuniști și democrați. Ambele grupe fac prin cârciumi și cafenele o întinsă propagandă fiecare în sensul vederilor ei. Deputatul Stanef, Gh. Buga, Vintilă Voinea și Ion Caloianu s-au declarat comuniști; Alexe Gaitanof și alții democrați. Stelian Grigoriu nu s-a pronunțat încă, așteptăm instrucțiuni de la centru⁷⁴.

68

Domnule Prefect Subsemnații locuitori ai satului Atmagea, comuna Ciucurova, județul Tulcea, respectuos vă aducem la cunoștință Domniei Voastre cele ce urmează. În localitate se află ca delegat al sfatului sătesc locuitorul Vilem Naz, care de mai bine de 6 ani conduce satul așa cum îi place lui. În 1916 odată cu declarația de război, în loc să-și facă și el datoria de cetățean, a găsit cu cale să-și sustragă băieții de la război, [indescifrabil] și doi din ei și anume Lacib Naz și Johen Naz, fug de sub drapel, vin în localitate, își fac interesele, sub ocrotirea tatălui lor; care al treilea după ce a dezertat, fuge în Germania, odată cu retragerea trupelor germane în Germania, unde stă până în luna august 1920. Acum e acasă și toată noaptea se ține numai de bătălii și dezordine în sat.

În seara de 20 Martie, iese în sat în unire cu tinerii C. Mart, Samoil G. Martin și Fridiric Colșefschi chiar în fața școlii pe la orele 9 ½ seara, armați cu ciomege, fărâșă capul, rupe mâinile băieților C.

⁷³ Nota nr. 65/1920, Rabinatul Epitropiei Comunității Israelite, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 249/1924, fila 53

⁷⁴ Raport nr. 1401/16 Februarie 1921, Poliția orașului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 186/1921, fila 7

Craus, Iacov G. Hinți și Cristian C. Craus. Gravitatea faptelor o dovedește raportul D^{lui} Dr. al spitalului din Babadag și care act e înaintat D^{lui} Judecător de la Cerna; care D^l delegat în loc să pedepsească pe fii săi, le spune să omoare, căci are cu ce să-i scape din închisoare. Și are dreptul D^l Delegat să se laude, că are cu ce îi scăpa din închisoare, căci războiul pentru el a fost mamă, care pentru noi a fost o ciură. Dacă i s-ar lua o socoteală de cum a condus satul în timpul ocupației, se ar vedea că nu a lucrat în interesul statului, ci a lucrat alături de germani și bulgari în interesul lui.

A rechiziționat bucatele din sat și vitele și i s-au dat bonuri de percheziție în comună, ce s-au făcut bonurile știe D^l Delegat, căci de plătit, n-au plătit la oameni de la care s-au făcut rechiziție și cu banii furați din munca noastră, care cu ce își plăti fii dezertori spre a face rău și dezordine în sat. Respectuos vă rugăm Domnule Prefect a cerceta cele reclamate de noi și la cercetare chemați pe învățătorul românesc căci el știe multe și găsindu-le întemeiate cele reclamate, a ne scăpa de acest om fără nici un dram de respect către țară și nici chemare către el. Binevoii vă rugăm Domnule Prefect a primi respectul ce vă datorăm. Carol Craus, Vilhelm Silche, Grigore Constantin, Wilhelm Silche II, Johan V. Hentz, M. Liebelt, Carol Hentz II ⁷⁵.

69

Domnule Prefect Avem onoare a vă informa că în ședința comitetului mișcării socialiste din localitate care a avut loc în ziua de 17 Aprilie ora 10 în localul cooperativei socialiste de pe str. Basarabilor s-a discutat despre congresul socialist care se va ține la București în zilele de 8, 9 și 10 Mai și s-a hotărât ca mișcarea din Tulcea să fie reprezentată prin Dⁿⁱⁱ Evanghelie Stanef deputat și Gh. Buga singurii din Tulcea care reprezintă curentul comunist. Pentru că după greva generală mișcarea nu s-a putut reorganiza numiții delegați vor prezenta la Congres situația înainte de 1 Noiembrie 1920 ⁷⁶.

⁷⁵ Plângere, 21 Martie 1921, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 183/1921, fila 24

⁷⁶ Raport nr. 1778/18 Aprilie 1921, Brigada Specială de Siguranță Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 186/1921, fila 9

Domnule Prefect Suntem informați că foștii dezertori din armată au ținut o adunare în cârciuma lui Ion Talianu din orașul Chilia Veche, în ziua de 21 Aprilie a.c., a doua zi de Paști, cu care ocaziune pescarii dezertorii Ifrim Naumescu și Vasile Zabara, ca vechi sindicaliști, au arătat celor prezenți că nu trebuie să stea în inacțiune, ci să lucreze așa cum făceau atunci când erau în comitetul soldaților dezertori români din Basarabia și Rusia. Subcomisarul Radu Ion, șeful poliției aceluia oraș a fost în localul citat mai sus și s-a mulțumit să bea câteva pahare de vin, ce i s-au oferit, fără să dea vreo atenție acestei adunări și să o supravegheze și să vă raporteze la timp cele ce s-au discutat sau pus la cale acolo.

Aducându-vă la cunoștință cele ce preced, avem onoarea a vă ruga să binevoiți a dispune să se cerceteze dacă cele arătate sunt exacte, dându-ne relațiuni asupra capului acelei adunări, iar în ce privește șeful poliției să ne arătați dacă într-adevăr s-a făcut vinovat de faptele ce i se impută ⁷⁷.

Domnule Prefect Domnii Dr. I. Wilensky și M. Schwartzman, reprezentanți împuterniciți ai Organizației Sioniste Mondiale cu sediul la Londra, precum și ai întreprinderii „Keren Hajesod” pentru organizarea colonizării și emigrării evreilor în Palestina, urmând să viziteze mai multe orașe din Vechiul Regat și ținuturile alipite, în scopul de a aduna fondurile de care ar avea nevoie zisa instituție sionistă, pentru reconstituirea unui cămin național evreiesc în Palestina, avem onoare a vă ruga să binevoiți a da ordin tuturor autorităților administrative din județul Dvs să nu împiedice suszișii domni în executarea mandatului cu care au fost însărcinați și nici după plecarea lor să nu se stânjenească acțiunea pe care Domniilor Lor au început și alții vor continua în această direcție. Adaug spre știința Dvs că în fruntea Instituției pe care o reprezintă sus numiții Domni, se află Sir Alfred Mond, Ministru englez în funcțiune. De executarea acestui ordin veți raporta Ministerului ⁷⁸.

⁷⁷ Nota nr. 13580/Mai 1921, Ministerul de Interne - Biroul Secretariatului, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 172/1921, fila 39

⁷⁸ Adresa nr. 26047/28 Iulie 1921, Ministerul de Interne - Direcția Administrației Generale, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Străini - Pașapoarte - Coloniști, dosar nr. 14/1921, fila 2

DI Prefect Ca rezultat al ordinului Confidențial N° 5039 și 5479/921, am onoarea a vă raporta că din toate cercetările făcute de noi și personalul acestei poliții, s-a constatat numai că indivizii notați mai jos, în timpul războiului au dezertat în Rusia, iar parte din ei s-au reîntors acum de curând în țară. Cum însă numiții au fost dezertori, desigur că au lucrat și aceștia contra intereselor țării noastre.

1) Ivanovici Dumitru 2) Dumitriu Petru 3) Anton Schiopu 4) Crafcencu A. 5) Solom Iacob. Toți acești au venit de curând în țară, doi sunt închiși iar restul sunt în curs de judecare 1) Cuzulov Pavel 2) Naiman Ludvic 3) Petru Simion 4) Jalbă Leonida 5) Saraudi Saraudi 6) Comarciuc Ivan 7) Cacencu Nistor 8) Hariton Tudose 9) Ștefan Ștefan 10) Popescu Florea. Acești indivizi încă nu s-au întors. 1) Oniheii Cononof 2) Filimon Arion Vlase. Aceștia sunt în localitate și au fraternizat pe față cu rușii, când au fost în localitate. Binevoind a cunoaște că această localitate n-a fost ocupată de inamic, din care cauză numărul acestor indivizi este prea mic și pentru moment n-am putut afla decât numai atât, iar Subbrigada de Siguranță loco n-a putut să ne dea nici o informațiune în această privință. Polițai, I. Gheorghiu ⁷⁹.

Domnule Prefect Am onoarea a raporta că în ziua de 7 Noiembrie cu ocazia unor cercetări făcute de organele noastre s-a găsit la prăvălia D^{lui} Gheorghe Hangief, depozitar de ziare, din acest oraș, str. Sf. Nicolae, o scrisoare în limba bulgară în care, printre altele, se vorbește și despre atentatul ce s-a săvârșit pe la finele lunii iunie a.c. la Depozitul de muniții al Regimentului 33 Infanterie, precum și o cutie de tinichea în care se afla o cantitate de aproximativ un kilogram materii explozibile de diferite feluri.

Despre acest caz se cercetează personal de noi, am comunicat și D^{lui} Comandant al Regimentului 33 Infanterie să delege un ofițer sau grad inferior specializat pentru a stabili felul materiei explozibile precum și puterea ei. Alăturăm o copie de pe scrisoarea tradusă în românește.

Copie

⁷⁹ Raport nr. 2344/26 August 1921, Poliția orașului Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 172/1921, fila 7

„Tovarași Boris, Prin prietenul și tovarășul nostru Niculescu îți expediez un material pentru îndeplinirea scopului care interesează mișcarea noastră, așa cum este ordonată de la centru. Fii foarte atent la prepararea lui deoarece puterea care o are acest material cu adăugirea lui este mai puternic decât cel dintâi. Cred că știi ce bună reușită a avut acel de la [indescifrabil], ai în vedere să nu greșești, interesează-te mai înainte unde este mutat depozitul deoarece noi știm așa după cum a spus tovarășul nostru Niculescu că depozitul este mutat în cazărmi printr-o o mai mare siguranță întrebă pe tovarășii din cazarmă, însă bagă de seamă bine să nu explici totul în detaliu, să execute ordinele tovarășului nostru Niculescu care știe mai multe noutăți de la comitet; fii cu mare atenție să nu comunice până ce nu este totul pregătit afară decât tovarășului nostru Lașcu. Ai să primești noi ordine. Felicitări de la comitetul comunist (ss) Katarof ⁸⁰.

74

Dle Administrator Ministerul de Interne prin ordinul N° 63358 din 1921, motivat de adresa Ministerului de Război N° 12920/1921, ne aduce la cunoștință că societatea „Muntele Coții”, a demobilizațiilor grade inferioare din Argeș se plânge că majoritatea comunelor rurale, dintr-o pornire neînțeleasă, fac diferite neajunsuri demobilizațiilor în ceea ce privește aplicarea legii de împrumut a celor ce au luat parte la războiul pentru întregirea neamului. Comunicându-vă cele ce preced rugăm să binevoiți a lua severe măsuri ca autoritățile comunale din plasa D^{vs} să aplice strict legea de împrumut a demobilizațiilor astfel ca nici o nemulțumire să nu se ivească din partea celor interesați. Prefect C. Constantinescu ⁸¹.

75

D-le Prefect Subsemnații locuitori din cătunul Dunăvăț, comuna Murighiol, cu respect venim a reclama următoarele: Suntem niște pașnici pescari săraci care cu destulă trudă ne câștigăm hrana din bruma de pește ce prindem prin bălți. Nu ne punem de-a curmezișul legilor pe care le respectăm cu sfințenie și ascultăm plecați toate ordinele

⁸⁰ Raport nr. 11742/9 Noiembrie 1921, Poliția orașului Tulcea - Serviciul Siguranței, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 172/1921, filele 32 - 33

⁸¹ Nota nr. 284/21 Ianuarie 1922, Pretura plasei Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 8/1922, fila 3

administrațiilor superioare, fără a fi dat vreodată loc la nemulțumiri din partea cuiva. Dar meseria noastră, averea noastră, chiar viața noastră, sunt veșnic și în orice moment amenințate, tocmai de către acei cari sunt datori să ne protejeze și să ne apere: jandarmii. Aceștia nu mai țin socoteală de rolul lor și, sub pretexte de a împlini în satul nostru ordinele superiorilor sau alte îndreptări de la cei de sus, ne terorizează cu samavolniciile cele mai neimaginabile, ne torturează în modul cel mai barbar, ne sperie femeile și copiii în lipsa noastră de acasă sub diverse motive de percheziție și, sub amenințări cu armele, ne obligă la acțiuni ilegale, atunci când noi încercăm să le refuzăm.

Și curios este că satul nostru este lăsat liber acțiunii tuturor jandarmilor se vede, de pretutindeni, căci pe lângă jandarmii din Comuna Murighiol, ceea de care noi depindem, și cari, credem, numai ei singuri au căderea de a instrumenta la noi, cum zicem, la noi în sat, fac abuzuri o serie de jandarmi din alte comune ca Sarinasuf, Agighiol etc. care au parcă aerul de a fi găsit un sat fără stăpâni și în care o auzit să-și poată, în voie, îndeplini toate dorințele lor. Astfel, între multe alte fapte, jandarmi ale căror nume nu le putem preciza, căci sunt atât de mulți veșnic vin în comună cu arme, ba de a căuta niște dezertori, ba arme etc. și ne fac percheziție în miezul nopții, ne arestează, ne bat, ne supun la torturi ca să spunem unde avem armele sau unde se ascund dezertori, când noi nu avem nici arme și nici nu știm nimic de dezertori. Iar la plecarea lor, nu rareori pleacă cu diverse lucruri de furat de prin casele noastre. Și perchezițiile e și mai aspre atunci când nu suntem noi pe acasă. Căci, cum noi lipsim la pescuit săptămâni întregi, jandarmii ne torturează, în lipsa noastră, femeile și copiii, în modul în care credem că nu e de continuat să vi-l mai spunem.

Dacă suntem arestați de dânșii, suntem bătuți la sânge, iar ordinele de bătai le dă un domn plutonier din satul Agighiol care nu înțelegem ce îndreptări are domnia sa de a descoperi în mod așa de barbar pe dezertorii inexistenți la noi. Apoi ne iau cu căruțele de hângărie și nu ca să facem doar vreo treabă, ci ca să-i plimbăm pe d-lor zeci de kilometri prin nenumărate comune, fără să ne plătească nimic, decât paturile de carabine ce mâncăm toată ziua în spinare și ne poartă până ce caii ne cad de osteneală sau mor, lăsându-ne cu căruțele în drum și neputându-ne înapoi acasă. Ne găsesc cu câte două-trei kg pește, prins prin ghețuri cu riscul vieții pentru hrana familiilor

- căci murim de foame și apoi avem voie cu știrea D^{lui} Revizor și agent – și sub pretexte ni-l iau și pe acesta, speculându-l ei apoi.

Și dacă noaptea vin și ne terorizează, chiar [indescifrabil] cu d-l Administrator Mahmudia sub motiv de percheziție pentru arme și negăsit la urmă nu găesc în casele noastre nici o armă atunci d-lor, se vede ca să nu rămână de rușine, schimbă vorba și ne spun că au venit ca să ne ia la vânat! Domnule Prefect, nu voim să mai înșirăm toate cazurile: un lucru e constat suntem terorizați, brutalizați și la discreția jandarmilor. Nu mai suntem siguri de viață, avere, copii, femei, cu un cuvânt ceea ce se petrece la Dunăvățu este de neînchipuit.

Am văzut, Domnule Prefect, jalnica stare în care vechile regimuri, de 3 ani încoace, au adus județul și slăbiciunii administrației de până acum, cum și neglijenței și incapacitatea factorilor răspunzători ai județului, se datorează halul de plâns în care am ajuns noi aceștia din Dunăvăț, de care nimeni nu s-a interesat, iar jandarmii, neavând se vede un stăpân în timpul din urmă, au ajuns să se facă de cap în voie pe unde și-au avut controlul superior. Și sperăm că de astăzi înainte veți binevoi ca să ordonați o anchetă sau cum veți crede Dv. mai nimerit, pentru că toată starea de lucruri să înceteze și viața și averea noastră să fie puse la adăpostul nelegiuirilor, căci, Domnule Prefect, dacă starea de lucruri mai continuă, suntem nevoiți în acest caz, ca tot satul să ne luăm în cap și să plecăm unde vom vedea cu ochii, căci suferințele și răbdarea noastră au ajuns la sfârșitul lor.

Nădăjduim, Domnule Prefect, că de urgență veți lua măsurile necesare pentru ca la întoarcerea noastră în sat să nu fim împușcați de acești zbiri cari aflând că am reclamat cazul Dvs., vor căuta, cum ne-au și spus, să ne desființeze de pe fața pământului și după cercetarea faptelor să se trimită la pușcărie pe sătenii dintre noi care au arme sau adăpostesc pe dezertori, iar în caz că vor fi nevinovați, acei ce au abuzat de noi să-și primească pedeapsa ce merită pentru samavolniciile lor. Cu respect⁸².

D-l Administrator Motivat de ordinul Ministerului de Interne N. 10.053 din 6 Februarie 1922 vă fac cunoscut că refugiații ucraineni evrei se vor adresa Comitetului Evreiesc din localitate, care face

⁸² Reclamație nr. 119/2 Februarie 1922, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 197/1922, fila 3

cunoscut Uniunii Evreilor Pământeni din București, urmând ca în urma intervențiilor acelei Uniuni Ministerul să elibereze autorizațiile provizorii de ședere în țară. Numai refugiații aflați în Basarabia fac cerere Prefecturii respective care le eliberează autorizațiile, după ce Comitetul Central Israelit din Chișinău a luat sub garanția sa pe fiecare individ în parte ⁸³.

77

D-le Prefect Subsemnatul Teodor Calcandi din orașul Tulcea, Str. Beștepenilor No. 4, cu respect a onoare a vă ruga să binevoiți a dispune de a mi se elibera o autorizație pentru a putea face fabrică de lapte în acest oraș în suszisa stradă și anume cașcaval, brânză, caș, telemea, urdă etc. Alătur un timbru 2 lei pentru autorizație cum și vechea autorizație. Cu profund respect, Teodor Calcandi ⁸⁴.

78

D^l Prefect Avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul, prin decizia No. 15924 din 19 Mai a.c. a validat alegerea membrilor Camerei de Comerț și Industrie Tulcea și vă rugăm să binevoiți ca, în conformitate cu art. 13 din lege, să procedați la instalarea noilor aleși în persoana domnilor Ion Drăghici, Atanase Rășcan, Anton Varveri, Cristu Prodanof, Nicu Mitef, Emil Popa, Mihalache Hariton, Vasile Ionescu, Iosef Cohn, Gheorghe Lupu, Lazăr Rossman, Dumitru Maloschitschi, Andrei Ghiorghiu, Iosef Bergman și Petre Panaitescu, comunicând Ministerului rezultatul ⁸⁵.

79

Ieri la orele 10 a.m. s-a început serbarea recunoașterii Palestinei de către Marile Puteri, poporului israelit. După o slujbă religioasă care a ținut o oră, în templul Coral de pe Str. Babadag și unde a existat tot ce a fost israelit din localitate și late părți din județ, oficiată de către

⁸³ Nota informativă nr. 1158/25 Februarie 1922, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 193/1922, fila 11

⁸⁴ Cerere nr. 667/20 Mai 1922, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 212/1922, fila 10

⁸⁵ Nota nr. 10.873/20 Mai 1922, Ministerul Industriei și Comerțului - Direcția Comerțului Interior, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 213/1922, fila 5

principalul rabin David, care mai întâi de toate a slujit în [indescifrabil] sănătatea M.S. Regelui Ferdinand și întreaga familie regală, s-au pomenit numele tuturor delegaților care au luat parte la lucrările Conferinței unde s-a recunoscut drepturile legitime ale evreilor în Palestina; În urma acestei slujbe s-au adunat toți președinții diferitelor societăți israelite aflătoare în localitate când s-au început discursurile.

Primul a luat cuvântul Dentistul Zosmer, care este și Președintele Societății Sioniste din localitate și care a arătat marea bucurie ce se manifestă astăzi în inimile tuturor evreilor de pe întreg globul pământesc, a arătat pe scurt suferințele și munca celor ce s-au străduit pentru a putea aduce acest mare fapt și ideal național la îndeplinire, a rugat pe toți părinții de copii ca să nu neglijeze, ei să stăruie ca în cel mai scurt timp să înscrie pe fii lor începând de la etatea de 8 ani la Societatea „Macaby”, care societate are menirea și tot interesul să pregătească tineretul evreu pentru munca uriașă ce se va începe pentru prosperarea Palestinei și armata nouă israelită pentru paza liniștii și a frontierelor ei.

D-l Zosner a mai spus că [indescifrabil] va fi foarte grea însă totul se va aduce la nivelul donațiilor, când caritatea publică va fi la înălțimea datoriei sale, și prin fondurile ce se vor aduna, la care nimeni nu trebuie să se dea în lături, se va înfăptui o grădină veselă și cu industrii înfloritoare făcându-se astfel Palestina un exemplu de toată lauda față de toate națiunile lumii întregi. În urma lui Zosmer au luat pe rând și alți delegați, după cum urmează: I. Bescovici – tânăr licean, a vorbit despre pământul Palestinei, asupra întinderii totale a populației existente și ce fel este în prezent, ce naționalități aparțin și după religii și asupra organizației ei de până acum.

H. Bescovici - comerciant de cherestea a vorbit despre situația populației arabe care formează majoritatea populației Palestinei și modul cum înțeleg cei care-și adună organizația și consolidarea Palestinei să trateze cu toate naționalitățile. Veniștein - a vorbit despre vechea organizare a armatelor israelite și greutățile ce au întâmpinat pe atunci cu neconținutele războaie ce le aveau cu celelalte state vecine. Hahamul Schter – a vorbit despre „Societatea Macaby” arătând marea și greaua sarcină cu care este înputernicită pentru organizarea tinerețului care va forma stâlpul viitorului Împărăției Sioniste (Palestina).

Rabinul David – a vorbit pentru prezent arătând sacrificiile ce s-au

făcut cu adunarea de fonduri pentru consolidarea Palestinei și a rugat pe toți ce în orice moment să fie gata să dea suma ce li se va cere pentru acest scop și pentru întemeierea Horem Hayemeth (Fond Național).

La ora 12 s-au început a se alege membrii comitetului noii Societăți „Macaby” în județul Tulcea, alegându-se: D-nii Președinte Avocat Vais, vicepreședinte Vainștein, casier L. Faiblat, cenzor I. Moscovici. Apoi s-au vândut cocarde și bentițe cu inscripția „Societatea Macaby” din Tulcea, cu diferite sume adunându-se în total lei 1.370, cari bani vor forma fond de întreținere a Societății; la orele 12 ½ s-a terminat totul, iar după masă a avut loc Marșul de sport al tinerilor Macaby prin oraș ⁸⁶.

80

D-le Prefect Subsemnații locuitori din satul Atmagea, comuna Ciu - curova, județul Tulcea, respectuoși vă aducem la cunoștința Domniei Voastre lipsa ce se simte în această localitate; care Domnia – Voastră la rândul Domniei – Voastre supuneți-le maturului corp și de e cu putință să fim satisfăcuți, căci satisfacerea noastră e satisfacerea țării. Motivul cererii noastre este: Sunt mai bine de 40 de ani de când facem parte din Țara Românească și credem că ne-am făcut datoria ca români și cu toate acestea singurul sat neîndreptățit a fost și este satul Atmagea.

Pe când toate satele de jur împrejur au islazul lor propriu satul Atmagea e nevoit să închirieze de la stat, în fiecare an, islazul trebuitor vitelor de care dispunem și ar fi așa că închirierea poate e faină dacă s-ar da voie vitelor să pască tot anul, însă nu ni se dă voie decât trei luni sau cel mult pe patru luni pe vară și apoi suntem opriți cu vitele de a mai merge la pășune. Din această cauză suntem nevoiți să le ținem prin curți sau să le vindem, acei ce nu avem destul pământ de hrană. Și din această cauză se întâmplă mulțime de nemulțumiri între locuitorii și funcționarii statului.

Pentru a se pune o dată capăt acestei nemulțumiri rugăm respectuos a ni se da ca izlaz o porțiune din mișchichiul (rariștea) dintre Atmagea și Ortachioi și cu drum prin pădurea mare prin Ghirbelea, în lungime de vreo 400 m pe care loc îl pășunăm de vreo

⁸⁶ Nota informativă nr. 531/7 August 1922, Ministerul de Interne - Direcția Siguranței Generale, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 204/1922, filele 14 – 15

40 ani. Iar pentru aceasta ne obligăm a-l plăti statului, o dată pentru totdeauna sau în rate. Așa fiind vă rugăm D^{le} Prefect a fi mijlocitorul nostru față de maturul corp. Binevoiți vă rugăm Onorat Domnule Prefect a primi asigurarea respectului ce vi-l datorăm⁸⁷.

81

D-le Prefect Am onoarea a raporta În zilele de 6, 7 și 8 septembrie 1922 a avut loc în acest oraș un congres al lipovenilor din secta credinței vechi. Congresul fiind anunțat din timp încă din ziua de 5 septembrie a.c. au început a sosi preoți și delegați lipoveni din această sectă care în dimineața zilei de 6 septembrie au sosit și Episcopii Nicodim al Eparhiei Tulcea și Feoghen al Epscopiei Ismail.

Congresul s-a deschis în dimineața acestei zile în locașul bisericii lipovenești Sf. Ion Teologu din acest oraș str. Eminescu 38 prin un serviciu divin cu rugăciuni și pentru sănătatea Familiei Regale și a Dinastiei. Acest serviciu a fost oficiat de P.P.S. Episcopul Nicodim care a fost înconjurat de 2 preoți și alți 2 diaconi și a durat de la orele 8 – 9³⁰ după care s-a trecut la discuțiile de la ordinea zilei, alegându-se președinte al Congresului pe Episcopul Nicodim, vicepreședinte pe protoereul Minaia din Chișinău și secretari pe preotul Andrian și delegatul V. Trifanov din Cernăuți.

S-a trecut apoi la discuțiile și dezbaterile pentru alegerea unui Mitropolit în scaunul vacant de la Fântâna Albă din Bucovina. Nu s-a putut ajunge la nici o înțelegere asupra acestui punct și atunci a rămas hotărât ca acest scaun să rămână și mai departe vacant până la un al doilea congres. S-a dat însă împuternicire preotului Policarp Clinsăuțianu care să gireze afacerile Mitropoliei până la alegerea unui mitropolit, ce se intenționează a se face în persoana unui preot din Rusia atunci când raporturile de amicitie vor fi reluate de România.

În ziua de 7 septembrie a.c. s-a dezbătut chestiunea alegerii Episcopilor în scaunele vacante de la Chișinău și Tulcea. Rezultatul a fost că nu s-a putut face alegerea în persoana nimănui și astfel aceste scaune au fost lăsate vacante până ca un alt congres, ce s-a hotărât în principiu a se ține în orașul Brăila și ce va fi anunțat cel mai târziu până la ianuarie 1923 și la care congres se va pune în discuție înființarea unui contencios bisericesc.

⁸⁷ Cerere, 29 August 1922, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 214/1922, fila 8

Apoi s-a ales o comisie compusă din Episcopul Feoghen, Protoerii Hariton și Minaia, locțiitorul Mitropoliei de la Fântâna Albă și V. Trifanov care să inventarieze averea acestei Mitropolii rămasă în părăsire de la moartea fostului mitropolit Macarie. S-a admis a se interveni la locurile în drept pentru a li se elibera preoților carnete de reducere pe CFR. S-a admis ca Episcopii să meargă și să se deplaseze în persoană ori de câte ori vor fi solicitați de credincioși pentru vreun serviciu bisericesc. S-a dezbătut și chestiunea școlilor cerându-se ca ele să fie întreținute prin dări ce să se impună fiecărui cap de familie și să se intervină la Minister pentru obținerea unor avantaje în ce privește funcționarea școlilor și frecventarea elevilor lipoveni. A fost desemnat Episcopul Feoghen cu facerea intervențiilor în ce privește școlile.

La urmă s-a dezbătut chestiunea izgonirii din țară a Episcopului Inochentie Ivanovici Usov. Au fost învinovați episcopul Nicodim, Arhidiaconul Tavian Demidov, acesta din urmă de la mănăstirea Slava Rusă care ar fi contribuit la această izgonire. În dovedirea acestui fapt au fost depuse și citite diferite scrisori și s-au făcut și declarații în sprijinirea acuzării de mai sus ce se aduce îndeosebi Arhidiaconul Tavian Demidov, fapt pentru care acesta a fost exclus din postul său rămânând un simplu monah pe lângă acea mănăstire. S-a autorizat Episcopul Feoghen care să facă demersurile pe lângă Guvern pentru a readuce episcopul expulzat în care scop s-a aprobat cheltuielile ce vor fi acoperite prin cotizații de 100 – 200 lei de cap de familie. Acesta a anticipat reușita.

S-a format o comisie de anchetă pentru Galați care să cerceteze diferite nereguli făcute la divorțuri și cununii de unii preoți din acel oraș între care și preotul Simion Fanci. Aceste chestiuni au fost continuate și dezbătute și în ziua de 8 septembrie în a cărei după amiază la orele 16 au luat sfârșit și astfel congresul a fost declarat închis. Toți congresiștii au fost fotografiați în fața bisericii. Se alătură și o listă de numele acelor preoți și delegați care au luat parte la congres arătându-se în dreptul fiecărei localități de unde vine⁸⁸.

⁸⁸ Raport nr. 8.824/15 Septembrie 1922, Poliția orașului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 212/1922, filele 28 - 29

Domnule Prefect La ordinul D^v N. 4.745 am onoarea a raporta că după cum rezultă din raportul Primăriei Turcoaia N. 911, loturile demonstrative din acea comună s-au cultivat în vara anului curent de proprietarul moșiei Iglița, frații Stras, în întindere de 100 ha de la care au fost expropriate. La comuna Traian din cele 500 ha expropriate din moșia Câșla, 100 ha s-au cultivat de către un domn anume V. Ionescu și cu altul Varveri, câte 50 ha fiecare, primul Agronom Regional în Călărași, județul Ialomița iar secundul Subinspector al R.M.S. cu domiciliul în comuna Măcin, restul terenului s-a cultivat de locuitorii obștii din acea comună. Iar în comunele Jijila, Văcăreni, Carcaliu, Greci, Cerna și Brătianu nu sunt loturi demonstrative⁸⁹.

Domnule Prefect Societatea sportivă „Aurora” Tulcea și asociațiile sportive „Macaby”, secția Tulcea selecționat cu secția Galați, voind a da pe ziua de 24 septembrie a.c. o serbare sportivă în satul Regele Carol, cu scopul de a strânge fonduri pentru binele mers al societății și pentru mărirea activității lor cu respect vă rugăm să binevoiți a ne da prețiosul D^{vs} concurs, primind patronajul acestei serbări. Având în vedere frumosul scop ce îl urmărim și bazele binevoitorului D^{vs} concurs vă mulțumim anticipat salutându-vă cu stimă⁹⁰.

Domnule Prefect Uniunea Evreilor Pământeni a adus la cunoștință Ministerului că în unele localități, mai ales în Moldova, grupuri de elevi și studenți se dedau la neorânduiești, lovind pe artiștii evrei și împiedicându-i să dea reprezentații. Pentru bunul nume de care se bucură țara noastră, unde legile ocrotesc deopotrivă pe toți cetățenii ei, asemenea incidente cu caracter antisemit trebuie a fi reprimite cu toată energia. Comunicându-vă cele ce preced, avem onoarea a vă ruga, Domnule Prefect, să binevoiți a lua cele mai severe măsuri pentru ca organele polițienești și administrative să împiedice

⁸⁹ Raport nr. 1633/17 Septembrie 1922, Administrația Plasei Măcin, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 214/1922, fila 6

⁹⁰ Cerere nr. 7563/20 Septembrie 1922, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 204/1922, fila 16

comiterea unor asemenea neorânduieli, intervenind cu toată energia atunci când ele s-au produs pentru a se aplica sancțiuni severe tulburătorilor ordinii publice⁹¹.

85

Domnule Prefect Avem onoare a raporta: În seara de 23 XII 1922 s-a dat în localul societății evreiești „Lumina” din acest oraș un festival artistic. Pe program figura și reprezentarea piesei „Se face lumină”, prin care se satirizează pe evreii lipsiți de sentimentul național sionist, piesă ce este scrisă de studentul Taler, suplinitor la liceul din acest oraș și care predă limba franceză. Elevii liceului au fost informați că în cazul când reprezentarea piesei teatrale va avea loc și se va juca și devii evreii, ar fi manifestat ostil și decizi chiar a se fi dedat și la neorânduieli.

Am pus în curent pe D^l Director al Prefecturii de Județ, locțiitor de prefect și pe D^l Procuror al Tribunalului și de comun acord am luat măsuri de a se zădărnici planul urmărit de elevi. În același timp am intervenit și s-a scos după program piesa. Posturile de sergenți au fost întărite la locurile unde avea să se dea festivalul și prin împrejurimi, având rezerve și pe sala tribunalului în imediata apropiere a tribunalului. Ofițerii de poliție și gradele sergenților plasați la oficiul poliției și la cinematograf, ce nu sunt de asemenea departe de acel loc. În oraș rămâne numai strictul necesar ce avea să treacă neobservat. Totul a fost însă supravegheat de noi personal.

Pe la orele 8³⁰ p.m. festivalul, având să înceapă la 9 ore, s-au văzut strecurându-se elevii în grupe mici prin locuri diferite din apropierea localului. La început au împrăștiat pe acei elevi pe motivul dispozițiilor școlare ce-i opresc a circula după orele 6 p.m., mai apoi surprinzându-i prin locuri mai retrase și cu asentimentul D-lui Director al Liceului au fost conduși la poliție. S-a auzit de aceasta în oraș și mulți din elevi care aflaseră au renunțat la opera ce-și propusese și s-au retras.

Azi la poliție au sosit Dⁿⁱⁱ Procuror și Director al Liceului care au fost anunțați și în urma admonestării ce li s-a făcut au primit a se retrage, iar unul din ei, elevul Lichiardopol, însoțit de unul din organele noastre din subordine, au mers prin oraș anunțând pe elevii

⁹¹ Nota nr. 6454/10 Octombrie 1922, Ministerul de Interne - Direcția Secretariatului și Personalului, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 204/1922, fila 21

rătăciți și care încă nu aflate de cele petrecute până acum pentru a se retrage, așa că totul a intrat în liniștea obișnuită ⁹².

86

D-le Prefect Subsemnații Cristea Drăgan și Filip Verca, ambii proprietari din comuna Câșla, județul Tulcea, împreună cu locuitorii Macsene Florente, Macsene Vichno, Brighente Petre și Anton V. Todeschi, toți din comuna Cataloi, județul Tulcea, cu onoare venim înaintea D^v a vă aduce următoarea plângere la cunoștința D^v: Noi cei dintâi locuitori din comuna Câșla, am convenit cu locuitorii din al doilea sat din comuna Cataloi ca să le dăm pământul nostru ce-l avem de vreo două ha pământ ce se află pe mereaua comunei Câșla să-l dăm să-l lucreze în jumătate și după ce locuitorii din comuna Cataloi adică cei mai sus notați l-au arat și semănat și acum când pe semănătură a răsărit se găsesc locuitorii Vasile Cazacu, Gh. Grigore Constantin și Simion Z. Dănilă din comuna Câșla care ne distrug semănătura dând drum la cai în tarlale și stricându-ne pâinea și dacă venim la D^{voastră} Domnule Prefect a vă ruga a lua cât mai curând ordinul ce veți binevoi ⁹³.

87

D^{le} Prefect Ni se aduce la cunoștință că Domnii Miron I. Vasilief și Lipalit Fedulof, membrii Comisiunii interimare din comuna Slava Rusă, prin actele lor se îndepărtează de atribuțiunile impuse de legi și regulamente. Așa, ori de câte ori sunt convocați pentru a delibera, asupra afacerilor Comunei la votarea compturilor, controlarea actelor președintelui Comunei interimare, relative la interesele comunei, ca și a se întruni, pentru votarea diferitelor taxe, conform legii [indescifrabil] refuză a se prezinte.

Din această cauză, interesele comunei sunt periclitare, și ca atare, ar urma să fie înlocuiți din această demnitate prin alții, care ar fi cuprinși de sentimentul împlinirii datoriei. Și cum aceste cazuri constituie cu prisosință elementele art. 15, din legea organizării comunelor rurale, avem onoarea a recomanda, în locul lor pe : Feodor F. Ermiloff

⁹² Raport nr. 12.447/26 Decembrie 1922, Poliția orașului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 204/1922, fila 24

⁹³ Reclamație nedatată, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 214/1922, fila 1

și Artiom Mihailoff, cari sperăm că se vor achita în mod demn de toate îndatoririle pentru bunul mers al gospodăriei comunale. Dacă și Dvs. aprobați aceasta, binevoiți a dispune în consecință ⁹⁴.

88

D-lui Prefect al Județului Tulcea La ordinul N° 8.257/923 am onoarea a vă raporta că în comuna Sf. Gheorghe este o cooperativă a pescarilor Marea Neagră, care merge bine, în comuna Periprava este tot o cooperativă a pescarilor care de asemenea merge bine, în satul Letea este o bancă populară și care merge slab. Administrator, maior Zamfirescu ⁹⁵.

89

D-lui Prefect al Județului Rezultatul ordinului N° 8.257 avem onoarea a vă raporta că toate băncile populare înființate prin comunele acestei plăși nu progresează din cauza lipsei de buni conducători cum și din cauza că sătenii nu sunt pătrunși de importanța băncilor populare și cooperativelor sătești nevoind a depune sume de bani pentru mărirea capitalurilor. Cooperativele de consum din Comuna Frecăței cu numele Mircea cel Mare nu mai funcționează din lipsă de capital. Administrator, M. Popescu ⁹⁶.

90

Domnule Prefect Subsemnatul Petru N. Țetcoff maistru din orașul Tulcea str. Dragoș Vodă N° 7 antreprenorul lucrării de sculptură și pictură a bisericii din comuna Turcoaia angajat pentru suma de 105.000 una sută cinci mii lei din care sumă am primit 58.500 cincizeci și opt de mii cinci sute rămânând restul de 46.000 patruzeci și șase mii lei, să fie achitată până la terminarea bisericii, adică în luna mai, din acest rest de mai sus vă rog să binevoiți a dispune a mi se da încă un acout de lei 15.000 cincisprezece mii, iar la

⁹⁴ Raport 1.044/30 Decembrie 1923, Administrația plasei Babadag, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 248/1924, fila 4

⁹⁵ Raport nr. 9/4 Ianuarie 1924, Administrația Plasei Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 247/1924, fila 2

⁹⁶ Raport nr. 10/5 Ianuarie 1924, Administrația Plasei Cataloi, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 247/1924, fila 3

terminarea picturii bisericii să se achite și pictorului suma de lei 9000 nouă mi de către comitetul bisericii. Cu stimă, Petru N. Țetcoff ⁹⁷.

91

Domnule Prefect Am onoare a vă înainta aici alăturat demisiile locuitorilor Petrichei Rabnicov și Demente Saraev, din funcția de membri ai consiliului comunal din comuna Periprava. Cercetând asupra cazurilor care-i determină ca să-și prezinte demisiunea am aflat că Petrichei Rabnicov deși este ajutor de primar, totuși nu are nici o autoritate în comună, D^l Primar Ditcov nelăsându-l nici măcar în primărie să intre și nici vreun act în lipsa sa să semneze, cu toate că conform art. 76 din legea organizării comunelor rurale ar putea avea acest drept.

Am mai constatat că ajutorul de primar Petrichei Rabnicov solicită aceste drepturi nu din simplu orgoliu, ci pentru faptul că D^l Primar Ditcov exportând pește în Basarabia, dispare din comună câte 7 – 12 zile, așa că prin forța lucrurilor ar trebui să-l înlocuiască ajutorul de primar, ceia ce primarul nu admite, voind să guverneze singur în aceea comună. De asemenea am mai aflat că consilierul comunal Demente Saraev își dă demisia nemaiputând face serviciu cu D^l Primar Ditcov, acesta insultându-l pe toate drumurile. Aducându-vă la cunoștință aceste lucruri cu onoare vă rog să binevoiți a decide cele ce veți crede de cuviință. Administrator, maior Zamfirescu ⁹⁸.

92

Domnule Prefect Am onoare a vă aduce la cunoștința Domniei voastre Moschei statului care având mare nevoie de reparație, atât localul cât și împrejmuirii fiind nu mai putem apăra localul din cauza lipsei de împrejmuire. Rugându-vă să binevoiți Domnule Prefect a delega pe Dl inginer de la Serviciul Tehnic pentru a constata ce materiale ar trebui și ce sumă de lei fiind ca să pot înainta un tablou după Raportul Dl inginer de Casa Bisericii pentru a ne vii în ajutor altfel Moschei va deveni din ani în ani reparații mai colosale.

⁹⁷ Cerere, 8 Februarie 1924, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 249/1924, fila 7

⁹⁸ Raport nr. 28 bis/4 Martie 1924, Administrația Plasei Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 248/1924, fila 23

Imam⁹⁹.

93

Domnule Prefect După cum știți și Domnia Voastră, în comuna noastră cu cetățeni de diferite rituri neortodoxe și numai circa de 50 creștini ortodocși, se ridică o Biserică (Casă de Rugăciune) pentru a deservi în dezvoltarea cultului către religia ortodoxă ori prețurile a locuit fiind prea sever, pentru a putea desăvârși sfântul locaș, cu ceea ce pot da fiecare, mai ales că și anul trecut tot cu bani adunați de la ei, și ceilalți locuitori s-a ridicat o școală mare și frumoasă cu 3 posturi. Turcii ca și Protestanții își au clădirile loc de rugăciune și de aceea este impus ca și ortodocșii să aibă Biserica lor unde să se roage celui Atotputernic.

De aceea vă rugăm Domnule Prefect ca un Părinte al Județului, care ați făcut fapte numai de laudă, ca Președinte al Comitetului Județean de construcții, ca pentru desăvârșirea sfântului locaș să ni se dea din depozitul [indescifrabil], pe lângă materiale ca: cuie, geamuri, lemnărie de brad, [indescifrabil], uși și ferestre și cu o sumă de bani. Binevoii a cunoaște că toți locuitorii independent de religie au ajutat și ajută după puterile lor la ridicarea acestei Biserici, care locuitorii creștini le este atât de mult dorită¹⁰⁰.

94

Descrierea evenimentului În noaptea de 8 - 9 Mai 1924 trei bandiți înarmați cu arme și revolvere au atacat pe șoseaua Cerna – Măcin pe locuitorii Neculai Gh. Șerban, Radu Nicolae Șerban, Stoian Chiru Topalu, toți din Cerna, care mergeau la Măcin, cu scopul de a-i jefui. Numiții locuitori dând graba cailor, bandiții trăgând focuri de armă după ei au împușcat mortal pe Stoian Chiru Topalu și rănit grav în umăr stâng pe Radu Nicolae Șerban.

În urmă au jefuit pe Dumitru Ionescu din Brăila de 3000 lei și pe căruțașul său Gh. Jelui de 300 lei. Din informații bandiții sunt Ștefan Terente, Dei Petrov, Ștefan și Simion Sichimi, toți din comuna Carcaliu care în noaptea de 20 ianuarie 1924 au împușcat mortal pe

⁹⁹ Cerere nr. 21/26 Martie 1924, Imamul Moscheii Musulmane Măcin, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 249/1924, fila 11

¹⁰⁰ Cerere nr. 441/22 Aprilie 1924, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 249/1924, fila 15

jandarmul plutonier [indescifrabil] și care fiind prinși de jandarmii acestei companii au evadat din arestul preventiv Tulcea¹⁰¹.

95

Domnule Prefect Subsemnatul Rahmil C. Ehighen din comuna Mahmudia, județul Tulcea, cu respect vă rog să binevoiți a-mi elibera una autorizație de a deschide o fabrică de instalație apă gazoasă de un singur om cu mână, care intră în clasa I ca industrie insalubră. Obligându-mă a plăti taxa către comună și depune timbrele legale. Cu respect, Rahmil C. Ehighen¹⁰².

96

Domnule Prefect Am onoare a vă informa că inspectând litoralul Mării de la Sulina spre Sud, am constatat pe lângă farul Sf. Gheorghe existența unui mare număr de locuitori de pescari și economi de vite, fără să aibă acte de proprietate zicând că au autorizații, de la Administrația Pescăriilor. În adevăr că la unii am găsit astfel de acte în care se prevedea însă numai că cu dreptul a-și construi numai adăposturi pentru scule. Ei însă au case în toată legea, de ani de zile și cresc vite.

Afară de aceasta, am mai constatat că această lume locuită prin aceste părți nu este supărat de nimeni, nici jandarmi care nu pot veni decât rar din cauza lipsei de mijloace de transport (bărci, căruțe) și nu au nici delegați care să reprezinte pe primarul comunei de care depinde. Cu onoare vă rugăm a lua notă de toate acestea și a ordona să fie comunicate și Siguranței respective întrucât această lume poate fraterniza în liniște cu vecinii ruși care nu arareori acostează prin partea locuitului tot în liniște și care de multe ori le furnizează și materiale de pescuit (plută). Comandant Batalionul 4 Grăniceri, maior (ss) Gheorghiu¹⁰³.

¹⁰¹ Buletin Informativ nr. 16132/9 Mai 1924, Compania de Jandarmi Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 240/1924, fila 4

¹⁰² Cerere nr. 530/29 Iulie 1924, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 273/1925, fila 5

¹⁰³ Adresa nr. 892/31 Octombrie 1924, Batalionul Grăniceri Galați, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 266/1925, fila 22

Proces Verbal Astăzi anul 1925 luna Februarie 12 Noi, căpitanul Lazăr Apostol delegatul Regimentului 2 Grăniceri cu ordinul No. 158, căpitanul Panaitescu Dumitru, al Regimentului 11 Jandarmi cu ordinul No. 1463, Subprefectul Constantin Jora, delegatul Prefecturii județului Tulcea, prin ordinul No. 912 și agentul de pescărie Țăranu Dumitru, delegatul Pescăriilor Brăila, întruniți la primăria comunei Carcaliu, județul Tulcea pentru a cerceta cele raportate de Compania 2 Grăniceri Brăila prin No. 319 și Compania Jandarmi Tulcea No. 77; am constatat că soldații grăniceri Maței Alexe și Ghivechi Marin, prin confiscarea peștelui de contrabandă săvârșită de locuitorul Artion Hapei, erau în perfectă regulă, întrucât susnumitul pescar nu a putut prezenta permisul de pescuit, justificare că acest pește ar fi necesar hranei lor și a celor 13 (treisprezece) oameni ce însoțeau năvodul.

Greșit, i-au adresat în scris epitete de jefuitori și hoți soldaților grăniceri din Compania 2 grăniceri, care formau patrula de grăniceri, de către șeful de post jandarmi Plutonier Bursuc Vasile prin raportul No. 1237, către Compania de Jandarmi. Greșit a procedat primarul Comunei Vasile Țepeluși când a chemat la primărie pe soldații grăniceri, să predea peștele din contrabandă și în acest timp cerând concursul șefului de post de jandarmi, tot greșit a procedat primarul că nu a dat documentele necesare. S-a admis de comisie ca să se dea dovadă de peștele primit pe care declară că l-a dat înapoi pescarilor pentru hrana lor. Drept care s-a încheiat prezentul proces verbal spre cele legale. Delegatul Regimentului 2 Grăniceri, căpitan (ss) Lazăr Apostol¹⁰⁴.

Domnule Prefect Avem onoare a raporta: În după amiaza de 1 III 1925, membrii societății de ajutor reciproc a meseriașilor evrei s-au întrunit la sediul societății de pe str. Babadag din acest oraș. La această întrunire membrii comitetului ales de acum trei ani și-au prezentat demisiile când au depus și conturile de venituri și cheltuieli pentru 1924. În locul acestui comitet s-a ales o comisie interimară compusă din Ițic Zilberman, Președinte de conducere, Iosif Cheiler,

¹⁰⁴ Proces Verbal, 12 Februarie 1925, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 266/1925, fila 10

casier și M. Schwartz, secretar. Alegerea noului comitet ce va verifica gestiunea fostului comitet se face după cât se crede peste 15 zile ¹⁰⁵.

99

Domnule Prefect Subsemnații locuitori în numele Obștii Comunei Sarichioi din acest județ, respectuos aducem la cunoștința Dv. următoarele plângeri: Soldații de la pichetul de grăniceri Valter Mărăcineanu din comuna Sarichioi și-au făcut un obicei de a umbla seara prin comună armați sub cuvânt că patrulează și pe oricine îl întâlnesc în drumul lor fie flăcău sau fată, arestează ilegal, ducându-i la pichet unde sunt bătuti fără a ține seama de viață, avere și cinste și aceste fapte se petrec cam des. Vă rugăm cu profund respect Domnule Prefect să binevoiți a dispune cercetarea și stabilirea celor reclamate de noi, iar cei vinovați să fie pedepsiți ¹⁰⁶.

100

Domnule Prefect Înființându-se în localitate o asociație cu numele de „Hacoack” sub conducerea unui comitet, care are de scop educația fizică a tineretului evreu, avem onoarea a vă ruga respectuos să binevoiți a dispune să ni se elibereze o autorizație de funcționare în localitate. Alăturat avem onoarea a vă depune și o copie după statutul nostru. Cu deosebită stimă, Președinte A.M. Avody ¹⁰⁷.

101

Domnule Prefect Avem onoare a înainta anexele primite cu ordinul d-vs No. 3992 din a.c., cum și acest ordin și totodată a raporta asupra societății evreiești culturală „Lumina” și sportivă „Macabii”. Prin aceste societăți, după cât am putut aprecia, nu se caută decât a se propaga și întreține printre evrei și îndeosebi în tineret sentimentul național evreiesc și a se ajuta la nevoie pe conaționali lor din Palestina, spre propășirea acestei țări.

¹⁰⁵ Raport nr. 2283/4 Martie 1925, Poliția orașului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 260/1925, fila 11

¹⁰⁶ Cerere nr. 29831/30 Aprilie 1925, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 266/1925, fila 38

¹⁰⁷ Cerere nr. 870/8 Iulie 1925, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 260/1925, fila 38

Aici este cazul să relatez sosirea în localitate a avocatului Meier Haerschi, din Palestina care fiind aici, n-a putut să nu fie invitat la o consfătuire intimă și la sediul acestor societăți, tocmai ca prin prezența lui se trezește și mai mult sentimentul lor în tineret. Despre aceasta am raportat d-vs. cum și onor Direcției Generale a Poliției și Siguranței Generale cu No. 288 din 14 Ianuarie a.c..

Această preocupare mai reiese și din alte fapte, care deși în aparență ar părea simple, însă care totuși ne duc la credința cât caută a se îndepărta de noi acest neam. Atunci când s-au dat baluri, indiferent de locul, de cine și scopul pentru care s-au dat, n-au luat parte și dacă la un bal ca acel al „Crucii Roșii” am observat din ei, apoi atunci aceștia erau prea puțini și veniți poate forțați de împrejurări, că erau funcționari ai statului, sau interese prea mari i-au făcut pe aici să vină. Atunci cum altminteri nu am observat nici un evreu la vreun Te Deum, pe când la balurile date de alte naționalități, n-au lipsit să fie în număr cât mai mare.

Din trecut, am dedus, că deși un curent antisemit este abătut asupra tineretului nostru, mai slab la Tulcea, însă acest curent caută ei evreii a-l întreține și a-l specula. Așa, în decembrie 1922, la festivalul artistic în program aveau piesa „Se face lumină” prin care se satiriza evreii lipsiți de sentimentul național sionist, însă de care puținii studenți aflați în acel timp aici și elevi ai liceului, știau că era o aluzie răutăcioasă la România și au voit să manifesteze ostil. Piesa era scrisă de evreul Taler, student la Paris și pe acel timp fost suplinitor la acest liceu. Mi-aduc aminte că am avut conciabuluri cu acesta și alții și după parlamentări i-am convins să scoată după program piesa „Se face lumină”. Aceasta însemna încăpățânare a acestui tineret și când erau înștiințați de ce avea să se întâmple, ce urmăreau decât să speculeze apoi evenimentul ce s-ar fi petrecut. Măsurile luate au menținut însă ordinea și totul s-a petrecut în liniște, fără vreun eveniment mai de seamă sau incident, după cum vă este cunoscut din raportul nostru cu No. 12447, fapt ce s-a făcut cunoscut onor Ministerului de Interne cu raport No. 12448 din 26 decembrie 1922, după cum erau instrucțiunile.

Despre fostul suplinitor de liceu, Taler, am raportat d-vs și Direcției Generale a Poliției și Siguranței Generale cu raportul No. 12611 din 30 decembrie 1922, când am arătat împrejurările în care au decurs refuzul elevilor din cursul superior al liceului de a mai face cursurile cu acest suplinitor și motivele ce au condus la aceasta.

În iulie 1923 se aduce filmul „Viața și opera lui Teodor Hertzl”, în ce scop, când toți eram preocupați de liniștea ce trebuie să dăinuiască în țară. Despre cele ce a urmat, s-a raportat și Direcției Siguranței Generale cu raportul No. 6437 din 16 iulie acel an. În iunie 17/924 cazurile cu elevele de la internat Schufer Berta, Braunstein Frieda și Grumberg Maria, care cu ocazia împărțirii unei cocarde tricolore de studențimea tulceană, în schimbul a cinci lei, pentru mărirea fondului, ce servește la întreținerea studenților la Cămin, au declarat cele două dintâi, că nu vor purta, chiar dacă va trebui să ia acea cocardă, pe când cea de a treia a completat că o va călca și în picioare. Ce a urmat, am adus la cunoștința d-vs și Direcției Generale a Poliției și Siguranței Generale în raportul No. 4874.

Tot atunci și cu acest raport am vorbit și de Eduard Schufer, student, că este cunoscut cu idei comuniste și care face parte din societatea „Lumina” de la care s-au ridicat acum câțva timp volume cu caracter comunist, dăruite de comunistul Mihail Mihailov, care pătrunsesse și aici. Această societate numără 130 membri de ambele sexe, toți tineri de la etatea de 15 ani în sus, cari plătesc o cotizație lunară de cinci lei pe lună din care se întrețin societatea și se plătește și chiria imobilului, ocupat de societate. Își mai creează venituri și din ofrande, baluri și alte serbări. N-au registre vizate de Administrația financiară și nici nu este înscrisă la Tribunal.

În ceea ce privește Macabii, această este o societate sportivă cu scop de educație fizică. Depinde de regionala Galați, ce este afiliată la Centrala „Federația Societății Sportive din România”, prescurtat F.S.S.R. N-are un local propriu zis această din urmă societate ai cărei membri, când au nevoie să se întrunească se adună la sediul societății „Lumina”. Se bucură de reduceri pe C.F.R. fiecare membru având carnet liberat de Ministerul Comunicațiilor. Raportând cele de mai sus, avem onoare a vă ruga să binevoiți a aviza, noi împărtășind părerea pentru desființarea societății „Lumina”. Polițai, N. Lupescu¹⁰⁸.

Se dă citire Petiției d-lui Selim Abdulachim din Constanța, înregistrată la No. 284/925, prin care se cere a se acorda din bugetul județului un ajutor elevilor musulmani din Dobrogea, care frecventează

¹⁰⁸ Raport nr. 9377/29 August 1925, Poliția orașului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 260/1925, fila 44

școlile românești din țară, fiind lipsiți de mijloace și siliți din această cauză să întrerupă studiile. Consiliul deliberând, în unanimitate aprobă a se înscrie sub Cap. VII articolul următor, suma de lei 5.000, ca ajutor, tinerilor musulmani, lipsiți de mijloace, care frecventează școlile române din țară, spre a nu întrerupe studiile¹⁰⁹.

103

Domnule Ministru Subsemnații locuitori din satul Alba, comuna Reg. Ferdinand I, județul Tulcea, cu onoare vă aducem la cunoștința D-v. următoarele: În luna iunie 1924, subsemnații am cerut în două rânduri onor Prefecturii județului Tulcea schimbarea satului Alba de la Comuna Reg. Ferdinand I la Comuna Meidanchioi pentru următoarele motive:

1. Satul Alba este locuit numai de populație românească din români coloniști, iar comuna de care depindem ca sat este formată numai din populație eterogenă ca bulgari, greci (găgăuzi) dimpreună cu satul Iulia pendinte de această comună. Oricărei nevoi comuna nu se ia în seamă că acest sat e locuit de români după cum nu s-a luat în seamă la despăgubirile de război și nici la împrumutarea când Comuna Reg. Ferdinand I a fost tăiată de pe tabel sub motivul că locuitorii sunt bulgari.

2. Terenurile acestui sat se învecinează cu comuna Meidanchioi.

3. Populația din care este formată comuna Meidanchioi este românească, iar acest sat după cum am arătat mai sus este format din români, așadar ca fiind în legătură cu această comună vom beneficia și noi de despăgubiri de război și împrumutarea.

4. Onor Consiliul Județean al județului Tulcea a aprobat această mutare pe ziua de 1 Ianuarie 1923 și până în prezent depindem de sus arătata comună. Pentru care cu onoare vă rugăm să binevoiti a dispune ca satul Alba să fie trecut la Comuna Meidanchioi¹¹⁰.

104

Domnule Primar Subsemnații locuitori din această comună supunem Domniei Voastre că de către postul de grăniceri de la punctul

¹⁰⁹ Proces Verbal nr. 1/15 Decembrie 1925, Consiliul General al județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 337/1926 – 1928

¹¹⁰ Cerere, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 261/1925, fila 6

Caedon se aduc diferite piedici familiilor noastre care merg cu diferite articole alimentare spre piața orașului Sulina, astfel în noaptea de 19 spre 20 curent a ieșit înaintea carului locuitorului Roman Zosima care era condus de fiul său minor Dumitru pe care după ce l-au bătut i-au luat ouăle ce ducea la piață și laptele din două tinichele. Martor este băiatul Teodor Pocora care îl însoțea. Față cu această stare de lucruri vă rugăm să binevoiți a mijloci locului în drept ca să se ia măsurile convenite pentru încetarea acestei stări de lucruri, dăunătoare intereselor noastre economice și care înspăimântă populația, deși suntem cu acte de recunoaștere în regulă. Cu stimă ¹¹¹.

105

Domnule Prefect Subsemnații locuitori notați mai jos din comuna Principele Mihai, plasa Babadag, județul Tulcea. Cu lacrimi în ochi venim înaintea Domniei Voastre a îngenunchea și a vă ruga spre a ni se satisface cererea noastră. D^{le} Prefect, noi subsemnații, locuitori și tineri însurăței ni s-a delimitat din vatra satului câte un loc de casă cu întindere de 2000 m.p. în anii 1010 – 1914, de către întregul consiliu comunal, neavând mijloace a ne construi case în acel loc dar temelia este ridicată. D^l Primar, cu ordin de sus, ne găsește vinovați și ne dă în folosul comunei să plăti anual câte 0,50 bani de m.p., iar D^l Notar Stanef I. Stan, făcător de bine spre a ne salva ne pungăsește cu modul următor: bani, grăunțe, făină calitatea I și [indescifrabil]. Respectuos vă rugăm să binevoiți a lua măsuri spre a ne satisface a noastre plângeri ¹¹².

106

D^l Inspector Șef Constatându-se că absolvenții liceelor particulare Bulgare din Silistra și Bazargic își trimit certificatele de absolvire în Bulgaria, unde li se preschimbă în certificate de absolvirea cursului secundar, ca emenate de la liceele de stat din Bulgaria ce și cum ar fi urmat și terminat cursurile liceale în Bulgaria și apoi aceste diplome le prezintă în România pentru echivalare, spre a se putea înscrie la diferite facultăți din țară sau spre a ocupa diferite posturi la autoritățile noastre, avem onoarea a vă face cunoscut că aceste

¹¹¹ Cerere, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 266/1925, fila 3

¹¹² Cerere, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 266/1925, fila 6

diplome trebuie anulate dacă se prezintă spre echivalare, întrucât în România nu au nici o valoare. Director General, N. Dimitrescu ¹¹³.

107

Domnule Prefect Foarte rău face D^l Revizor școlar că tot mereu schimbă, numește și înlocuiește învățătorii din județ. Din această cauză și copii nu învață nimic fiindcă când se învață mai bine cu metoda de învățat a unui învățător vine atunci altul, care are altă metodă sau care nu știe cum să învețe copii. Și bieții copii suferă și noi cheltuim bani cu îmbrăcăminte cu cărți și câte și mai câte. Vă rugăm ca pe un părinte să se lase tot învățător acei care sunt numiți de la începutul anului căci atunci și copii prind ceva mai bine. Cu respect, Roman Tarasov, Al. Baccela, Sofron Ciobârceanu ¹¹⁴.

108

Domnule Prefect Referindu-ne la adresa Dvs. N. 34/926 avem onoare a vă comunica că nu Revizorul schimbă pe învățători ci locuitorii maltratând pe cel mai bun învățător Florea Măican care de răul lor a părăsit postul. D^l Tarasov și alții vor să numim învățători dictați de ei, să bea cu ei și să nu le aplice amenzi, din care cauză 30 locuitori din satul Letea au fost dați pe mâna D^{lui} Procuror pentru rebeliune și linșarea învățătorului Florea Măican ¹¹⁵.

109

Domnule Primar În județele Cadrilaterului, precum și în Dobrogea în rândul naționalităților conlocuitoare, există și populația musulmană care formează o mare majoritate față de celelalte elemente băștinașe dar care însă nu face nici un fel de politică minoritară și înțelege să trăiască cu poporul român cu ale cărui interese și aspirații s-a identificat în totul, în cea mai bună armonie și frăție. Dacă asupra însemnătății acestui pașnic și devotat element musulman în conglomeratul

¹¹³ Ordinul circular nr. 105563/1925, Ministerului Instrucțiunii - Direcția Învățământului Particular, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 271/1925, fila 1

¹¹⁴ Cerere nr. 311/4 Ianuarie 1926, Delegația obștii Letea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 297/1926, fila 1

¹¹⁵ Adresa nr. 309/4 Februarie 1926, Revizoratul școlar, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 297/1926, fila 2

de naționalități și penuria de brațe de muncă din Dobrogea ar mai putea încape vreo discuție, apoi asupra necesității cultivării acestui element în școală și sentimentele românești nu ar putea să se ridice nici o voce discordantă.

Tot pe atât de adevărat însă este că, puțini, foarte puțini din tinerii musulmani din această provincie, au apucat drumul școlii noastre și dacă cercetăm cauzele acestui absentism, vom găsi în primul rând lipsa de mijloace. Dându-mi seama de toate consecințele acestui rău, subsemnatul după ce am stăruit și obținut internarea ca bursieri a aproape 40 tineri dintre coreligionarii mei, în diferite școli ale statului, pentru ca să putem complini și restul nevoilor acestor elevi, mai toți săraci, am întreprins și o colectă pe la diferitele autorități și instituții din țară, la care ați binevoit a contribui și D-voastră cu suma de lei 5000 și al cărui rezultat, după cum se poate vedea din alăturata dare de seamă, a întrecut toate așteptările.

Încurajat de sprijinul ce ni s-a dat de pretutindeni, m-am hotărât să vă adresez și anul acesta același călduros apel rugându-vă să binevoiti a subscrie o sumă și mai mare și aceasta cu atât mai mult, cu cât intenționez ca din sumele adunate, să institui un fond fix și inalienabil cu care să putem ajuta elevii săraci în fiecare an și numai din dobânzile obținute. Vă înaintez odată cu aceasta și un tablou cu numele elevilor ajutați și vă rog a-mi confirma primirea, spre a o atașa ca act justificativ la dosarul chestiunii. Selim Abdulachim, deputat Constanța ¹¹⁶.

110

Vă încunoștințăm că prin decizia ministerială N. 4509 din 22 Aprilie 1926 ministerul a delegat pe dr. Ibrahim Tuna, fost senator, cu organizarea comisiilor musulmane din județul dv., în vederea desemnării de către aceste comisii al reprezentantului superior religios în senat stop. Comunicându-vă cele ce preced veți lua dispoziții ca organele administrative din județ să le cunoască ¹¹⁷.

¹¹⁶ Cerere nr. 3215/25 Februarie 1926, în DJCAN, fond Primăria Constanța, dosar nr. 14/1926, fila 35

¹¹⁷ Nota nr. 2268/27 Aprilie 1926, Ministerul de Interne, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 297/1926, fila 3

Domnule Prefect Locuitorii musulmani din cătunul Ceauşchioi, comuna Casimcea, prin petiția înregistrată la N. 147, cer să li se permită a ridica materialul de la geamia rămasă în ruină din Comuna Vasile Alexandri spre a-l întrebuința la reparatul geamiei lor. Cum locuitorii musulmani din comuna Vasile Alexandri au emigrat în Turcia, iar geamia lor a rămas în ruină, am aprobat locuitorilor din Ceauşchioi să ridice materialul și a-l întrebuința în scopul arătat. Comunicându-vă aceasta vă rugăm să binevoiți a dispune să se dea ordin Primăriei din Vasile Alexandri spre a permite ridicarea ¹¹⁸.

Domnule Primar Prin prezenta, avem onoare a supune cunoștinței Dv. cele ce urmează: În fiecare săptămână sosesc trenuri cu emigranți din Polonia pentru Palestina, prin punctul de îmbarcare Constanța, ori până în luna August trecut acești mii de emigranți erau aduși cu trenuri speciale până în gara Constanța, plasându-se fiecare în același timp de 12 sau 24 de ore până la plecarea vaporului. Natural că acești mii de emigranți lăsau în orașul nostru o sumă destul de importantă prin hoteluri, restaurante sau la diferite magazine, făcând astfel puțină animație comerțului constănțean care trece printr-o criză destul de cunoscută pentru toți.

Sindicatul nostru, interesându-se la agenția Palestiniană din localitate ni s-a răspuns prin Directorul ei că această măsură s-a luat de către Direcția Sanitară locală (Serviciul Sanitar) ca o măsură de prevenire a epidemiilor ce eventual ar introduce în oraș emigranții. Nu a fost până în prezent la nici unul din hoteluri un asemenea caz. După relațiunile căpătate de la agenția Palestiniană, toți acești emigranți sunt revizuiți la frontieră și deci au asupra lor bilete de sănătate eliberate în regulă. Credem Domnule Primar, că această măsură luată de a se trece în tranzit direct port, este foarte nedreaptă și vătămătoare comerțului nostru, în plus că dânșii nu au puțința de a se aproviziona pentru o călătorie atât de lungă. În speranța că ne veți asculta această justă cerere, vă rugăm Domnule Primar a interveni celor în drept spre

¹¹⁸ Adresa 149/6 Mai 1926, Ministerul Cultelor și Artelor, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 323/1926, fila 6

satisfacerea ei și a primi stima și considerația ce vă păstrăm ¹¹⁹.

113

Domnule Prefect Din Procesul Verbal, primit cu raportul No. 320 a.c., al Protoieriei acestui județ constatându-se că epitropii Gh. Stroea și Ganciu Ivanciu, de la Parohia Traian, fac propagandă printre locuitori ca să țină sărbătorile după vechiul calendar, pentru a nu se lua în contra lor, cuvenitele măsuri, ca răzvrătiți, față de hotărârea Sf. Sinod și sperjuri de jurământul ce au depus la numirea lor, în calitate de epitropi, avem onoare a vă ruga Domnule Prefect să binevoiți a dispune ca numiții epitropi să fie trimiși la Sf. Epitropie, spre a fi lămuriiți asupra calendarului îndreptat ca ultimă încercare de povățuire evanghelică. Odată cu Arhieriasca binecuvântare vă rugăm Domnule Prefect, să binevoiți a primi și asigurarea deosebitei noastre considerațiuni. Episcop ¹²⁰.

114

Domnule Prefect Subsemnații de naționalitate evrei, cetățeni români, comercianți și gospodari din orașul Babadag, județul Tulcea, ne permitem să depunem Domniei Voastre, această plângere prin care semnalăm un caz de o extremă gravitate și înainte de a lua proporții fatale. Domnule Prefect, suntem unii din locuitorii cei mai pașnici din acest oraș, supuși ordinilor, legilor și regulamentelor ce ni se impun de către autoritățile în drept a o face. De asemenea și în societate suntem ordonați, nelăsând nimic de dorit, căutându-ne fiecare de modestele noastre îndeletniciri.

În ultimul timp însă, a survenit o întâmplare care ne îngrijorează, tulburând liniștea de până acum a noastră și familiilor liniște care până în prezent de decenii întregi n-a fost atinsă prin nici un incident. Ce se întâmplă acum? Nu de mult a luat ființă și în Babadag Liga Apărării Național Creștine, condusă de D^l Avocat Filip Grecu, din Bazargic, care e la ordinele imediate ale D^{lui} Profesor Cuza din Iași și Miltiade Cutava, pretins ziarist din Constanța. Această ligă pe noi nu ne-ar fi mișcat și nici duce la faptul de a reclama, atât timp

¹¹⁹ Cerere nr. 7486/8 Mai 1926, Sindicatul Hotelierilor din Constanța, în DJCAN, fond Primăria Constanța, dosar nr. 27/1926, filele 28 – 29

¹²⁰ Cerere nr. 1470/19 Mai 1926, Episcopia Dunării de Jos, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 315/1926, fila 10

cât n-a fost capabilă de a intriga și amenința; astăzi liga aceasta a devenit un focar provocator și amenințător la adresa și contra evreilor dobrogeni, deoarece D¹ Avocat Filip Grecu, umblă prin comune, îndeamnă pe săteni și orășeni simpli, să fie și să pornească contra evreilor, să le facă mizerii, să-i boicoteze și să-i atace, arătând totodată că în curând în țara Românească evreii, chiar cetățeni români fiind, nu vor mai avea drepturi.

Ori această sămânță a urii, aruncată pe ici, pe acolo, a început să prindă rădăcini, devenind amenințătoare și periculoasă nouă și ordinii. Față cu aceasta, respectuos, cu un ceas înainte, semnalăm Domniei Voastre cazul, cu ruga să binevoiți ca în interesul ordinii, liniștii și drepturilor fiecărui de a trăi să ordonați luarea de măsuri urgente dictate de împrejurări și noi evrei dobrogeni, care ne punem sub protecția Domniei Voastre, în care vă declarăm solemn că oricum și oricând și în orice împrejurare chemarea Domniei Voastre va suna, cu mic, cu mare vom răspunde imediat, recunoscători fiind, considerăm aceasta și ca o plăcută datorie. Nu ne îndoim Domnule Prefect că apelul nostru va avea ecou, pentru care vă mulțumim anticipat ¹²¹.

115

Domnule Prefect Referindu-ne la raportul D-vs. No. 7672/925 avem onoare a vă face cunoscut că întrucât societățile „Lumina” și „Macabii” din acel oraș n-au personalitate juridică, vă rugăm să binevoiți a le retrage îndată autorizațiile de funcționare, punându-le în vedere să înceteze orice activitate, până ce se vor conforma dispozițiilor legii și regulamentului pentru persoanele juridice ¹²².

116

Dlui Ministru al Instrucțiunii Publice, București Avem onoare a vă înainta în copie petiția N. 9.449/926 a obștii locuitorilor de origine mahomedană din satele Ceașchioi și Războieni, comuna Casimcea, acest județ, prin care cer înființarea unui post de limbă turcă pentru

¹²¹ Plângere nr. 9111/22 Mai 1926, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 323/1926, filele 2 – 3

¹²² Nota nr. 2003/26 Mai 1926, Ministerul de Interne - Direcția Administrației Generale a Contenciosului și Statistică, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 305/1926, fila 3

copii lor pe lângă școala primară de stat din satul Ceaușchioi, rugându-vă să binevoiți a dispune. Prefect ¹²³.

117

Domnule Prefect Subsemnatul Ștefan Detcov din comuna Periprava de profesie comerciant. Vin cu profund respect înaintea Domniei Voastre a vă supune la cunoștință următoarea plângere contra D^{lui} Primar al acestei Comune anume Ioan Cuțov. În noaptea de 21 a venit la mine acasă împreună cu fiul său și cu alți locuitori din comună și din care cauză a început să mă insulte și să-mi devasteze casa amenințându-mă cu cuțitul, iar fiul său mi-a dat două palme. Intervenind vecinii cu greu l-am dat afară din casă. Rog D^{le} Prefect a lua în considerare prezenta mea plângere și ca un bun părinte a dispune cercetarea cazului. Cu profund respect, Ștefan Detcov ¹²⁴.

118

Noi Grefierul certificăm că comitetul de conducere al Societății culturale „Lumina” din orașul Tulcea, cu petiția înregistrată la N. 18129 din 28 Iunie 1926 adresată acestui tribunal a cerut ca în conformitate cu dispozițiile art. 84 și următoarele din lege pentru persoane juridice din 1924, art. 7 și următoarele din regulamentul legii să se acorde societății personalitate juridică potrivit textelor sus arătate. Drept care am eliberat prezentul certificat achitându-se timbru de cinci lei ¹²⁵.

119

Domnule Prefect Subsemații locuitori mai jos iscăliți, cultivatori de zarzavat din Comuna Mihai Bravul, județul Tulcea, cu onoare venim a vă aduce la cunoștință următoarele. Noi având grădini cu zarzavat vecine cu proprietatea d-lui Petre A. Chircef, moșie prin care trece râul Taița, râu de la care alimentăm grădinile cu apă și cum în planul

¹²³ Adresa nr. 9449/31 Mai 1926, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 323/1926, fila 4

¹²⁴ Reclamație nr. 11206/15 Iunie 1926, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 316/1926, fila 16

¹²⁵ Certificat nr. 27882/1 Iulie 1926, Grefa Tribunalului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 305/1926, fila 5

comunei noastre prevede ca D^l Chircef să dea voie a se face un dig pentru a îndrepta apa spre grădini, D^{lui} nu voiește a recunoaște stri - când digul, oprindu-ne apa, atât nouă cât și locuitorilor acestei comune care beneficiau și adăpau cireada, din care cauză s-a ivit molimă în vite cu această oprire.

Cum în acest timp zarzavatul cere apă și mai cu seamă răsadul de varză, suntem nevoiți a rămâne pe drumuri muritori de foame cu toată munca și capitalul depus, după cum se constată și din alăturatele procese verbale și adresei cu N. 912/926 a autorităților acestei comune. Deci după cum vedeți D^{le} Prefect călduros vă rugăm ca pe un părinte să binevoiți a interveni locului în drept și totodată ordona autorităților comunale și polițienești pentru a pune în vedere D^{lui} Petre A. Chircef să ne dea voie a reface digul la loc și a respecta după cum prevede planul comunei. Cu deosebit respect, Șt. C. Stoian, Nicolae M. Ivanof, Ivan N.S. ¹²⁶.

120

Vă informăm că guvernul sovietic a decis colonizarea Crimeei, exclusiv pentru populația evreiască din Orient, spre a determina reîntoarcerea în Rusia a majorității evreilor emigranți și a obține astfel o slăbire a curentului sionisto - naționalist din cauza căreia Internaționala a III își vede periclitată acțiunile revoluționare în Extremul Orient. Până în prezent sovietele au împrăștiat 20 familii evrei și au dat circulară partidelor comuniste, centralelor de spionaj, organizațiilor culturale și sportive comuniste din toate țările să ducă o vie propagandă în rândul comercianților evrei, a tineretului revoluționar și chiar a intelectualilor, reliefând importanța socială și politică pentru poporul evreu a actului colonizării Crimeei evreiești.

În acest scop organizațiile evreo - americane au numit conducător propagandist pentru România pe fruntașul sionist basarabean Bernstein Cogan, originar din Chișinău, care va începe acțiunea în primul rând în Basarabia, unde se află foarte mulți evrei ruși emigranți. Pe de altă parte Liga Culturală evreiască din țară va susține teza colonizării Crimeei. p. Ministru (ss) Romulus P. Voinescu, p. Director general (ss) Eugen Cristescu ¹²⁷.

¹²⁶ Plângere nr. 13789/4 August 1926, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 316/1926, fila 35

¹²⁷ Circulara nr. 61901/14 Octombrie 1926, Ministerul de Interne - Direcția Poliția și Siguranța Generală, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 303/1926, fila 22

Domnule Prefect Am onoare a vă aduce la cunoștință că în Galați s-au tipărit și împrăștiat în școli un manifest intitulat „Colegi și colege creștini” prin care elevii creștini sunt îndemnați să nu aibă nici un raport de colegialitate cu elevii evrei în tot timpul anului școlar 1926 – 1927. Cum această propagandă este menită să producă o permanentă agitație în școli și cum autorii ar putea face parte din elementele care urmăresc să creeze prin asemenea situații dificultăți grave bunului mers al învățământului în țară și chiar tulburări cu caracter general, vă rugăm să luați măsuri grabnice pentru ca agenții provocatori să fie descoperiți și dați judecății. p. Ministru (ss) Romulus P. Voinescu, p. Director general (ss) Eugen Cristescu ¹²⁸.

Domnule Prefect Subsemnatul Martin Popov din Kilia Veche, episcopul bisericii lipovene din Kilia Veche și delegat al credincioșilor lipoveni, cu respect vă rog să binevoiți a dispune să fim lăsați de jandarmi și autoritățile române să serbăm în ziua de 4 noiembrie stil nou (22 octombrie 1926 stil vechi) hramul bisericii noastre. Binevoiți a cunoaște că deși Sf. Sinod al Bisericii Autocefale Române a hotărât schimbarea calendarului, ca noi credincioșii de rit lipovenesc să nu intrăm în dispozițiile calendarului îndreptat, totuși suntem opriți a serba hramul și ca oameni de ordine apelăm la buna voință a Domniei – voastre să ne dați voie a serba în ziua de 4 Noiembrie după credința și obiceiurile noastre. Cu respect, în numele obștii lipovenești, Martin Popov ¹²⁹.

Domnule Prefect Ca rezultat adresa Domniei Voastre de sub N. 17972/926, motivată de petiția locuitorilor Stipan și Fedot Seferov, delegați ai comunității lipovenilor fără popă din comuna Sarichioi acest județ, prin care cer a li se admite să serbeze hramul bisericii

¹²⁸ Nota informativă nr. 61052/19 Octombrie 1926, Ministerul de Interne - Direcția Poliția și Siguranța Generală, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 303/1926, fila 17

¹²⁹ Cerere nr. 19123/1 Noiembrie 1926, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 315/1926, fila 18

„Acoperământul Maicii Domnului” (Procova) din acel sat în ziua de 14 octombrie a.c., am onoare a vă comunica că întrucât numiții locuitorii sunt sectanți și nu depind în cele religioase de biserica dominantă a statului român și mai având în vedere art. 5 și 22 din Constituție, suntem de părere să aprobați ca numiții locuitori să-și serbeze hramul după cerința lor, cu condiția ca prin această serbare să nu se aducă atingere legilor, instituțiilor statului român și ordinii publice. Protoiereu ¹³⁰.

124

Domnule Prefect Avem onoare a vă raporta că în localitate a luat ființă la data de 5 septembrie a.c. o subsecție fascistă sub președenția D^{lui} Dr. Giulio Martone, medicul șef al Spitalului Comisiei Europene a Dunării Sulina, având ca vicepreședinte pe D^l M. Pettinato, agent al Consulatului Italian local, Giorgio Martone, secretar și inginer Figari, R. Martone, Ferdinand Judelicatto și Enrico Caravana, membrii. Clubul are sediul în str. Elisabeta Doamna N. 14 și aici se întrunesc membrii fasciei în fiecare seară, unde fac lectură având bibliotecă și unde se dă o dată pe săptămână și serată sau ceai dansant.

La data înființării D^l Pettinato agent consular local a făcut cunoscut subbrigăzii de siguranță Sulina scopul fasciei din Sulina care este o subsecție a fasciei din Galați și a transmis cu adresa N. 197 din 6 septembrie a.c. o scrisoare a D^{lui} Dr. Martone președinte al secției fasciei din Sulina în care a arătat în mod detaliat scopul acestei fascii și care adresă și scrisoare, cu onoare vă înaintăm D^v în copie, rugându-vă să binevoiți a dispune ¹³¹.

125

Proces Verbal, Astăzi 6 Februarie 1927. Noi Comunitatea Israelită Română din Sulina întrunindu-ne în sinagogă la orele 17 p.m. sub Președenția D^{lui} M. Naiman, pentru a verifica intrarea și ieșirea a Balului dat în seara zilei de 29 Ianuarie 1927 pentru reparația și întreținerea sinagogii din Sulina și constatăm următoarele.

La intrare:

¹³⁰ Nota nr. 756/12 Noiembrie 1926, Protoieria județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 315/1926, fila 16

¹³¹ Nota informativă nr. 2796/15 Noiembrie 1926, Poliția orașului Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 321/1926, fila 4

În cazul din vânzarea biletelor	Lei 36100
În cazul din Tombolă	9800
În cazul din Cărți poștale, regine, confeti	3200
În cazul din Restaurant Bufet	45821
În cazul din Cocarde, Garderobă	7072
În cazul din Donațiuni a membrilor	20000
Total brut	Lei 121993

La ieșire:

Salon, muzică, lumină, păsări, restaurant, Bufet, vin și diverse cheltuieli	Lei 30726
Rămas net	Lei 91262

Se constată că rezultatul net este de lei nouăzeci una mie două sute șazeci șapte, din care sumă se va plăti datorii de reparația sinagogii și întreținere, pentru care se formează prezentul Proces Verbal. Taxele Percepției se va plăti la sosirea răspunsului la Onor Minister. Președinte comunitate, Marcu Năiman¹³².

126

D¹ Șef Prin prezenta am onoarea a vă ruga să binevoiți a-mi comunica dacă în localul FASCIO ITALIAN din Sulina Str. Elisabeta Doamna se pot ține întrunire cu familii române și italiene pentru a se lua câte un ceai distracție. Cu deosebită stimă, Agent consular al Italiei M. Pettinato¹³³.

127

Domnule Polițai Urmând în ziua de 25 Martie, aniversarea independenței Greciei, să dăm o reprezentație teatrală cu piesa „Esme” împreună cu cântece naționale grecești și românești, iar după terminarea teatrului va urma un bal cu tombolă în folosul Bisericii care are nevoie de reparații. Vă rugăm prin urmare să binevoiți a interveni locului în drept pentru a ni se aproba iar la rândul nostru ne obligăm a vă depune un Proces Verbal de încasări și cheltuieli.

¹³² Proces Verbal, 6 Februarie 1927, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 284/1926 – 1927, fila 21

¹³³ Cerere nr. 749/2 Martie 1927, Agentia Consolare d'Italia Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 284/1926 – 1927, fila 22

Cu deosebită stimă ¹³⁴.

128

Domnule Prefect Am onoare a aduce la cunoștința Dvs. că în urma raziilor făcute în noaptea de 16 martie a.c. de personalul acestei brigăzi pentru executarea ordinelor cu privire la urmărirea cazurilor subversive semnalate de Onor Ministerul de Interne cu ordinul No. 10400 și 12234/1927 a găsit pe malul Dunării un grup de pescari din cătunul Pardina, comuna Lascăr Catargiu, veniți cu pește pentru vânzare la punctul de desfacere al Pescăriei Statului din portul Ismail.

Numele acestor pescari sunt: Ivan Piculist, Mihail Josean, Mihail Teofan, Mihail Danilenco, Ivan Ismailisciuc și Tudor Ivan. Controlați dacă au asupra lor bilete de populație pentru identificare, nu s-a găsit la nici unul, declarând că primarul și notarul nu le eliberează pe motiv că nu au timp. Cum sub masca de pescari sau chiar de cumpărători de pește la licitație, se pot strecura foarte ușor diferite elemente subversive, îndeplinindu-și misiunile nesupărați de nimeni, posedând asupra lor simple acte pescărești pe care și le pot cumpăra orice cumpărători de pește. Cu onoare aducem la cunoștința Dvs. cazul de mai sus, rugându-vă să binevoiți a dispune cele legale ¹³⁵.

129

Domnule Ministru Cu ocazia inspecției făcute în ziua de 25 martie a.c. serviciilor publice din orașul Sulina, s-a prezentat înaintea noastră o delegație a populației musulmane din localitate care ni s-a plâns că imamul Ibrahim Oturba de la geamia din Sulina nu numai că nu-și îndeplinește îndatoririle sale religioase, față de credincioși, dar prin atitudinea sa provoacă ură și dezbinare în sânul comunității, fapte constatate și de noi personal în urma anchetei făcute.

Pentru curmarea acestei stări de lucruri care ține comunitatea într-o continuă nemulțu - mire și iritație, cu onoare vă rog să binevoiți a aproba raportul Muftiatului județului No. 1146 ce se alătură în original și prin care se cere mutarea pe cale disciplinară a imamului

¹³⁴ Cerere, Comunitatea Elenă Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 284/1926 – 1927, fila 23

¹³⁵ Raport nr. 1000/23 Martie 1927, Brigada de Siguranță Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 369/1927, fila 2

Ibraim Oturba la geamia din orașul Babadag din acest județ și transferarea în locul său la geamia din Sulina a imamului Cadar Hasan a geamiei din Babadag¹³⁶.

130

Domnule Polițai Urmând ca să dăm o reprezentație teatrală la Sala Cercului Elen compusă din trei comedii „Kako simpantima”, „Dio mathimata tangou”, „I polisis tis Athinas” în folosul reparațiilor bisericii noastre vă rugăm să binevoiți a interveni locului în drept să ne permită ca în ziua de 25 Aprilie să putem da reprezentație. Cu deosebită stimă și considerare. Președinte¹³⁷.

131

Domnule Prefect Subsemnații musulmani locuitori din orașul Sulina, venim din nou cu următoarea plângere. Subsemnații suntem mulțumiți pentru intervenția D-stre pentru numirea noului Imam Cadar Hasan Hoge, la Moschea din Sulina și ne-ați scăpat din robia fostului Imam și acum după venirea Dlui Cadar Hasan Hoge, a luat inventarele Moscheii în primire dar de la Moschee nu vrea să evacueze fostul Imam Ibraim Oturba, rugăm dacă binevoiți a interveni la Poliția din localitate, ca să evacueze casa Moscheii fiind rămas la casele străine Dl Cadar Hasan Hoge cu familia sa. Dl Cadar Hasan Hoge a intervenit pe lângă Muftiu, al județului Tulcea, ce a intervenit pentru evacuarea casei Moscheii de către fostul Imam Ibraim Oturba dar nu s-a luat nici o măsură până în prezent. Domnule Prefect cu ce motiv stă acest fost Imam aici la Moschee, fiindcă este permutat de la data de 2 Aprilie, ceia ce trebuia să se prezinte la Moschea din orașul Babadag. Cu toată stima, pentru toți musulmanii K. Aziz¹³⁸.

¹³⁶ Nota nr. 4594/29 Martie 1927, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 388/1927, fila 4

¹³⁷ Cerere, 18 Aprilie 1927, Comunitatea Elenă Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 284/1926 – 1927, fila 27

¹³⁸ Plângere nr. 660/18 Mai 1927, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 388 / 1927, fila 5

Domnule Prefect Subsemnatul Vicol Gavrilov Preot Paroh din orașul Tulcea, cu respect vă fac cunoscut că în ziua de 19 Iunie a.c. vroim a deschide un congres eparhial la Mânăstirea Slava Rusă unde se vor aduna din toate comunitățile privitor la aceste comunități vă rugăm să binevoiți a ne da cuvenita autorizație pentru a putea în liniște să obținem acest congres în susnumita zi unde se vor aduna delegațiile din partea fiecărui comitet din județul Tulcea și județul Constanța, aceasta pentru zilele de 19 – 20 Iunie 1927. Cu respect, Preot Vicol Gavrilov ¹³⁹.

D^{lui} Prefect al județului Tulcea Azi orele trei când veneam de la Măcin pe drum m-au bătut îngrozitor luându-mi pălăria șase țărăniști din Greci în frunte cu Gh. Popa pentru că la bariera Măcinului am strigat trăiască liberalii sunt grav rănit merg spital rog dispozați. Vasile Vlas ¹⁴⁰.

Prefecturii județului Tulcea În zilele de 1, 2 și 3 august a.c. urmează să aibă loc la M^{stirea} Bistrița din județul Neamț Congresul Studenților Cuziști, cu delegați din întreaga țară. Cum delegații vor călători în grupe, vă rugăm să luați măsurile necesare cuvenite în raza D^v pentru a se face o paza riguroasă și a se veghea de aproape ca Delegații Studenților să nu se dedea la tulburări sau agresiuni contra călătorilor evrei [indescifrabil]. Dacă în gări nu găsesc forțe suficiente poliția orașului este obligată să dea personal necesar ofițeri și sergenți de poliție, astfel ca să se poată face față oricărei împrejurări. Începând de sâmbătă 30 iulie și până vineri 5 august organizați serviciu de pază în gări. Va fi semnalat și se va pune în vedere personalului că este direct răspunzător de executarea serviciului de pază și se va pedepsi cu asprime toți cei ce nu vor fi găsiți la datorie ¹⁴¹.

¹³⁹ Cerere, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 388/1927, fila 7

¹⁴⁰ Reclamație nr. 10890/9 Iulie 1927, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 377/1927, fila 9

¹⁴¹ Adresa nr. 44/27 Iulie 1927, Ministerul de Interne, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 362/1927, fila 52

Domnule Pretor Subsemnatul Filip Cernamoriț, caporal în aviația aeronautică București, actualmente aflat în concediu, am onoare a vă reclama următoarele. Ieri doi sergenți și patru soldați grăniceri de la pichetul local, voind să se ducă la mare să se scalde au venit la schela părinților mei și au schimbat lotcile. Au lăsat pe a lor mică și au luat pe a noastră mare de care aveam nevoie curând să mergem la mare. Intervenind după ce i-am ajuns cu lotca pe Dunăre, ca să ne lase lotca căci avem nevoie de ea, am fost luat la bătaie în mod barbar de sergenți, apoi de soldați și a fost nevoie să intervină femeile Custov A. Agachi și Maria T. Nichita ca să mă scape de bătaie. Vă rog Domnule Pretor să binevoiți a lua măsuri împotriva camarazilor de mai sus, care probabil își închipuie că au drept la orice. Să trăiți, Filip Cernamoriț¹⁴².

Domnule Prefect Subsemnații musulmani, domiciliați în orașul Babadag, respectuoși vă înaintăm prezenta Domniei Voastre, cu ruga să binevoiți a interveni pentru satisfacere. Domnule Prefect, la geamia din Babadag este vacant postul de imam, post care este extrem de necesar a se ocupa. Nu de mult timp cu ocazia vizitării orașului de către Muftiul județului Tulcea, această slujbă a fost solicitată de către muezinul Halil Ismail de la geamia locală. Ori D^l Muftiu a respins că acest post l-a promis altei persoane străine de localitate și prea tânără pentru asemenea demnitate.

Noi cei semnați mai jos, vă rugăm respectuos să binevoiți a interveni către D^l Muftiu ca să numească în postul de Imam pe Halil Ismail muezin la geamia locală, fost imam rural, fost în război ca hoga cu gradul de locotenent, persoană în etate, serioasă, cinstită, morală și pe care îl cunoaștem de ajuns ca omul datoriei și deci îndeplinind în totul condiția de a fi Imam al geamiei Babadag. Încă o dată, vă rugăm Domnule Prefect să binevoiți a interveni în sensul cererii noastre, asigurându-vă că fiind satisfăcuți, noi când chemarea Domniei Voastre va suna, vom răspunde imediat considerând aceasta ca o

¹⁴² Reclamație nr. 1663/4 Septembrie 1927, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 380/1927, fila 34

plăcută datorie. Cu perfectă stimă ¹⁴³.

137

Avem onoarea a comunica că în ziua de 25 ale lunii curente pe la orele 5 p.m. patru grăniceri din Comuna Jurilofca fiind învoiți de către plutonierul major D. Preboianu, Comandantul Companiei de grăniceri din localitate în vederea Sf. Sărbători s-au îmbătat și l-au întâlnit pe stradă pe soldatul Simion Slave, din compania Pompieri București, care se afla în concediu, l-au luat în bătaie, bătându-l grav, apoi întâlnind mai departe stând mai multe femei pe bănci, în stradă, la curtea locuitorului Feodor Hulici și au luat-o la bătaie pe bătrâna Petrina Petrova cu patul de armă zdrobindu-i pieptul și lăsând-o în nesimțire, locuitorul Feodor Hulici văzând aceasta fiind în curte a ieșit la acești grăniceri pentru a o putea scăpa pe soacra sa de bătaie, unde grănicerul caporal Gavrilov Mihail, fiind numai dânsul înarmat cu arma s-a repezit în curte după locuitorul Hulici, care pusese mâna pe un topor, i-a dat câteva lovituri cu patul armei, însă văzând că ține în mână un topor, a pus arma la ochi și a tras un foc, al doilea foc nu a putut trage, deoarece cartușul fiind defect s-a oprit în țeava armei.

Susnumitul a căzut într-un loc de sânge, iar grănicerii au luat-o la fugă, lumea revoltată din această stradă s-au luat după dânșii fugărindu-i. Caporalul făptaș Gavrilov Mihail neputând să fugă la pichet a nimerit în cafeneaua D^{lui} Panait Gheorghe care la intrare dând buzna pe ușă a spart geamurile, cum a intrat înăuntru a început din nou ca să încarce arma, însă văzând că nu mai este urmărit a ieșit pe ușa din dos și a fugit la pichet. Imediat la alarma dată de către agentul și sergentul acestei poliții au ieșit la fața locului plutonierul major de grăniceri și șeful postului de jandarmi din localitate pentru a ancheta cazul. Bătrâna Petrina Petrova și ginerele ei Feodor Hulici au fost transportați cu o căruță la spitalul Babadag, Hulici este supus unei operații, spre a i se extrage glonțul din umărul drept. Locuitorii sunt foarte revoltați pentru aceasta contra autorităților, adunându-se în grupuri, grupuri și discutând despre aceasta. Șef Poliție Jandarmi, (ss) plutonier Constantinescu ¹⁴⁴.

¹⁴³ Cerere nr. 15632/4 Octombrie 1927, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 388/1927, fila 11

¹⁴⁴ Raportul nr. 352/27 Decembrie 1927, Poliția punctului de frontieră Jurilofca, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 380/1927, fila 79

Domnule Prefect Subsemnatul Iosif Dunaev, locuitor din Tulcea, cu domiciliul pe Str. Pr. Ferdinand N° 55. Rog respectuos să binevoiți a dispune de a mi se elibera o autorizație spre a mă servi în călătoriile mele ce le fac prin comunele populate de lipoveni (Starobreadți) din județul Tulcea, pentru exercitarea profesiei mele de iconar (desenator de icoane) exclusiv pentru bisericile religiei noastre. Această autorizație o solicit de la Domnia Voastră pentru motivul că, zilele trecute, am avut mari neplăceri din partea D^{lui} Șef al Poliției de frontieră din comuna Jurilofca, cu care ocazie am suferit pierderi mari. Cu respect ¹⁴⁵.

Domnule Comandant Plutonul de grăniceri din Vâlcov, a luat de curând măsura ca localitatea Periprava, comună așezată pe malul dobrogean al Dunării, în județul nostru, cam peste drum de Vâlcov, să fie înconjurată de santinele, desigur în vederea pazei împotriva contra-bandelor. Nu suntem în contra măsurii în sine, dar, acest fapt, stingherește populația locală de la muncile lor, fiind neconținut percheziționiști și vexați de cercetările și perchezițiile, de multe ori nejustificate, al trupelor de pază, atât la ieșirea din sat cât și la înapoiere, lucru care nemulțumește populația și pune organele noastre administrative în situații dificile.

Față de aceasta vă rog să binevoiți a da Ordin Dvs. urgent ca aceste măsuri luate să fie reduse la aceea ce erau și mai înainte, urmând ca răufăcătorii sau indivizii care ar încerca să eludeze legile vamale, să fie reprimați așa cum trebuie, fără ca populația pașnică să sufere. Domniei Sale Domnului Comandant al Regimentului de Grăniceri Brăila ¹⁴⁶.

Domnule Prefect Subsemnatul Bănică Nicolae din orașul Isaccea, județul Tulcea, respectuos vă rugăm a ne da cuvenita autorizație de a

¹⁴⁵ Cerere nr. 2418/17 Februarie 1928, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 395/1927 - 1928, fila 1

¹⁴⁶ Adresa nr. 5144/30 Martie 1928, Prefectura Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 408/1928, fila 29

ședea pe timpul verii în comuna Casimcea, județul Tulcea. Subsemnatul în calitate de vătaf peste 5 familii cu șase căruțe și anume Ghiță Nicolae, Gh. Bănică, Ion Bharin, Gr. Bharin și Alexandru Vasile. Subsemnatul posedă certificat No 1890/928 eliberat de Poliția Isaccea, cu stimă, Bănică Nicolae ¹⁴⁷.

141

Domnule Prefect Subsemnatul Haralambi Tașcof din comuna Frecăței aduc la cunoștință următoarele: În calitate de străin am făcut declarație de renunțare la supușenia străină și care am depus-o la Domnia Voastră întrucât sunt căsătorit cu o cetățeană română și am și doi copii, iar în urmă am depus toate activitățile la Onor Ministerul Muncii și cum astăzi văd că nu mi se mai permite șederea în Țara Românească, afară de asta am un ha de cultură de tutun pentru care am și luat aconturi de la R.M.S. și am și alte semănături și în baza ordinului Ministerului de Justiție N. 84715/928 vă rog să binevoiți a interveni locului în drept spre a mi se permite șederea în țară până la rezolvarea cererii ce am făcut la Onor Ministerul Muncii unde am depus și actele respective. Cu toată stima, Haralambi Tașcof ¹⁴⁸.

142

Domnule Prefect Subsemnatul Bercu Leiba din comuna Caramanchioi, județul Tulcea, cu onoare viu înaintea Dstră spre a aduce următoarea plângere. Pe ziua de 22 iulie 1928, Duminică seara a venit la mine un agent de la „Prevederea” Asigurare Română, din Brăila și jandarmii au cerut actele. El a scos și le-a arătat și numărul de la motorul mașinii dinăuntru și el n-a știut, atunci a spus că îl amendează după aceea a venit la prăvălia mea și au vrut să-l aresteze și eu am susținut ca să nu-l aresteze din cauză că nu poate ști numărul ei, adică jandarmii au început să mă sictirească în prăvălia mea, ei au început să mă insulte despre nația mea, pe urmă la 11 seara a venit încă un agent fiscal și amândoi cu Șeful de Post și mi-a spart felinarul.

De la 11 și până la 12 noaptea au început cu pietre pe acoperiș

¹⁴⁷ Cerere nr. 10.132/27 Iunie 1928, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 395/1927 - 1928, fila 7

¹⁴⁸ Cerere nr. 10127/27 Iunie 1928, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 404/1928, fila 8

și pe tablă parcă era cu bombardament și s-au speriat și vecinii. I-am spus gardistului și el mi-a spus că n-are să-mi păzească prăvălia. A doua zi am făcut petiție la Șeful de Post și el n-a voit să o înregistreze și nici nu a venit să cerceteze. Cu onoare vă rog Domnule Prefect, spre a lua măsuri energice asupra Șefului de Post din sus zisa comună. Cu stimă, Bercu Leiba ¹⁴⁹.

143

Domnule Prefect Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Direcția Vânătoare ne comunică că mulți minoritari se înscriu în câte o societate de vânătoare numai temporar și fără să practice vânatul, în scopul de a putea obține un permis de port arme și că în acest mod s-au înarmat pe nesimțite o mulțime de minoritari. Vă aducem la cunoștință cele de mai sus și vă rugăm să luați măsuri să nu se mai elibereze permise de port arme decât în număr cât se poate de restrâns, iar dacă unii din ei au căzut în culpă să li se retragă permisele. P. Ministru Romulus P. Voinescu ¹⁵⁰.

144

Domnule Prefect al județului Tulcea La Ordinul Domniei Voastre No. 13.754 am onoare a vă raporta că președinții diferitelor comunități minoritare din acest oraș sunt Gh. Calambucide de la comitetul Elen, Geovani Matenci de la comunitatea Catolică și Geavin Arif de la Comunitatea Mahomedană, Gh. Slintirian de la comunitatea Armeană, Meren Nouiman de la comunitatea Mozaică. Polițai (ss) C. Popescu ¹⁵¹.

145

Domnule Prefect al județului Tulcea Conform Ordinul Domniei Voastre No. 13.754 Avem onoare a raporta numele și prenumele președinților diferitelor comunități minoritare din acest oraș după cum

¹⁴⁹ Reclamație nr. 2813/1928, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 427/1928, fila 28

¹⁵⁰ Adresa nr. 47237/23 Iulie 1928, Ministerul de Interne - Biroul Port Arme, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 434/1928, fila 15

¹⁵¹ Raport nr. 1990/28 August 1928, Poliția Sulina, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 433/1928, fila 50

urmează: Evrei Zisu Taler, Turci Ali Cadâr, Armeni Erimos Artim, Bulgar Stoian Nicolof. Rugându-vă să binevoiți a dispune¹⁵².

146

Domnule Prefect Noi locuitorii obștii satului Sfiștofca, Periprava, Letea, C.A. Rosetti mai jos însemnați venim cu cel deosebit respect la Domnia Voastră, vă rugăm binevoiți a ne da și nouă ceva ajutor porumb pentru hrana familiilor noastre. Vă rugăm Domnule Prefect nu ne lăsați să murim de foame, cum știți și Domnia Voastră avem iarna asta foarte mare criză așa vă rugăm a dispune și nouă ceva porumb cel puțin două vagoane. Credem că nu-i mult pentru săraci oameni. Care ne găsim în mare criză. Cât mai curând trimiteți-ne până când nu s-a înghețat Dunărea! Vă rugăm Domnule Prefect cu cele osebite respect¹⁵³.

147

Am onoare a vă comunica numele președinților diferitelor secte religioase după raza acestui județ. În comuna Cataloi Filip Hoerman la luterani. La bapțiști Martin Ghister. La Cataloi Paul Perchiniu. La musulmani în Frecăței Vera Hagi Veli și în comuna Jurilofca Amalian Copriean, Ivan Cavale și Alexei Cherpat. Comandantul Companiei de Jandarmi Tulcea, Locotenent (ss) Vlad Gheorghe¹⁵⁴.

148

Domnule Prefect La serbarea școlară din ziua de 24 Ianuarie 1929 ce a avut loc în localul școlii primare din Slava Cercheză, județul Tulcea, s-a întâmplat următorul fapt. Pe când doi elevi spuneau un dialog în care se pomenea numele de român, unul dintre lipoveni a îndrăznit, în gura mare, să insulte acest nume, cu cele mai grele cuvinte, oprind astfel desfășurarea programului, refuzând să părăsească sala și descurajând într-o măsură foarte mare și pe copii, și pe

¹⁵² Raport nr. 3348/31 August 1928, Poliția Babadag, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 433/1928, fila 52

¹⁵³ Cerere nr. 21605/31 Decembrie 1928, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 425/1928, fila 27

¹⁵⁴ Raport nr. 6141/1928, Compania de Jandarmi Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 433/1928, fila 47

învățători cari au arătat în conferință suferințele românilor patrioți, ce au luptat și au îndurat cele mai groaznice chinuri pentru această sfântă unire.

Aducem aceasta la cunoștința Domniei Voastre spre a lua măsuri, ca pe viitor să nu se mai repete asemenea lucruri și noi învățătorii români cu cel puțin în asemenea ocazii să creeze deplină liniște, spre a ne putea ridica sufletele în trecutul atât de măreț al istoriei. Director, R. Bucățică ¹⁵⁵.

149

Domnule Prefect Avem onoare a raporta Domniei Voastre că până în prezent locuitorilor din această comună, nu li s-au dat porumb pentru hrană și cum din cauza secetei care a bântuit trei – patru ani de zile, populația se găsește astăzi în cea mai neagră mizerie neavând nici credit și nici bani pentru a cumpăra de pe piață porumb sau grâu pentru masă. Față de cele de mai sus respectuos vă rugăm să binevoiți a da grâu pe credit și locuitorii din această comună, care pentru binele ce veți binevoi a face, vă vor păstra o veșnică recunoștință, scăpându-i din ghearele foametei. Primar M. Erett, Notar I. Gallan ¹⁵⁶.

150

Domnule Prefect Subsemnații locuitori mai jos notați din comuna Cataloi, județul Tulcea, respectuos venim înaintea Domniei Voastre a vă aduce la cunoștință următoarele. Întrucât această comună a fost bântuită de secetă trei ani la rând și mai cu seamă anul trecut 1928 nu am făcut nici fel de bucate, decât pentru orz care am fost nevoiți spre a vinde pentru plata datoriilor la stat și comună, iar restul ce ne-a mai rămas l-am măcinat și mâncat cu copii și întrucât n-a fost posibil spre a lua și noi câte 100 – 200 kg porumb când s-a distribuit la alte comune astăzi nu mai putem suporta greutatea foametei mulți din noi care avem câte o casă de copii și nu avem un kilogram de mălai în casă și nici bani spre a procura din altă parte, suntem în ultimul grad de foamete și vă rugăm cu umilință Domnule Prefect a

¹⁵⁵ Informare nr. 49/25 Ianuarie 1929, Școala primară de stat Ciucurova - cătunul Slava Cercheză, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 473/1929, fila 3

¹⁵⁶ Cerere nr. 207/25 Februarie 1929, Comuna Malcoci, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 444/1928, fila 46

lua cele mai urgente măsuri de ajutor fie cu porumb, grâu sau chiar bănește spre a ne putea singuri aproviziona pe unde putem găsi caz contrar suntem muritori de foame. Cu respect ¹⁵⁷.

151

Domnule Prefect Rezultat adresei Dv. No. 7515/929. Am onoare a vă răspunde că taxele aprobate de Consiliul de Administrație al Pescăriilor pe 1929, pentru regiunea a III sunt: pentru acei care le numesc pentru trebuințele lor casnice, de 200 lei anual, plus zece snopi dijmă; iar pentru acei care fac și speculă vânzând stuful sau papura, taxa este de 500 lei anual. Am mai comunicat Prefecturii aceste dispoziții și cu adresa No. 1885 din 21 Mai 1929, vă rugăm de a dispune să se rectifice în acest sens ordinele date de D-vs. comunelor ¹⁵⁸.

152

Domnule Prefect Locuitorii comunelor din Delta Dunării, în lăcomia după pământ de cultură, au început să are partea din terenurile Statului rezervate pentru pășunatul atât al vitelor lor cât și ale locuitorilor din comunele vecine de câmp, învoite de către această Administrație de pășunat. Cum această faptă va produce o criză în materie de pășunat, cât și în recoltarea fânului necesar pentru hrana vitelor, pe timpul iernii și cum islazurile au fost respectate și protejate în toată țara în scopul de a se asigura hrana vitelor, am onoare a vă ruga să binevoiți a dispune, să se dea ordin organizațiilor D-vs. în subordine, să împiedice prin orice mijloace, distrugerea în Deltă a terenurilor rezervate pentru fânețe și pășunatul vitelor ¹⁵⁹.

153

Domniei Sale Domnul Prefect Tulcea La adresa N. 865 din 16 Iunie 1929 a Domnului Pretor M. Pomârleanu de la plasa Topolog,

¹⁵⁷ Cerere nr. 5831/26 Martie 1929, Comuna Cataloi, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 444/1928, fila 47

¹⁵⁸ Adresa nr. 3079/23 Mai 1929, Administrația generală a Pescăriilor - Regionala III Brăila, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 471/1929, fila 21

¹⁵⁹ Adresa nr. 4326/27 Mai 1929, Administrația generală a Pescăriilor - Regiunea a IV Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 471/1929, fila 26

am onoare a comunica D^V direct următoarele. Fostul secretar al plasei Cataloi Marin Davidescu a încasat de la coloniștii italieni câte 40 lei de fiecare, adică în total suma de lei 5.840 pentru timbru și hârtie necesare formelor de prelungirea termenului de ședere în țară, sumă încasată între 20 – 25 mai 1929 în lipsa Domnului pretor Șt. Popa de la plasa Cataloi, care era plecat la București. Din această sumă numitul secretar a restituit suma de lei 1.460 timbre, iar restul de 4.380 și i-a însușit pe nedrept, fapt pentru care i s-au dresat acte și înaintat Parchetului Tribunalului Tulcea.

Mai relatez că în anul 1928 coloniștii italieni au fost obligați de Dl Pretor M. Pomârleanu a depune fiecare câte 80 lei, total 11.680 timbre pentru aceleași formalități, lucru ce au și făcut pe când în urma relațiilor cerute de la Consulat nu trebuia să se ia decât 32 lei de la fiecare colonist pentru timbre. Față cu cele de mai sus vă rog respectuos Domnul Prefect a dispune să se restituie coloniștilor italieni din comuna Cataloi suma de lei 5.840 ce li s-au luat în plus de Domnul Pretor M. Pomârleanu în anul 1928. Cu distinsă stimă, Paroh președinte Don Paolo Persichini ¹⁶⁰.

154

Domnule Prefect Subsemnații locuitori din orașul Tulcea cu onoare venim a reclama că din cauza mizerabililor de țigani nomazi așezați în jurul orașului și spre ghiolul Câșla, unde s-au pus îndeaproape contact cu banda lui Mărgean din Câșla, nu ne mai putem ține stăpâni pe avutul și munca noastră; locuitorii Stoian Sârbu și Șt. Iordan din acest oraș li s-a furat câte o vită care datorită marilor investigații făcute după zece zile au fost găsite în mijlocul câmpului, locuitorului Șt. Simionov i-a dispărut o vită de la via sa, încă nu s-a găsit, apoi păsări din curți, porumb, pepeni de pe câmp și chiar araci de vii se fură și distruge pe munca noastră, ei în timpul zilei dorm iar noaptea umblă ca dracii, când se adună dimineața la cătunele lor ce nu aduc fiecare și ce le lipsește lor de ale traiului, mai bine ca noi care muncim în timpul zilei.

Domnule Prefect, venim prin pre-zenta a vă ruga să binevoiți a dispune ca să fie izgonite aceste cete de tâlhari de pe teritoriul comunei Tulcea și chiar din împrejurări, scăpându-ne în felul acesta

¹⁶⁰ Informare nr. 12608/3 Iulie 1929, Colonia Italiană Cataloi, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 454/1929, fila 26

de o mare pacoste. Suntem în așteptarea măsurilor ce veți binevoi a lua în urma cărora comuna trece iarăși la normal ¹⁶¹.

155

D-lui Pretor al Plasei Tulcea și Sulina Administrația Pescăriei Statului Tulcea cu adresa No. 8700/929, ne face cunoscut că locuitorii, în special cei cu stare, din comunele Lascăr Catargiu, Periprava, Chilia Veche, Pr. Carol și Carmen Sylva fără a mai aștepta soluționarea chestiunii distribuirii terenurilor de cultură, au început a ara suprafețe mari de terenuri proprietatea statului în dauna celorlalți locuitori mai nevoiași, cu care procedeu vor produce perturbații în distribuirea terenurilor. Cum chestiunea terenurilor e în curs de rezolvare și pentru a nu se mai produce diferite intervenții și incidente printre locuitori, vă rog a da ordin numitelor comune, ca la cererea organelor administrației pescăriilor, să dea tot concursul pentru a fi opriți acei locuitori de a ara mai departe ¹⁶².

156

Domnule Prefect Convinși fiind ca întotdeauna cele mai multe din plângerile noastre au fost satisfăcute de Domnia Voastră prin dragostea cea mare ce o aveți față de locuitorii satelor, respectuoși venim din nou în fața Domniei Voastre spre a vă aduce la cunoștință cele ce urmează. La școala primară din acest sat în postul de limbă și religie lipoveană se află numit ca învățător stagiar Dl Cosma Jigarov. Cu respect venim a vă ruga să binevoiți a dispune ca să fie numit în acest post S.S. Diaconul Ifim Sipatchin fiind mai în stare și mai bine pregătit pentru ca să poată conduce și funcționa în acest post. [indescifrabil] ca și răspunsul D^v va fi favorabil plângerii noastre, vă rugăm să primiți profundul nostru respect ¹⁶³.

¹⁶¹ Reclamație nr. 14011/12 August 1929, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 472/1929, fila 7

¹⁶² Nota nr. 18304/20 Noiembrie 1929, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 471/1929, fila 41

¹⁶³ Cerere nr. 20360/31 Decembrie 1929, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 455/1929, fila 33

Domnule Pretor Subsemnații locuitori din comuna Chilia Veche județul Tulcea, cu respect supunem la cunoștința Domniei Voastre că, deși în anul 1928 am avut un an de criză din care cauză cea mai mare parte dintre locuitori sunt rămași în urmă cu plățile către Stat și comună, și pentru că în cursul anului curent 1929 locuitorii să-și poată achita aceste dări rămase în urmă cum și pe cele în curs, speranța noastră a fost că actualul Guvern venit la cârma Țării să ne mai reducă ceva din prețurile arenzilor la terenuri, pășunat, stuf etc. însă astăzi luăm la cunoștință de prețurile stabilite de Consiliul de Administrație al Pescăriilor vedem că parte din ele s-au urcat dublu iar parte s-au majorat în așa fel că ne este imposibil să putem suporta aceste prețuri majorate. De aceea ca pe un părinte în fruntea acestei plăși vă rugăm pe Domnia Voastră a interveni locului în drept pentru a fi lăsați cu plata ca în anul trecut 1928 când la fel să majoreze prețurile însă în urma intervenției fostului deputat Șerban am fost necăjiți. Cu respect ¹⁶⁴.

Subsemnații cherhanagii din Delta Dunării avem onoare a vă aduce la cunoștință următoarele: De opt ani de zile nu putem ține pe la cherhanalele noastre făină și bani pentru achitarea și hrana pescarilor și personalului lucrător din cherhanalele noastre. D^{le} Administrator aceasta numai din cauza bandei lui Cocoș, Gherasim și nevestele lor, care sunt cu toți înarmați. Nu suntem prădați numai o dată de această bandă periculoasă, care când vine pe la cherhanale te amenință cu moartea, începe să bată pe personalul cherhanalei (lucrătorii cherhanalei) pe noi cherhanagii. În timpul acesta cât suntem amenințați cu moartea și altele suntem luați de ei și duși prin toate casele și magaziile cherhanalei spre a le da făina, banii ce se află pentru achitarea pescarilor la aducerea peștelui și alte alimente și pentru hrana oamenilor și pescarilor din cherhana.

Domnule Administrator observăm că autoritățile respective pentru care ar trebui să-l urmăriți și a-l prinde nu există de loc prin locurile noastre. Domnule Administrator cu onoare vă rugăm să binevoiți a interveni și Domnia Voastră pe la autoritățile respective,

¹⁶⁴ Cerere, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 471/1929, fila 3

deoarece această bandă care era compusă din două femei și doi bărbați acum s-a mărit, au făcut patru bărbați și două femei, noi credem că această bandă dacă are să mai stea prin bălțile aceste, cred că se va mări și mai mult. Domnule Administrator credem că prin intervenția Dvs. la autoritățile respective ne veți da concursul. Cu toată stima Conon Graciov, Policarp Graciov, Roman Graciov, Filat Carpov ¹⁶⁵.

159

În conform cu dispozițiile art. 77 din legea pentru organizarea administrației locale, sunt membri de drept, cu vot deliberativ, în consiliile comunelor urbane, câte un reprezentant al bisericilor Naționale și un reprezentant al Bisericii Minoritare, cu cel mai mare număr de credincioși din localitate. Pe baza acestor dispoziții ni s-a cerut de către unii prefecți din Vechiul Regat ca să numim, în ce privește municipiile, ca consilier de drept pe rabini, ca reprezentanți ai cultului minoritar.

Ministerul prin ordinul circular cifrat No. 775/930, adresat prefecților din județele din Vechiul Regat, ce se alătură în copie, a soluționat chestiunea în sensul că, cultul mozaic în ce privește Vechiul Regat, nu este considerat minoritar. Dl Senator Dr. I. Niemirower, șef rabin, cu petiția alăturată ne aduce la cunoștință faptul că în municipiul București, cultul mozaic prezintă cel mai mare număr de credincioși, față de celelalte culte minoritare și cere ca Comunitatea evreilor din București să desemneze ca reprezentant pentru Consiliul Municipal București, ca consilier de drept. Municipiul București recomandă pentru a fi confirmat ca membru de drept pe D-l Dr. Heinerich Alperin, Rabin, reprezentant al cultului minoritar. Director (ss) I.C. Nicolau ¹⁶⁶.

160

Domnule Președinte Contestăm alegerea făcută la alegerile ce se fac astăzi la secția II de votare fiindcă votarea se face în disprețul legii electorale, votând unii alegători de câte două ori în loc să

¹⁶⁵ Plângere nr. 252/1929, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 450/1929, fila 3

¹⁶⁶ Referat nr. 4778/1930, Ministerul de Interne, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 509/1930, fila 7

voteze o singură dată, cum cere legea. Moș Anani Andrei, surprins asupra faptului că vota a doua oară și pentru Vasile Anani Andrei, care era lipsă, nu a fost nici arestat, nici cercetat, cum cere legea. De altfel recunoaștem că această fraudă fiind regulă generală, era și greu să se facă cercetări și arestări pentru fiecare caz în parte. Cu respect, Ion N. Drăghici, delegat al PNL Tulcea ¹⁶⁷.

161

Domnule Prefect Am onoare a raporta că împărțind terenul ostrovului Ceamurlie, fiecărui locuitor i-a revenit un lot, de care avea grijă și a depus muncă îndiguindu-l. Iar D^l Nicolae Truba agentul fiscal a luat loturile oamenilor și nu vrea să știe de aceasta, mergând contra întregului sat, întrucât este liberal și vrea să facă revoltă în populație contra actualului regim. Nu garantăm ce se poate întâmpla între locuitori și numitul. Rugându-vă noi să binevoiți a dispune spre a se lua măsuri urgente a preîntâmpina o eventuală și aproape catastrofă. Primar, Matei Bedreangă ¹⁶⁸.

162

Domnule Prefect Locuitorii mahomedani, din județele transdanubiene, solicită, bazați pe prescripțiile lor religioase, ca oficierea căsătoriei civile să se efectueze după oficierea celei religioase deoarece legea mahomedană nu permite ca fecioarele să-și descopere fața înaintea bărbaților. Ministerul apreciind acest lucru și în dorința a se satisface cererea acestor locuitori, avem onoare a vă ruga să binevoiți a pune în vedere tuturor oficiilor de stare civilă din acest județ să admită cererile ce li se vor adresa în acest scop de către mahomedani, urmând ca căsătoriile religioase între tinerii mahomedani să aibă loc înainte de oficierea căsătoriei civile, dar după ce tinerii vor fi făcut declarație și vor fi depus actele la oficiul de stare civilă respectiv.

Ofițerii stării civile vor elibera tinerilor un permis special, prin care să constate că s-au depus actele necesare oficierei căsătoriei civile, care va fi prezentat preotului lor (Hoge) iar acesta după celebrarea căsătoriei religioase, le va elibera un certificat, ce se va atașa dosa -

¹⁶⁷ Contestație nr. 3/19 Martie 1930, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 512/1930, fila 3

¹⁶⁸ Raport nr. 260/30 Martie 1930, Primăria comunei Carmen Sylva, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 526/1930, fila 20

rului respectiv după care se va oficia și căsătoria civilă. Ne veți confirma primirea prezentului ordin ¹⁶⁹.

163

Domnule Președinte Un număr de 400 familii de români – macedoneni, păstori în munții Balcani, dorind să se stabilească în țară, s-a constituit la Ministerul Agriculturii și Domeniilor o comisie specială pentru studierea acestei probleme. Având în vedere însușirea de buni comercianți pe care o au acești români, Comisia a găsit oportun ca cei care nu sunt plugari să fie așezați de preferință la orașe.

În special acele cu populație minoritară unde prin prezența lor ar izbuti, pe de o parte, să dea o nuanță românească mai pronunțată orașelor, iar pe de altă parte, datorită spiritului lor de negustori încercați, vor putea face concurență străinilor, contribuind astfel la opera de românizare a orașelor. Însă pentru a putea fi plasați și pentru a putea rezista la orașe, o condiție ar fi ca statul să le poată pune la dispoziție în condiții avantajoase de plată, cel puțin terenul necesar construirii unei locuințe.

În acest scop vă rugăm să binevoiți a ne comunica numărul aproximativ de locuri de casă ce acel oraș posedă în interior și la marginea orașului și pe care s-ar putea așeza eventual coloniștii macedoneni. Dat fiind importanța și urgența acestei lucrări, vă rugăm să binevoiți a ne comunica cele de mai sus în termenul cel mai scurt posibil, spre a fi supuse de urgență Comisiei ¹⁷⁰.

164

Domnule Prefect Subsemnații locuitori din Comuna Jurilofca, județul Tulcea, venim înaintea Domniei Voastre cu următoarea plângere. Stăpânim de peste cincizeci ani pământurile ce ni s-au dat cu [indescifrabil] și fiecare cu mare chin, am plantat vii americane care ne-au costat o sumă de bani și din care proprietăți suntem astăzi tulburați și amenințați a le pierde pentru motivul că acum un an a venit în Jurilofca un Domn inginer care fără știrea noastră a făcut măsurători neținând socoteală de vechile mușuroaie astfel că

¹⁶⁹ Informare nr. 05786/17 Aprilie 1930, Ministerul de Interne - Direcția Administrației Generale și Locale, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 516/1930, fila 9

¹⁷⁰ Nota nr. 6629 C/9 Mai 1930, Ministerul de Interne – Direcția Administrației Generale și Locale, în DJCAN, fond Primăria Constanța, dosar nr. 51/1930, fila 1

celor ce au avut pârloage și pământuri înțelenite acelor proprietari de astfel de pământuri au pretenții că acel D. Inginer le-a spus că după măsurătoarea D^{sale} viile noastre trebuie să le dăm lor iar noi în schimb să le luăm pârloagele.

Domnule Prefect cum acei oameni lacomi de astfel de proprietăți ne amenință zilnic cu bătaia și cu uciderea și nu ne lasă să ne putem munci viile cu onoare vă rugăm Domnule Prefect a dispune anchetarea celor reclamate de noi, totodată a da ordin organelor din subordinea Domniei Voastre pentru a pune în vedere acelor acaparatori să ne lase să lucrăm proprietățile pe care le-am făcut cu atâta trudă, iar în cel mai nenorocit caz pentru noi dacă susțin atât de mult să ne plătească costul viilor noastre ¹⁷¹.

165

Domnule deputat Subsemnații locuitori din Comuna Isaccea, județul Tulcea, de profesie pescari, cu respect aducem la cunoștința D-voastre următoarele plângeri. Noi fiind de profesie numai pescari, parte din noi neavând nici case de locuit și nici mijloace de a ne procura prin cumpărare și cum fiind căsătoriți și cu copii, cu respect vă rugăm a interveni celor în drept de a ni se permite să facem case de locuit pe malul Dunării de pe teritoriul nostru dobrogean vizavi de orașul Reni la mila 70, unde ne este peste puțință a veni spre a ne îngriji de familii și copii fiind distanța de 18 – 20 mile și cum nu avem terenuri de cultură și nici o palmă de pământ de la părinți, pentru că nici ei nu au avut.

Domnule deputat vă rugăm din suflet a lua în considerare că singura noastră ocupație este numai pescăria și cum acest loc este potrivit pentru noi, cu lacrimi vă rugăm a face cât vă stă în puțință de a interveni pentru stabilirea și trimiterea unui inginer de a ne da câte o porțiune de pământ necesar fiecărui pentru gospodărie. Vă rugăm domnule deputat luați în considerare că acest loc este viran ¹⁷².

166

Rezultat ordinului Domniei Voastre No. 8732/930, avem onoare a vă comunica că conform dispozițiilor legii reformei agrare cu terenul cel

¹⁷¹ Reclamație, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 517/1930, fila 27

¹⁷² Cerere, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 517/1930, fila 105

mai bun s-au satisfăcut cei îndreptățiți la împrăștiere în număr de 15 cu suprafața de 30 ha dându-li-se terenul situat între Carmen Sylva și Sulina pe partea dreaptă a brațului Sulina teren ce formează un singur corp.

De notat că cei împrăștiți sunt toți români, iar cei ce pretind acest teren sunt netrecuți la împrăștiere, ca neavând situația militară clară sunt majoritar ruși. Credem că așa cum am făcut am procedat legal și vă rugăm să binevoiți a aproba în totul, celor amatori de a lucra teren de la stat le putem da unde avem teren disponibil, pe grinduri spre Letea și Rosetti și prea puțin rămas în continuarea celui dat la împrăștiere. Faptul că reclamanții au lucrat doi - trei ani terenul nu implică pentru noi delegarea de a-i lăsa să muncească terenul statului așa cum le-au folosit de la pescării, deoarece terenul l-au avut în arendă și și-au luat recoltele.

Locuitorul E. Eosipov a făcut un șanț în jurul unui teren ce l-a găsit mai ridicat, nu a avut nici o aprobare cu șanțul, legea nu-i permite să acopere terenul. Vă rugăm să binevoiți a dispune să i se comunice Dl Primar al urbei Sulina, ca locuitorii să folosească terenurile așa cum au fost împărțite de noi. Șeful Regiunii (ss) Ion Andrei¹⁷³.

167

Domnule Administrator Avem onoare a aduce la cunoștință Dvs. că în bălțile Dranov se comit contrabande de pește de către câțiva pescari recalitranti care sunt constituiți în bande și înarmați toți cu arma militară cu cartușe în cantități mari, care indivizi sunt hotărâți să comită și crime contra noastră și a agenților noștri.

Capul bandei este pescarul Fanaca F. Samoschi din Murighiol. Pentru stârpirea și dezarmarea acestor derbedei, cu onoare vă rugăm să binevoiți a interveni locului în drept, pentru a se da ordine serioase jandarmilor, pentru a se pune capăt acestor brigandaje care au luat ființă de câțiva timp. Revizor (ss) I. Covăceanu¹⁷⁴.

¹⁷³ Raportul nr. 1079/1930, Regiunea Agricolă Delta Dunării, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 553/1931, fila 3

¹⁷⁴ Raportul nr. 580/1931, Revizoratul Murighiol, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 567/1931, fila 16

Episcopul lipovean Inochentie de la stabilirea lui 1 Septembrie 1930, în orașul Tulcea a avut o purtare frumoasă și plină de demnitate. Nu a tulburat cu nimic liniștea credincioșilor săi, nu a făcut nici o instigare și nu s-a manifestat cu nici o ură contra Guvernului și Statului Român. Comunitatea lipovenească din Tulcea l-a îmbrățișat cu multă dragoste și de la venirea lui nu mai există nici o fricțiune religioasă între lipoveni, din contra în toate satele lipovenești din județul nostru domnește o liniște și o armonie desăvârșită. În nenumărate rânduri și de câte ori a avut ocazia și-a manifestat cu multă satisfacție credința și dragostea față de țara românească. Nu a periclitat cu nimic ordinea și siguranța Statului. Pentru aceste considerente suntem de părere să i se anuleze decretul de expulzare și să i se dea posibilitatea să trăiască restul zilelor în mijlocul credincioșilor săi ¹⁷⁵.

Stimate Domnule Prefect Subsemnatul Ivan Solotchi, primarul satului Letea, supun Domniei Voastre că pe temă politică și de partid sunt zilnic insultat și chiar linșat de indivizii Ion Vladimir, Dionise Perijoc, Serghei Pușcaru și Lazăr Chiselev care aparțin partidului liberal și cum nu cunosc calea ce trebuie să urmez față cu ei, mă adresez Domniei Voastre, rugându-vă a dispune. Supus la ordine, Ivan Solotchi ¹⁷⁶.

Domnule Prefect În referire la ordinul Dv. N. 429 a.c. avem onoare a comunica că cercetând în mod discret printre bulgari am stabilit că nici nu poate fi vorba ca populația bulgară să înceapă mișcarea pentru unirea cu biserica romano – catolică. Prim pretor M. Popescu ¹⁷⁷.

¹⁷⁵ Referat nr. 129/13 Ianuarie 1931, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 573/1931, fila 1

¹⁷⁶ Reclamație nr. 170/16 Ianuarie 1931, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 575/1931, fila 1

¹⁷⁷ Raport nr. 76/6 Februarie 1931, Pretura Gurile Dunării, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 573/1931, fila 7

Notă informativă 1. În ziua de 26 Februarie a.c., orele 9 dimineața, a început la Cinema Splendid Festivalul Cultural Studențesc cu următorul program și care a durat până la orele 1 după amiaza. *Programul festiv* 2. Conferință Însemnătatea propagandei Cultural Naționale, cântece, coruri și recitări. Din conferință s-au desprins următoarele: O intensitate cât mai mare în domeniul propagandei culturale naționale, exercitate cu masa muncitorilor și țărănimii noastre, indiferent de națiune, având de scop solidarizarea cât mai completă între Români, pentru că fiind conștienți de menirea și rolul ce-l avem în părțile acestea ale țării, care având în vedere situația ei geografică și politică în același timp, să poată rezista tuturor curentelor subversive care tănuiesc acum ca comunismul, iredentismul sub forma sa șovinistă și care nu au alt scop decât periclitarea existenței locuitorilor noștri cât și a hotarelor noastre prea bine definite și pentru că apropierea sufletească între populația de diferite origini etnice să poate fi realizată, trebuie să se pună mare preț pe contactul cât mai activ între tineretul școlar, primar și secundar al orașului cât și al județului nostru. Propaganda culturală națională să se facă gratuit și pe înțelesul lor. Festivalul s-a terminat cu bine fără nici o manifestație și în liniște¹⁷⁸.

Observându-se că numeroși meseriași supuși străini și în special bulgari pătrund în România unde caută a se angaja clandestin, șomând astfel brațele de muncă indigene, este necesar ca pentru a se împiedica venirea și angajarea lor neregulată și fără autorizație din partea Ministerului Muncii, să binevoiți a dispune următoarele:

- 1) Punctul de frontieră să nu mai permită trecerea în România a supușilor bulgari, care nu au viză de intrare în țară acordată de consulatele române. Plata taxei consulare la frontieră sau biletele de frontieră să se elibereze de polițiile de frontieră, oferind muncitorilor bulgari mijlocul de a eluda dispozițiile în vigoare.
- 2) Organele de poliție și preturile să supravegheze ca să nu poată exercita profesiunea decât acei supuși străini care au livretele valabile

¹⁷⁸ Notă informativă, 1931, Poliția orașului Bazargic, în DJCAN, fond Chestura Poliției Constanța, dosar nr. 1/1931 – 1932, fila 20

de executarea profesiei, eliberate de Ministerul Muncii, și aceștia să nu lucreze alte meserii sau la alți patroni decât cei înscriși în livrete; iar cei care au intrat și au rămas în țară în neregulă, să fie obligați a părăsi țara.

3) Supușii bulgari pentru care s-a eliberat anul acesta autorizație să vină în România, dar care se găsesc rămași în țară din anul trecut, cu bilete de liberă trecere sau livrete expirate, să fie obligați a trece frontiera. Organele de poliție și preturile să nu le mai prelungească biletele de liberă trecere pe termenul din autorizațiile de intrare, ca în anii trecuți, deoarece Ministerul Muncii consideră autorizațiile anulate pentru aceștia. Măsurile ce veți binevoi a lua, vă rugăm a le comunica și acestei Direcții Generale. Rugăm ca dispozițiile de mai sus pct. 3 și 4 să fie comunicate atât organelor de poliție cât și preturilor din țară ¹⁷⁹.

173

Subsemnații locuitori musulmani din orașul Babadag, nemulțumiți fiind de administrarea episcopului Asan Amit, care risipește averea comunității musulmane și a statului român, deoarece fostul episcop Ali Cadâr om cinstit a fost înlocuit acum doi ani fără vină pe chestiuni politice din această cauză cerem respectuos Domniei Voastre Domnule Ministru de a fi numit din nou Ali Cadâr ca episcop. Noi am reclamat Domnului Prefect al județului Tulcea pentru facerea unei anchete și cu alăturata replică domnul Prim Pretor al plasei Babadag, dar d-lor nu pot să ia nici o măsură fără ordinul Domniei Voastre. Administrarea episcopului Asan Amit, aduce geamia la ruină, nu i-a făcut nici o reparație, noi credincioșii în timp de ploaie nu ne putem face serviciul religios în geamie, deoarece episcopul, în loc să facă Administrare face politică și nouă nu ne trebuie politică și suntem datori să sprijinim și să iubim guvernul învățătorului nostru Nicolae Iorga și pe Dvs. Domnule Ministru Rog dați urgent ordin pentru schimbarea episcopului prin dl Ali Cadâr ¹⁸⁰.

¹⁷⁹ Ordinul nr. 28801/1931, Ministerul de Interne – Direcția Generală a Poliției, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 40/1931, fila 7

¹⁸⁰ Petiția nr. 83340/1931, Comunitatea musulmană Babadag, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 576/1931, fila 58

D-lui Ministru al Agriculturii și Domeniului, București Am onoare a vă aduce la cunoștință că prin felul cum au înțeles organele Administrației Pescăriilor Statului Brăila să-și administreze domeniul, procedeu pe care îl uzitează și P.A.R.I.D. – ul, locuitorii din comunele ce prin situația lor, au nevoie de pășune, stuf etc. sunt aduși pur și simplu la sapă de lemn. Debitările exagerate, dublate sau nedrepte făcute de agenții domeniului chemați a administra aceste domenii fără nici o pregătire, cu toate protestele noastre, ajungând astăzi, unele datând din 1927, a fi urmărite, înglobează suma pe care, chiar vânzându – se debitorilor și cenușa din vatra, nu le vor putea achita.

A fost destul ca agentul de pescărie să bănuiască că vitele locuitorilor pășunează și pe proprietatea PARID – ului, ca acesta să formeze debite dublate, debite care fără vreo prealabilă cercetare locală, s-a comunicat administrației Pescăriilor spre încasare. Dar ceea ce este mai supărător, e faptul că sunt chiar locuitori ce nu au avut vite niciodată, alții nu au tăiat stuf etc. și totuși sunt urmăriți de organele Pescăriei pe baza acestor debite. Situația aceasta nu mai poate dăinui, statul neavând nevoie decât de contribuțiile locuitorilor, echitabil și legal stabilite, iar nicidecum după procedeu arătat mai sus, care ne produce mari neajunsuri și ajută la întinderea unor curente anarhice, ce suntem chemați cu toții a le reprima.

Este imperios cerută o revizuire a acestor debite de o comisie din care să facă parte pe lângă organele acestui departament și acele ale fiscoi, acele ale administrației locale și de control, iar până atunci vă rugăm în mod stăruitor a se da dispoziții ca atât administrația PARID – ului cât și administrația Pescăriilor Tulcea să sisteze orice urmărire. Măsurile luate vă rugăm să binevoiți a dispune să ne fie comunicate și nouă. Alăturăm și copie după raportul Primăriei Luncavița¹⁸¹.

Crăciunul sângeros din satul Nădejdea

La mizeria și sărăcia sătenilor săraci din satul Nădejdea, județul Caliacra, marea sărbătoare a Nașterii Domnului, a adus darul de

¹⁸¹ Raport, Prefectura județului Tulcea, 1931, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 595/1932, fila 80

Crăciun trei omorâți, nevinovați zeci de răniți, jefuirea prăvăliilor și caselor și fuga din sat. Este indescritibilă tragedia dobrogenilor. Însă să lăsăm faptele să vorbească cu limba adevărului crud. Iată ce povestesc sătenii răniți din satul Nădejdea, fugiți de Crăciunul sângeros din casele lor, pentru ca să caute ocrotirea autorităților superioare.

Cauzele și începutul bătăii La 24 decembrie colonistul macedonean Gheorghe din satul Nădejdea se duce ca să spele la cișmea și scoate parii din gardul locuitorului Coliu Dinef, pentru ca să facă focul. Văzând aceasta, a atras atenția abuzivului că face rău. Ultimul îl insultă, îl înjură și îl amenință. Acestea sunt primele cauze ale omorului, după declarațiile pătimășilor.

Bătaie sângeroasă, omorul La 26 decembrie a doua zi de Crăciun, la orele 8 dimineața, Coliu Dinef se duce la cafeneaua satului. Aici erau câțiva săteni băștinași și un grup de coloniști macedoneni. Ultimii, desigur în așteptare, se aruncă asupra lui Coliu Dinef și încep fără milă să-l bată. Sătenii fug și încep să strige după ajutor însă bătălia era în toiul ei. Patru din coloniști încep să tragă cu revolverele în carne, de ale căror gloanțe și ciomege au căzut răniți Chiru Colef Jecef, Petre Ivanof, Teodor Hristof, Coliu Dinef și mulți alții de care în prezent lipsesc informațiile, care au fugit și s-au ascuns. În același timp sosește caraula satului Marin Gheorghief, care s-a străduit să stabilească ordinea, însă a fost bătut și rănit de un glonț. În același timp cade mort colonistul macedonean Hristu.

Sosirea postului de jandarmi Hagi Chioseler Tocmai în timpul incidentului sângeros, la fața locului sosește întâmplător Șeful Postului de Jandarmi Hagi Chioseler, însoțit de sergent și doi jandarmi, pentru ca să ancheteze faptele aceluiași colonist macedonean Gheorghe, care acum câțva timp a încercat să omoare pe pădurarul Voicu Petre prins de ultimul când fura lemne din pădure și căruia printr-o lovitură cu toporul i-a tăiat pușca. Șeful restabilește ordinea însă cam pe la orele 12 seara pleacă la treaba sa.

Atacul. Alte omoruri În aceeași zi seara s-au adunat peste 300 inși coloniști macedoneni din satele: Hagi Chioseler, Cairaci, Cara – Câșla, Chiose Aidin, Cainargeaua Mare, Capaclia (cea mai mare parte din ultimul) și din alte sate și atacă satul Nădejdea. Aceasta s-a întâmplat pe la miezul nopții. Începe spargerea, jaful și bătaia care pe unde nimerește. Atacă casa bătrânului Stoian Marinof de 75 ani pe care îl

scot din casă, îl bat și taie fălcile, mâinile și picioarele și îl lasă în curte.

Cei ai casei îl iau în casă, încă după puțin timp bătaușii se reîntorc, îl scot afară și îl bat astfel ei au maltratat victima lor fără apărare, până când bătrânul moare, tot asemenea au scos din casă pe Chiru Teodorof de 48 ani, tatăl a patru copii minori și îl omoară în bătaie. Sparg și jefuiesc totul: băcănia și cafeneaua lui Teodor Hristof, manufactura lui Dumitru Stoianof și din multe case haine, hamuri, grâu, cereale etc. Toți sătenii în groază de nedescris părăsesc satul și fug. Un drumeț găsește dimineața în pădure o femeie cu doi copii înghețați unul din ei sugaci. Cele întâmplare se comunică Șefului de post din satul Armutlia, însă acesta vine abia a doua zi la prânz. Acest Crăciun sângeros din satul Nădejdea a făcut o impresie rea în întregul județ ¹⁸².

176

D. Sub Inspector General Am onoare a raporta că cu ocazia sărbătorilor Preotul Zăinescu din orașul Bazargic după obicei umblând cu botezul prin casele locuitorilor, s-a dus și la Penitenciarul local pentru botez, unde cei 28 de bulgari depuși în penitenciar, ca implicați în organizația revoluționară bulgară D.R.O. descoperită la Caverna și prin împrejurimi, în cursul lunii Noiembrie 1931, au refuzat să se închine și să primească a li se da cu busuiocul cu apă pe cap și să sărute crucea, și mâna preotului, spunând că nu există Dumnezeu, fiindcă dacă ar exista nu ar fi depuși și ținuți arestați în penitenciar ¹⁸³.

177

... 2. Aduc la cunoștința d-v, următoarele. Astă seară în ziua de 7 spre 8 Ianuarie a.c. la orele patru dimineață s-a provocat un mare scandal în localul „Teresa” al d-lui Spiru Ionescu, între un grup de studenți și mai mulți tineri bulgari din acest oraș. Astfel la o masă din fundul localului stăteau mai mulți tineri bulgari făcând chef, iar

¹⁸² Articolul „Trei morți și mai mulți răniți” publicat de ziarul bulgar „Novo - Edinstvo” din Bazargic, nr. 109/1 Ianuarie 1932, în DJCAN, fond Chestura Poliției Constanța, dosar nr. 1/1931-1932, fila 30

¹⁸³ Raport nr. 325/7 Ianuarie 1932, Poliția orașului Bazargic, în DJCAN, fond Chestura Poliției Constanța, dosar nr. 1/1931 – 1932, fila 47

la altă masă stăteau mai mulți studenți și diferiți funcționari români și macedoneni, care prin ce mijloace nu știu și nici pentru ce motiv, s-au luat la bătaie și scandal, devastând localul unde au spart mai multe obiecte și au luat la bătaie și pe Avocatul Ivanof din Str. Regele Carol și pe comerciantul D. Smocoff din Str. Pr. Ferdinand.

Printre studenți și macedoneni am remarcat pe următorii: studentul Beza, Garibaldi care e soldat și alții care nu i-am recunoscut, precum și macedonenii Pavel și Caranica ce sunt funcționari la Cinema Modern și un funcționar de la Protoerat, iar celălalt de la Prefectură. Din partea bulgară am remarcat pe următorii: Ștefan Vasile Stanef, comerciant Costea Drăgoef, Caracași comerciant de fierărie ce stă vizavi de Hotel Național și băiatul lui Matei Hristu, fost agent fiscal la gara locală pe timpul țărâniștilor. De notat este că localul d-lui Spiru Ionescu după lege are dreptul să țină numai până la ora unu din noapte, iar dacă ține mai departe târziu trebuie să plătească o taxă de trei sute lei, pe care numitul nu o achită de multă vreme cum cere legea, fiind tolerat afară de lege, dând astfel loc la diferite scandaluri printre derbedei ce se strâng noaptea acolo expres pentru astfel de scandaluri ¹⁸⁴.

178

Autoritățile forțează populația bulgară din apropierea frontierei să emigreze. O să colonizeze cuțovlahi/Români – Macedoneni spaima fiind comitagi bulgari. Gara Oboliște 26. Autoritățile polițienești și Administrația română silește populația bulgară din satele de lângă frontieră din Dobrogea să emigreze în Bulgaria. Cu o curajoasă nerușinare/cinism ei declară că dacă nu face aceasta de bunăvoie, cu toate mijloacele cele permise și nepermise îi va determina cu timpul cel mai apropiat să părăsească satele lor natale. Pe toată linia frontierei o să fie colonizați cuțovlahi/români macedoneni să o păzească de „comitagi bulgari”.

Toate abuzurile administrației sunt puse la cale să se ajungă acest scop obscur: provocări, bătăi, chemări la oficiile Polițiilor, procese pentru contravenții inexistente, amenzi exagerate. Multe familii bulgare ne mai putând să rabde urmările și teroarea cerchezilor noi din Dobrogea se pregătesc la primăvară să emigreze în Bulgaria. Dacă nu

¹⁸⁴ Notă informativă nr. 20/11 Ianuarie 1932, Chestura orașului Constanța, în DJCAN, fond Chestura Poliției Constanța, dosar nr. 1/1931 – 1932, fila 46

va înceta asupra române pe lângă frontieră primăvara ne va aduce un mare potop de refugiați nenorociți dobrogeni ¹⁸⁵.

179

Prefecturii județului Tulcea Am onoare a înainta alăturat, copie după procesul verbal dresat în ziua de 20 Octombrie 1931, indivizilor Sidon N. Lipat și Lazăr Condrat, care în după amiaza zilei de 16 octombrie 1931, au atacat și rănit grav pe fruntașul grănicer Savastru Vasile, din această companie, pe când își executa serviciul de control în baltă, între Carcaliu și punctul Catargra. Din cercetările întreprinse de noi, s-a constatat că unul dintre indivizii de mai sus Sidon N. Lipat, figurează ca membru în comisia interimară a Comunei Carcaliu. Cum un astfel de individ, care s-a făcut vinovat de lovirea și rănirea fruntașului grănicer Savastru Vasile, continuă să figureze și în prezent, în capul acestei autorități, cu onoare vă rugăm să binevoiți a lua măsurile ce le credeți de cuviință ¹⁸⁶.

180

Domnule Prefect Motivați de faptul că lotcile sunt lăsate atât de pescari cât și de unii locuitori pe întregul mal al Dunării, îngreunându-se prin aceasta controlul organelor noastre externe, pentru descoperirea contrabandelor de pește, cât și a diferitelor măsuri ce se iau în interesul exploatarea bunurilor Paridului, avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune să se dea ordin Primăriilor notate pe verso [Pr. Mircea, Luncavița, Văcăreni, Jijila, Pisica, I.C. Brătianu, Carcaliu, Pecineaga, Dăeni], ca în unire cu agentul nostru și cu Șeful postului respectiv, pentru care s-a intervenit la Legiunea de jandarmi, să se fixeze de comun acord vadul satului de unde se va face îmbarcarea și debarcarea, urmând ca toate lotcile să fie trase la vadul stabilit. Rezultatul acestei intervenții, vă rugăm să binevoiți a ni-l comunica. Administrator ¹⁸⁷.

¹⁸⁵ Articolul „Asupriri românești în Dobrogea” publicat de ziarul bulgar „Varneska Pošta”, nr. 4739/27 Ianuarie 1932, în DJCAN, fond Chestura Poliției Constanța, dosar nr. 1/1931 – 1932, fila 87

¹⁸⁶ Raport nr. 954/14 Februarie 1932, Regimentul 5 Grăniceri - Compania I Brăila, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 589/1932, fila 1

¹⁸⁷ Nota nr. 2865/18 Aprilie 1932, Administrația Pescăriilor Brăila, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 595/1932, fila 8

Domnule Prefect Subsemnații locuitori semnați mai jos toți din comuna Sarichioi, județul Tulcea. Cu respect venim a vă ruga să binevoiți a dispune intervenția locului competent pentru a ne aproba colonizarea în Deltă la locul numit „Perișoara” lângă Zaton unde se găsește loc arabil și disponibil pentru acest sens și care loc nefiind întrebuințat decât o mică porțiune de pescarii vânători acest teren face parte din regiunea IV Pescăriilor Statului Tulcea. Domnule Prefect credem că știți că noi locuitori ai acestei comune suntem cei mai oropsiți și pedepsiți în așa măsură încât nu mai putem suporta suferințele suntem peste 8.000 suflete în comună nu avem nici o palmă de loc arabil și nici cel puțin o bucată de izlaz unde să putem pășuna vitele noastre ce ne-a mai rămas pe care vite le hrănim din mâini neavând izlaz. Cu stimă ¹⁸⁸.

Pentru liniștirea spiritelor pescarilor vânători revoltați, rugăm stăruitor revocați telegrama ordin 10712 din 19 Octombrie al Paridului de a se concesiona poalele cu stuf ale lacului Razelm lăsându-se pescuitul liber ca și până acum. Concesionarea folosește numai câtorva intermediari în dauna miilor de pescari vânători și a statului stop ¹⁸⁹.

Domnule Prefect La adresa Dv. No. 380/933, avem onoare a vă trimite alăturata copie după raportul Regiunii Agricole Delta Dunării No. 105/933, comunicându-vă totodată că D-l Primar al comunei Lascăr Catargiu (D-l Mitron) departe de a încuraja așezarea elementelor române/coloniștilor în comuna Lascăr Catargiu pune toate piedicile spre a-i determina să plece după dorința băștinașilor acaparatori de terenuri domeniiale. Această atitudine fiind considerată ca trădătoare intereselor superioare de Stat, necesită numai decât

¹⁸⁸ Cerere nr. 9862/26 August 1932, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 596/1932, fila 10

¹⁸⁹ Telegrama nr. 8863/9 Noiembrie 1932, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 597/1932, fila 57

atragerea atenției din partea Dvs. și aplicarea de sancțiuni. De rezultat vă rugăm a ni se comunica. Restituim totodată și anexa ¹⁹⁰.

184

Domnule Prefect Subsemnații locuitori din comuna Frecăței județul Tulcea reclamăm actualul primar Ivanciu I. Marin din comuna Frecăței ce de la sine putere a împărțit terenul de vatră al comunei pe la favoriți și rudele sale terenul fiind proprietatea Statului prin Consilieratul Agricol dându-l la persoane fără drept comițând un abuz de putere iar cei îndreptățiți au rămas fără loc de vatră. Rugându-vă a binevoi a se cerceta și a lua parte la acest teren. Primiți stima noastră ¹⁹¹.

185

Domnule Prefect Subsemnatul Ioan Enache director al școlii primare din satul Pardina comuna Lascăr Catargiu acest județ, cu respect vă rog a binevoi a înzestra și această școală cu câteva bănci pentru copii întrucât cele existente nu corespund nici jumătate la numărul de copii înscriși. Populația acestei școli fiind minoritari care nu cunosc aproape deloc limba națională și care au mai mult ca oricând nevoie de îndelung contact cu învățătorul, nevoiți suntem, din lipsă de bănci, a face cursuri pe jumătăți de zile, școala având două posturi, rămânând ca acești copii să vorbească limba națională numai patru ore pe zi. Sperând că rugămintea noastră va fi ascultată vă mulțumim frumos ¹⁹².

186

Domnule Prefect Subsemnații 39 capi de familie, cu toții din comuna Carasuhatul de Jos depinzând de Beștepe acest județ, supunem cunoștinței Domniei – Voastre următoarele: Din timpurile cele mai vechi, bunicii, părinții noștri, actualmente și noi, aceștia cu toții

¹⁹⁰ Adresa nr. 228/11 Februarie 1933, Ministerul Agriculturii - Serviciul Agricol, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 627/1933, fila 24

¹⁹¹ Plângere nr. 4605/9 Martie 1933, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 630/1933, fila 1

¹⁹² Cerere, 3 Aprilie 1933, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 639/1933, fila 34

lipsiți de orice fel de pământuri pentru cultivat, căpătăm în arendă de la Administrația Pescărilor Statului loturi pentru semănat variind între o pătrime – trei pătrimi ha de familie.

Aceste terenuri le utilizăm special numai pentru semănatul celor necesare traiului, căci afară de meseria noastră de pescar, suntem lipsiți de orice bunuri. În anul curent d-l agronom a venit mai deunăzi în sat și din întregul lot destinat nouă, a luat o jumătate dându-l coloniștilor și unor funcționari din Beștepe. Cum beștepenii sunt cu toții numai plugari și deci posedă pământ pentru agricultură, prin procedeul de mai sus, acum când trebuim să ne pregătim pentru prelucrarea lotului, ne vedem deposedați și de această unică ajutorare a noastră pentru ca mai târziu în iarnă să fim expuși să murim de foame neavând nici cele necesare traiului. Măsurile luate fiind nedrepte față de noi, respectuos vă rugăm Domnule Prefect să binevoiți a interveni locului în drept ca să dispună retrocedarea terenului luat, acesta pentru a ne feri pe noi mai târziu de foame și pentru potolirea spiritelor¹⁹³.

187

Domnule Prefect Transportându-ne pe ziua de 3 Iunie 1933 în comuna Babadag pentru cercetarea unei crime de tâlhărie cu omor, ne-am dus în interesul cercetării cu unul din criminali, țigan în comuna Turda, la șatra țigănească din marginea satului, ca să găsim corpuri delictive. Acolo au sosit după câteva momente aproape toți locuitorii satului, care și-au văzut păsările și diferite lucruri furate, în șatra țigănească cu mare greutate i-am putut liniști să nu se încaiere cu țiganii în fața noastră și să nu se întâmple vărsări de sânge. În interesul menținerii ordinii publice și pentru siguranța și liniștea comunei Turda, avem onoare a vă ruga să binevoiți a lua imediate măsuri ca țiganii și șatra lor să părăsească de îndată comuna, altfel locuitorii își vor face dreptate singuri¹⁹⁴.

¹⁹³ Plângere nr. 4490/3 Aprilie 1934, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 668/1934, fila 7

¹⁹⁴ Raport nr. 2887/1933 Iunie, Curtea de Instrucție, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 631/1933, fila 23

Domnule Prefect Cu onoare vă rugăm să binevoiți a acorda școlii din satul Periprava, acest județ, un ajutor cât de modest, în cazul că aveți fonduri disponibile pentru a i se face reparația necesară, întrucât satul Periprava este foarte des vizitat de excursioniști, iar școala se află, din cauza ploilor, cu peretele chiar de la fața de răsărit căzut până la șipcă, așa cum ați văzut anul trecut pe cel de la miazănoapte și apus, când din bunăvoință ați acordat suma de lei 5000 cu care s-a înnoit o parte din acoperiș, s-a legat temelia de jur împrejur și s-au pus și cei doi pereți căzuți. Locuitorii satului sunt săraci și nu o pot ajuta, iar școala rămâne ca o rușine în fața celor ce se perindă spre pădurea Letea ¹⁹⁵.

Domnule Prefect În urma intenției, vădită la unii cetățeni români de origine bulgară, de a se pune în slujba unei activități contrare interesului și sentimentului național român – prin crearea instrumentului de intensificare a propagandei iredentiste bulgare în Dobrogea, țel la care caută să ajungă fondatorii „comunității culturale bulgare” căreia i s-a dat ființă în localitate – subsemnatul, am onoare a solicita Domniei Voastre, autorizația ținerii unei întruniri publice în sala „Regal” în ziua de duminică, orele 11 dimineață (3 Septembrie a.c.) spre a protesta împotriva punerii la cale de mai sus. Întrunirea va decurge în cea mai perfectă ordine, declarându-mă răspunzător pentru orice abateri de la textul legii și regulamentelor respective. Cu distinsă stimă, Șt. Staub ¹⁹⁶.

Domnule Prefect Cu onoare vi se aduce la cunoștința D^v. următoarele: Azi 11 Noiembrie 1934 ne-am adunat în localul școlii din satul Beibugeac, fiind prezenți toți locuitorii și în urma propunerii D^{lui} Director al școlii de a pune temelia unei case de cetit și care propunere a fost primită cu unanimitate de voturi. Scopul acestei case

¹⁹⁵ Cerere nr. 83/4 Iulie 1933, Școala primară Periprava, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 625/1933, fila 4

¹⁹⁶ Cerere, 29 August 1933, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 631/1933, fila 61

este de a răspândi cultura printre locuitori și în măsura mijlocului de a da o direcție sănătoasă prin șezători, serbări pe care le va organiza asociația. Ca orice asociație la început ducem lipsa multor lucruri strict necesare și apelăm la bunăvoința D^v, ce ați arătat întotdeauna pentru exercițiile culturale, de a încuraja asociația noastră din punct de vedere material și moral, fiind unică prin aceste părți ¹⁹⁷.

191

Domnule Prefect Luând cunoștință că în orașul nostru se găsesc 35 familii (120 suflete) de Macedo – Români, care se zbat în cea mai neagră mizerie, asociația noastră, în credința că-și împlinește una din cele dintâi datorii, prin ajutarea acestor nenorociți și ușurarea sarcinii ce cade asupra conducerii județului și comunei, face un apel la toți capii de autorități și de societăți și la oamenii de bine din acest oraș, spre a se întâlni sâmbătă, 24 curent, ora șase p.m. în localul Cercului Didactic din localitate. Spre acest scop, vă rugăm, Domnule Prefect, să binevoiți a lua parte și Domnia Voastră la consfătuirea unde se va aviza de măsurile ce se pot lua. Președinte, Elisabeta Cristea ¹⁹⁸.

192

Am onoare a vă ruga să binevoiți a da dispoziții Preturii, Legiunii de Jandarmi și comunei Carcaliu să atragă atenția populației năvălitate a acestei comune să înceteze de a amenința sau de a insulta pe ostașii grăniceri din acel punct. Zilnic se plâng ostașii grăniceri că nu pot să-și îndeplinească misiunile din cauza agresiunii populației acestei comune. De altfel știut este că populația acestei comune constituite din lipoveni cu apucături criminale și provocatoare de scandaluri au mai omorât doi ostași grăniceri acum șapte – opt ani pe când aceștia se găseau în serviciul țării făcându-și datoria.

Facem aceste intervenții: întâi în scopul de a obliga și populației acestei comune să respecte legile țării în care trăiesc și în al doilea în scopul de a ne absolvi de orice răspundere când ostașii grăniceri vor trage foc găsindu-ne în legitimă apărare, drept consfințit prin art.

¹⁹⁷ Nota nr. 7/12 Noiembrie 1934, Casa de Cultură „Lumina”, Beibugeac, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 647/1934, fila 33

¹⁹⁸ Cerere nr. 29/23 Noiembrie 1934, „Asociația pentru Emanciparea civilă și politică a femeilor române - secția Tulcea”, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 647/1934, fila 34

163 din legea și regulamentul Grănicerilor. Comandantul Companiei I, Grup Pază Brăila, căpitan (ss) Mihăileanu ¹⁹⁹.

193

Domnule Revizor La ordinul D-stră Nr. 904/935, avem onoare a vă raporta următoarele: În ziua de 15 Faur curent sărbătoare lipovenească, am chemat pe toți sătenii la școală așa cum de nenumărate rânduri am făcut, le-am adus la cunoștință de față fiind și preotul lipovean cele ce D-stră ni le recomandați prin suszisul ordin, la care toți protestează cu înverșunare. Amenzile școlare au făcut o adevărată revoltă printre lipovenii care au copii, ce nu și-i trimit la școală.

Din cauza acestei amenzi mi-a fost dat să aud spunându-mi - se în față „Dacă un rege în Yugoslavia a fost omorât, dar un învățător în Sfiștofca”, deci amenințări și câte de acestea. La toate acestea îi încurajează și celelalte autorități comunale, de exemplu perceptorul le spune în cârciumi următoarele: „Ce are învățătorul acesta cu voi, de vă dă amendă, pentru că numai la noi sunt astfel de amenzi, în timp ce în alte sate nu există”. Acestea sunt cuvintele de protest ale lipovenilor în sala școlii noastre, în timp ce apostolul ei, caută să-i convingă de la altarul noii școli a ilustrului nostru Ministru „Om al adevăratei școli” Dl C. Angelescu.

Pe de altă parte casierul comunei C.A. Rosetti, le speculează revolta, strângându-le bani – se aude 5 lei de fiecare – pentru care le-a făcut cereri nu știu către cine, prin care să-i scape de amenzi. Iată, d-le Revizor, situația școlii, aici în cel din urmă sat de minoritari în Delta Dunării, unde nici un învățător nu a căutat să înfrâneze bine strunele școlii și acum când se încearcă acest lucru, sătenii protestează așa cum numai lingușitorul lipovean știe să protesteze.

Acolo, ajunsese cu decadența școlii prin aceste lucruri, încât atunci când subsemnatul am luat postul în primire, școlarii, cei care frecventau, frecventau fără cărți de limba română, lucru ce astăzi a început să dispară, dar tot numai bietul dascăl știe prin câte a trecut pentru ca lipoveanul să cumpere dacă nu toate cărțile, cel puțin cartea de citire, pentru copilul său, elev la școala română.

Domnule Revizor, nici preotul lipovean nu și-a luat angajamentul să convingă pe lipoveni să-și dea copii la școală, nici amenzile nu-i

¹⁹⁹ Cerere nr. 9901/1934, Compania I Pază Brăila - Regimentul 5 Grăniceri, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 671/1934, fila 14

conving și conform legii, urmează să fie acționați în judecată, ori numai acei care stă pe aici câtva timp poate să se convingă de ce ar fi în stare să facă acești stăpânitori ai bălților cu pădurile ei de stuf, aceluia care, ca niciodată până acum îi dă în judecată pentru netrimiteră copiilor la școală. Domnule Revizor vă rugăm a interveni la toate instituțiile comunei C.A. Rosetti, de a nu mai da nici un concurs la protestele lipovenilor din Sfiștofca, acești atât de refractari școlii, căci numai atunci când toți vor strânge rândurile îi vom convinge de binefacerile școlii. Director (ss) Ion Stănciulescu ²⁰⁰.

194

Suntem informați că unii dintre locuitorii turci din satul Ceaușchioi ce au vrut a emigra în Turcia, au rămas în orașul Constanța la lucru, întrucât nu s-au putut îmbarca pe vaporul care a plecat cu emigranți. Parte s-au înapoiat în satul Ceaușchioi spunând că vor pleca în luna Octombrie când vor pleca vapoare spre Turcia. Se mai pregătesc de plecare și restul turcilor rămași în acel sat. Aceștia spun că rămânând puțini în acest sat își vor pierde credința și obiceiurile lor strămoșești. Am dat ordin postului pentru supraveghere ²⁰¹.

195

Domnule Prefect Subsemnatul Hamdi Nusret, avocat, directorul ziarului „Poporul” ce apare la Constanța, organ de apărare a intereselor române, după cum se constată din colecția anexată, vă rog respectuos să binevoiți a-mi aproba un ajutor bănesc pentru regulata apariție a ziarului. Scopul urmărit de noi, fiind de a cimenta și mai mult legătura sufletească ce există între populația musulmană și populația română și prin acesta de a stăvili curentul de emigrare în Turcia, evidențiind neajunsurile ce vor rezulta de pe urma acestei emigrări, nu ne îndoim că ne vom bucura și de data aceasta de aceeași bunăvoință și sollicitudine ca și în trecut. Primiți, vă rog, Domnule Prefect, asigurarea distinsei mele considerații ²⁰².

²⁰⁰ Raport nr. 126/1935, Școala primară Sfiștofca, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 705/1935, fila 20

²⁰¹ Nota informativă nr. 8658/21 Iulie 1936, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 745/1936, fila 17

²⁰² Cerere nr. 12430/13 Octombrie 1936, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 735/1936, fila 5

Dlor Prefecți de județe din întreaga țară Veți lua măsuri pentru a se împiedica plecarea în străinătate a tinerilor germani asupra cărora există informația că merg cu scopul determinat de a primi instrucțiuni sau a urma școli speciale de propagandă politică. Ministru de Interne (ss) Marinescu²⁰³.

Domnule Prefect Subsemnații locuitori din comuna Carcaliu județul Tulcea, socotindu-ne nedreptățiți de modul cum se încearcă a se face distribuția loturilor de casă, neexistând de fapt o ordine de respectat condițiilor celor care au dreptul a lua pământ, cum și nemulțumirea provenind din cauza obligației de a depune imediat suma de 500 lei - 1 leu m² - vă rugăm respectuos a dispune anchetarea urgentă a acestui caz din comuna noastră. Până atunci cerem oprirea imediată a distribuirii loturilor, ancheta urmând a hotărî²⁰⁴.

Motivat de cererea partidului german din România și în urma ordinului D-lui Ministru de Interne, vă rog a da dispoziții să nu se refuze eliberarea pașapoartelor solicitanților cetățeni români origine germană și sași care doresc să plece în străinătate în vederea cunoașterii economiei agricole străine, a întrebuițării diferitelor mijloace industriale și medicinale, verificându-se ca scopul acestei călătorii să nu fie politic. Direcția Generală a Poliției (ss) C. Cernat²⁰⁵.

Domnule Prefect Avem onoare a vă aduce la cunoștință că se revine asupra dispozițiilor noastre transmise cu ordinul circular No. 55910/937, prin care se interzicea colectarea de fonduri de către

²⁰³ Telegrama nr. 12551/2 Martie 1937, Ministerul de Interne, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 2/1936, fila 26

²⁰⁴ Plângere nr. 3967/6 Aprilie 1937, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 770/1937, fila 11

²⁰⁵ Ordinul cifrat nr. 27622/29 Aprilie 1937, Direcția Generală a Poliției, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 2/1936, fila 27

organizațiile sioniste și vă rugăm să binevoiți a dispune măsuri în consecință. Ministru de Interne (ss) R. Franasovici ²⁰⁶.

200

Oficiul de Plasare Unele oficii de plasare precum și unele autorități ne cer lămuriri relative la plasarea servitorilor români creștini la patronii evrei, despre care tratează decizia ministerului nr. 103412 din 4 Ianuarie a.c. . Vă comunicăm că legea pentru organizarea plasării, prin art. 2, prevede că oficiile de plasare sunt deschise pentru toți cei interesați fără deosebire de naționalitate sau credință religioasă. În consecință Ministerul nu poate lua altă măsură decât cea a respectării legii care nu poate fi modificată printr-o decizie ministerială ²⁰⁷.

201

Domnule Prefect Subsemnata Obștie Lipoveană din Comuna Chilia Veche Județul Tulcea, cu onoare vă aducem la cunoștință următoarele. În toate satele unde există lipoveni, statul a înființat câte un post de suplinitor de limba slavonă pentru a învăța copiii noștri a citi în Biserică și aceste posturi au fost ocupate numai de preoți de religie lipovănească. În comuna noastră acum trei ani din lipsă de preot tânăr a fost numit nepotul preotului bătrân anume Iacob Brăileanu până când se va numi un preot nou.

În anul 1937 luna Noiembrie 27 s-a hirotonisit de către prea Sfântul Episcop Savotei pe noul preot Artimon Romanov și cum D^{sa} este cu prisosință pentru a preda cursul de limbă slavonă și cum la noi preoții nu au nici un salariu și numai trăiesc din venituri și obștia noastră este în număr destul de mic, este insuficient pentru a trăi vă rugăm cu toți să dispuneți ca în locul Dl Iacob Brăileanu care astăzi este suplinitor să fie numit în postul de suplinitor Preot Artimon Romanov totodată școala care astăzi funcționează pe lângă școala primară deci română o vom muta în casa Bisericii pentru a

²⁰⁶ Adresa nr. 74294/22 Noiembrie 1937, Ministerul de Interne - Serviciul de Informații, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 757/1937, fila 36

²⁰⁷ Ordinul circular nr. 155648/2 Martie 1938, Ministerul Muncii – Serviciul Plasării, Șomajului și Migrațiilor, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 43/1938, fila 87

nu stingheri copii cei ce nu învață această limbă. Supuși la ordinele Dvs.²⁰⁸.

202

Domnule Prefect al județului Constanța Deoarece epidemia de tifos exantematic a izbucnit cu furie în diverse puncte ale țării (Buzău, Galați, Basarabia etc.) și pentru a preveni ivirea ei, ca și a altor epidemii în orașul Constanța, cu onoare vă rugăm să binevoiți a dispune a se lua măsuri a nu se mai permite plecarea turcilor de origine, până nu vor avea certificat însoțitor că sunt deparazitați, că sunt sănătoși și că în comuna de unde pleacă nu există boli epidemice. Să nu se permită staționarea în Constanța a turcilor emigranți decât cel mult trei – cinci zile, nu luni de zile cum s-a procedat în trecut. Deci când se va anunța la consulatul Turciei că vaporul a plecat spre Constanța, vor pleca de la casele lor un număr de emigranți egali cu un număr ce încapă pe vas. În felul acesta se va evita aglomerațiile în oraș și deci și epidemiile. Medic Șef al Municipiului [indescifrabil] (ss) Dr. Isăcescu²⁰⁹.

203

Domnule Prefect La ordinul Dvs. nr. 7518/938 avem onoare a raporta că au sosit 150 familii de emigranți turci din județul Durostor care vor fi imbarcați pe vaporul turcesc din port. Fiecare cap de familie, emigrant, posedă certificat de sănătate eliberat de medicul respectiv al Circumscripției din Pretură. Emigranții se află terenul liber de lângă cimitirul evreiesc pe șoseaua Murfatlar²¹⁰.

204

Avem onoare a vă înainta denunțul semnat de Ion Negulescu, prin care arată că Dr. Ihil Rabinovici, șeful dispensarului din comuna Crucea, este condus de idei comuniste și nesocotește în totul ordinele

²⁰⁸ Cerere, 31 Martie 1938, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 804/1938, fila 7

²⁰⁹ Adresa nr. 1309/11 Aprilie 1938, Serviciul Sanitar al Municipiului Constanța, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 17/1938, fila 44

²¹⁰ Raport nr. 14160/23 Mai 1938, Chestura Poliției Constanța, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 16/1938, fila 86

primite. Astfel cu ocazia încetării din viață a M.S. Regina Maria n-a arborat doliul la dispensar și nici n-a luat parte la slujba religioasă ce s-a oficiat în acest scop. Vă rugăm a lua la cunoștință de cuprinsul denunțului, face cercetări discrete și urmări activitatea medicului. De rezultat ne veți raporta odată cu restituirea anexei ²¹¹.

205

Domnule Prefect Subsemnații locuitori din comuna C.A. Rosetti, județul Tulcea, fiind împroprietăriți în locul numit Popina. Respectuos venim a ne plânge înaintea Domniei Voastre următoarele. Încă de la anul 1931 suntem împroprietăriți și le avem închise cu dig, până în prezent nu ne-am putut folosi de nimic din cauza locuitorilor minoritari din satele Sfiștofca și Periprava care ne-au rupt digul și a dat drumul la apă înecându-ne cerealele complet. Respectuos venim înaintea Domniei Voastre a da ordin autorităților să ne dea concursul pentru a supune pe acei locuitori să ne dreagă digul. Totodată să ne dea și o despăgubire relativ la cerealele care ni s-au înecat de la anul 1931 până în prezent. Cu respect ²¹².

206

Toți locuitorii s-au arătat foarte mulțumiți de noua Constituție și ca probă e faptul că rezultatul plebiscitului în județ (unde partidele extremiste aveau foarte mulți aderenți) a fost cât se poate de satisfăcător: din 57663 votanți numai 37 au votat împotriva Constituției (30 din Constanța și 7 din celelalte comune urbane și rurale, în număr de 119). După plebiscit partidul „Totul pentru țară” a continuat să activeze însă grație măsurilor luate, acțiunea sa a fost foarte repede anihilată. Astăzi putem spune că acțiunea fățișă a fostului partid e inexistentă în județ. Populația e foarte mulțumită în special cea rurală fiindcă e lăsată în pace să-și vadă de nevoile ei, ne mai fiind tulburată de nimeni. Dragostea și încrederea în suveran e unanim manifestată. Încrederea populației în autorități a crescut mult fiindcă toți au văzut că acum interesul pentru nevoile obștești și ale

²¹¹ Adresa nr. 13348/4 August 1938, Prefectura Constanța, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 29/1938, fila 15

²¹² Plângere, 26 August 1938, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 823/1939, fila 7

locuitorilor au sporit²¹³.

207

Dlui Prefect al județului Tulcea Cu raportul No. 236/938, inspec - toratul Sanitar Galați ne încunoștințează că cetele de țigani nomazi care călătoresc în cuprinsul Ținutului sunt invadate de păduchi. Vă rugăm a lua măsuri de urgență ca organele D-Voastre în subordine, să trimită pe toți țiganii nomazi la medicul circumscripției respective pentru control și deparazitare, după care să fie evacuați din zona Manevrelor Regale, iar cei ce se găsesc în afara de această zonă să fie împiedicați de a pătrunde în zonă până la terminarea manevre - lor²¹⁴.

208

Fiind sesizați că în anumite localități grupuri de minoritari germani, aparținând din punct de vedere militar unor contingente tinere (1933 -1935), solicită organelor de resort pașapoarte pentru Germania, fapt ce denotă prezența unui puternic curent de propagandă german, date fiind evenimentele actuale exterioare, avem onoare a vă ruga să verificați și să ne comunicați fără întârziere dacă în raza Dvs. de competență teritorială s-au produs asemenea cereri și cum au fost soluționate. Vă semnalez totodată că ordinele instructive în vigoare cu privire la eliberarea pașapoartelor prevăd să se verifice scopul real al călătoriei în străinătate și să nu se elibereze acte de călătorie acelor solicitanți, care prin plecarea lor ar putea să prejudicieze interese de stat. Director general (ss) R. Georman, p. Director (ss) Marius Șteflea²¹⁵.

209

Domnule Prefect Subsemnatul paroh al Bisericii Catolice din comuna Cataloi, Paolo Persechini, reclam Domniei – voastre că de către italienii Chirilo Cavariani și Savioli Petro, din comuna Cataloi,

²¹³ Adresa nr. 15443/5 Septembrie 1938, Prefectura județului Constanța, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 28/1938, fila 49

²¹⁴ Notă nr. 1656/4 Octombrie 1938, Ținutul Dunării de Jos, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 784/1938, fila 21

²¹⁵ Ordinul nr. 72628/12 Octombrie 1938, Ministerul de Interne, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 2/1936, fila 29

sunt tulburat în posesia a 21 ha teren ce mi s-a dat de către Colonia Italiană, pentru suportarea cheltuielilor de bună funcționare a bisericii în care se cuprinde și salariul meu. Cu de la sine putere au arendat acest pământ la alți coloniști, care conform contractului dintre Statul Român și Colonia Italiană, pct. 14, nu au voie în nici un caz a subînchiria sau arenda pământurile altora.

Prin acest abuz biserica este pusă în situația de a nu mai putea funcționa iar subsemnatul rămâne fără salariu. Osebit de aceasta numiții coloniști învrăjbesc de aproape un an de zile spiritele în colonie, ațîțând pe ceilalți coloniști contra mea, debitând fel de fel de minciuni pe contul meu. De aceea vă rugăm să binevoiți a da dispoziții să se anuleze arendarea ce s-a făcut cu pământul bisericii, obligând pe susnumiții coloniști a respecta dispozițiile contractuale între Statul Român și Colonia Italiană, punându-li-se în vedere în acest timp să-mi respecte drepturile mele ca parohul coloniei și ca participant. Cu stimă, Paolo Persechini ²¹⁶.

210

Motivat de o nouă intervenție a Ministerului Muncii, Comisia Migrațiilor și în conformitate cu dispozițiile Legii Migrațiilor, avem onoare a vă ruga să binevoiți a lua măsuri ca pe viitor să nu se mai elibereze pașapoarte cetățenilor români de origine turcă din raza aceluia județ, care ar intenționa să emigreze în Turcia. Asemenea cereri se vor îndruma Ministerului Muncii, Comisia Migrațiilor, singura în drept să avizeze asupra eliberării unor astfel de pașapoarte. Director general (ss) Olărașu ²¹⁷.

211

Am onoare a raporta că Pretura Plasei Medgidia a aprobat locuitorului Eduart Resner din comuna Cobadin să facă întruniri cu caracter religios în casa locuitorului Samoilă Grib. La fel a autorizat locuitorului Teofil Resner din comuna Cobadin a ține adunări în localul școlii germane din comuna [indescifrabil] fără a se cere avizul nostru sau al postului de jandarmi. Cum la adunările care se

²¹⁶ Plângere nr. 290/22 Noiembrie 1938, Parohia Romano – Catolică Cataloi, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 813/1938, fila 17

²¹⁷ Ordinul nr. 89798/18 Decembrie 1938, Ministerul de Interne - Serviciul Pașapoartelor, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 2/1936, fila 17

fac în casa locuitorului Samoilă Grib, locuitorii germani sub masca că citesc Evanghelia luterană, suntem informați că fac numai propagandă hitleristă și vorbesc cu entuziasm despre cucerirea Austriei de către Hitler, dictatorul Germaniei.

La adunările care se fac de către Teofil Resner în localul Școlii Germane sub formă de coruri, se face pregătirea tineretului german în principii hitleriste. Întrucât acțiunile locuitorilor germani care se adună în casa lui Samoilă Grib și a tineretului care se acționează în localul Școlii Germane, adunări aprobate de pretura Plasei Medgidia, sunt dăunătoare Siguranței de stat, ordinii și liniștii publice, vă rugăm a interveni locului în drept pentru interzicerea acestor întruniri și adunări. În acest scop așteptăm ordine ²¹⁸.

212

Domnule Prefect Motivată de raportul Primăriei comunei Mahmudia No. 101/939, avem onoare a vă raporta că geamia turcească din acea comună cu o vechime de peste 100 ani, în urma emigrării populației mahomedane, fiind lăsată în totală părăsire și din cauza intemperiilor și a vânturilor puternice, s-a ruinat zi cu zi, astfel că în ziua de 15 Ianuarie a.c. s-a dărmat coloanele coridorului de la intrare și o parte din acoperiș. Față de această situație clădirea prezintă în permanență un pericol, putându-se prăbuși în orice moment, mai ales că se află în vecinătate cu școala, iar copiii se joacă pe lângă aceste ruine. Vă rugăm să binevoiți a interveni la Muftiatul județului Tulcea, pentru a se lua măsuri de reparare sau de dărmar. Această situație nu poate dura, fiind un atentat la viața locuitorilor din comună. Rugându-vă să binevoiți a dispune, Pretor Delegat ²¹⁹.

213

Domnule Prefect Subsemnatul Tașa Mihai, bulibașă, cu onoare vă rog a-mi elibera o autorizație în baza căreia să pot executa prin comunele acestui județ, împreună cu sălașul meu compus din patru căruțe, conduse cu Gogu Stănescu, Tașica Mihai și Hristea Radu fiecare cu familiile pentru a ne exercita meseria de căldărari și

²¹⁸ Raport, 1938, Legiunea de jandarmi Constanța - Biroul I Poliție și Siguranță, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 25/1938, fila 209

²¹⁹ Raport nr. 286/20 Ianuarie 1939, Pretura Plasei Gurile Dunării, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 865/1939, fila 14

spoitori. Vă asigur că ne vom purta cinstit și nu vom lăsa nimic de dorit în urma noastră. Cu stimă, Tașa Mihai²²⁰.

214

Domnule Ministru Dispensarul Oficiului Asigurărilor Sociale din Tulcea este condus fără drept de D-l Dr. D. Waissman, în vârstă de peste 65 ani, de origine etnică semită. Potrivit programului de guvernare, am onoare a propune înlocuirea numitului prin D-l Dr. Simion Surugiu de origine etnică român – creștin din orașul Tulcea, rugându-vă stăruitor să binevoiți a dispune urgenta confirmare a D-sale²²¹.

215

În referire la Adresa Domniei Voastre N° 2607/200 din 20 Decembrie 1939, avem onoare a vă face cunoscut că din informațiile căpătate de la Poliția Sulina se află în acel port 1872 de emigranți evrei în vapoarele de fluviu Creimi și Spirula sub pavilion german din care 900 s-au îmbarcat pe vaporul sub pavilion turc Sakarya, iar restul urmează să se îmbarce de îndată ce vor cădea la învoială în privința prețului de transport. Emigranții au vize pentru plecare din următoarele state: Uruguay, Paraguay, Liberia și San Domingo. Întrucât îmbarcarea se face înafara apelor teritoriale române și pe un vas aparținând Turciei, noi nu ne putem amesteca și credem că ordinul pe care l-a dat comandantul vasului Sakarya se va executa. Prefect C. Șerbănescu²²².

216

Emigranții evrei din Sulina solicită transbordarea femeilor și copiilor bolnavi de pe șlepul Spirula pe remorcherul Ștefan adus pentru această transbordare. stop. Motivele invocate sunt șlepul Spirula nu este încălzit majoritatea emigranților fiind bolnavi din această cauză.

²²⁰ Cerere, 1 Februarie 1939, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 851/1939, fila 1

²²¹ Notă nr. 1422/Februarie 1939, Prefectura Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 793/1938, fila 1

²²² Memoriu nr. 35/3 Ianuarie 1940, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 905/1940, fila 1

stop. Rugăm dispuneți ²²³.

217

Printre minoritarii germani din România circulă un fel de carnet de denumite „Ahnenpass-uri/Pașaportul Străbunilor”, cu care persoanele de origine germană caută să stabilească originea lor ariană. În acest scop posesorii de „Ahnenpass-uri” intenționează a solicita autorităților publice din țară, completarea și certificarea datelor indicate pe acele documente. În vederea unei asemenea eventualități, cu onoare vă rugăm să binevoiți a dispune urgente măsuri pentru ca asemenea acte să nu fie investite cu nici un fel de legalizare, viză sau certificare oficială. Aceste „Ahnenpass-uri” sunt libere la difuzare printre minoritarii germani din România. Ministru, General ²²⁴.

218

Suntem informați că diverși comercianți evrei, personal sau prin intermediari, cutreieră satele pentru a cumpăra de la locuitori obiecte de aramă vechi plătind 50 – 60 lei pe kgr și apoi vânzându-le cu prețuri care ajung până la 150 lei kgr. Întrucât asemenea metal prezintă o importanță capitală pentru înzestrarea armatei, avem onoare a vă ruga să binevoiți a lua măsuri urgente pentru ca asemenea cumpărături de aramă să fie oprite, iar depozitele ce eventual s-au creat să fie sechestrate. Am cerut Ministerului Înzestrării Armatei dispoziții de urmat în privința străngerii acestui material și îndată ce le vom primi, vi le vom comunica. Sănătate! Rezident Regal (ss) Paul Goma ²²⁵.

219

Domnule Prefect Comandamentul Corpului de Jandarmi ne înaintează cu raportul nr. 36393/940 un exemplar din „pașaportul strămoșilor” (Ahnenpass), primit de Consulatele germane din țară, care

²²³ Telegramă, 5 Ianuarie 1940, Prefectura județului Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 905/1940, fila 5

²²⁴ Adresa nr. 02385/11 Ianuarie 1940, Ministerul de Interne - Direcția Generală a Poliției, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 905/1940, fila 8

²²⁵ Ordinul nr. 6/1940, Ținutul Dunării de Jos, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Pretura Plasei Tulcea, dosar nr. 270/1940, fila 1

se completează în Germania de toți cetățenii germani pentru a-și dovedi originea ariană și se verifică de primari în calitate de ofițeri ai stării civile. Totodată, zisul comandament, în urma informațiilor primite, arată că partidul național socialist muncitoresc german din România, grupul teritorial, sub conducerea lui H. Kensy din Bucovina, încearcă să înscrie în rândurile acestui partid și pe cetățenii români de origine etnică germană, cărora le refuză înscrierea fără acest „Ahnenpass” completat cu toate datele.

În această chestiune Ministerul a hotărât următoarele: „Primarii vor refuza eliberarea unor certificate de această natură, ca și orice atestare în acest sens cetățenilor români de origine etnică germană nu au asemenea obligații”. Comunicându-vă cele ce preced, avem onoare a vă ruga să binevoiți a lua măsurile în consecință pentru executarea acestei dispoziții ²²⁶.

220

Dl Primar al comunei Vi se face cunoscut că este interzisă cu desăvârșire eliberarea certificatelor de către primărie, pentru cetățenii români de origine germană, care doresc a dovedi că sunt de origine ariană. Aceste certificate sunt necesare lor numai în Germania. De asemenea nu veți da nici un atestat în această privință ²²⁷.

221

Dl Prefect Am onoare a raporta D^{vs} că ignoranța agenților de percepție la sate în ceea ce privește respectarea ordinelor ce recomandă cu toată hotărârea, blândețe, ajutor și nesechestrarea obiectelor familiilor celor concentrați a devenit scandaloasă și se pare chiar că cu voință caută să nu respecte nevoia mare a acestor familii și ordinele în acest sens. Așa de exemplu la Sarichioi agentul Tabacov a confiscat femeilor Lucheria Simion Cerniș și Lucheria Pricop Feodot până și halatele cu care merg la rugăciune, sculele de pescărie cu care familiile se hrănesc deși am rugat pe acest agent să restituie lucrurile, soții lor fiind de patru luni concentrați și deși promisese, după plecarea mea, a refuzat să le înapoieze.

²²⁶ Adresa nr. 2366 A/19 Februarie 1940, Ministerul de Interne – Direcția Administrației de Stat, în DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 43/1940, fila 29

²²⁷ Adresa nr. 6/8 Martie 1940, Pretura Plasei Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Pretura Plasei Tulcea, dosar nr. 270/1940, fila 28

La Enisala un alt agent a confiscat femeii Ioana Butucea obiecte casnice până și ceaunul în care făceau mămăligă celor patru copii ce-i are soțul concentrat de cinci luni. Acestei femei i s-au confiscat lucruri pentru datorii pe care le are către stat socrul său - se poate un astfel de procedeu [indescifrabil] de cel mai elementar bun simț. Purtarea acestor agenți dacă va continua astfel va da loc la mari nemulțumiri și cine știe la ce. Vă rog luați urgente măsuri dând D^{vs} ordin prin Administrația Financiară. Pretor (ss) Nicolau ²²⁸.

222

Domnului Prefect al județului Tulcea Avem onoare a raporta că locuitorii coloniști italieni din comuna Cataloi au fost vizitați duminică 7 Aprilie a.c. de un delegat al guvernului italian, care le-a pus în vedere că trebuie să se reîntoarcă în Italia în două serii mai și iunie părăsind definitiv țara noastră. Acești coloniști au case și teren arabil dat cu contract de Statul român. Fiind siguri de plecare au început să vândă ceea ce au și în special vitele așa că nu mai au cu ce lucra pământul. Vă rugăm să binevoiți a dispune. Pretor ²²⁹.

223

Domnule Prefect Punându-se în aplicare decretul lege Nr. 2651 publicat în Monitorul Oficial Nr. 183 din 9 August 1940, privitor la interzicerea căsătoriilor dintre românii de sânge și evrei, avem onoare a vă ruga să binevoiți a lua de urgență măsuri pentru stricta lui executare. Vă rugăm deasemenea a atrage atenția ofițerilor de stare civilă asupra îndatoririlor ce le impune decretul lege din 9 August 1940. Ei sunt ținuți, îndeosebi, a veghea ca în declarațiile de căsătorie prevăzute de art. 71 din legea actelor de stare civilă să se arate dacă viitorii soți sunt sau nu evrei; a cerceta religia și a refuza oficiul lor în caz de împiedicare legală. Ofițerul stării civile care, cu știință, va încheia o căsătorie oprită de decretul lege Nr. 2651 este pasibil de destituire din funcție și de închisoare corecțională de la

²²⁸ Raport nr. 1034/26 Martie 1940, Pretura Babadag, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 916/1940, fila 7

²²⁹ Raport nr. 1707/11 Aprilie 1940, Pretura plasei Cataloi, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 905/1940, fila 25

2 – 5 ani ²³⁰.

224

Domnule Prefect Ca urmare la ordinul circular Nr. 15488 A din 30 Septembrie a.c. avem onoare a vă aduce la cunoștință că Ministerul Cultelor și Artelor, Direcția Generală a Teatrelor și Operelor Române, ne-a comunicat cu adresa Nr. 8386/940 că nu s-a putut da adresele artiștilor și muzicienilor evrei, din tablourile ce vi s-au înaintat, deoarece în mare majoritate nu sunt stabili și exercită profesiunea în întreaga țară, acolo unde găesc posibilitatea de angajamente, unii dintre ei schimbând localitățile foarte des. Pentru facilitarea controlului cerut, vă comunicăm cele ce urmează:

I. Toate autorizațiile date de numitul Departament, în trecut, au fost anulate pe ziua de 15 August a.c.

II. Noile autorizații au fost date cu mențiunea că sunt valabile cu începere de la 15 Septembrie 1940 și în conformitate cu dispozițiile Deciziei Ministerului Nr. 42181/940, au fost refuzate artiștilor și muzicienilor de origine etnică evrei, care nu mai au dreptul de exercitare a profesiei.

III. Întreprinzătorii de spectacole și patroni de localuri care angajează artiști sau muzicieni neautorizați sunt supuși sancțiunilor prevăzute de art. 158 din Legea Teatrelor și a spectacolelor, modificată prin legea publicată în Monitorul Oficial Nr. 128 din 6 Iunie 1939 (pag. 3585). Comunicându-vă cele ce preced, vă rugăm să binevoiți a da dispoziții organelor în subordine să controleze actele artiștilor și muzicienilor de orice categorie și să se interzică exercitarea profesiei de către acei care nu vor avea autorizații noi, valabile cu începere de la 15 Septembrie a.c. ²³¹.

225

Domnule Prefect Subsemnatul Ion Sandu agricultor din comuna Malcoci, județul Tulcea, am onoare a vă ruga să binevoiți a-mi încredința conducerea treburilor gospodărești ale comunei Malcoci, al

²³⁰ Adresa nr. 12247/16 August 1940, Ministerul de Interne, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 930/1940, fila 3

²³¹ Adresa nr. 16163 A/8 Octombrie 1940, Ministerul de Interne – Direcția Administrației de Stat, în DJCAN, fond Prefectura Constanța S, dosar nr. 22/1940, fila 161

căruia locuitor sunt, fiind feciorul veteranului de la 1877 Toader Sandu înproprietărit în acea comună prin anii 1900.

Sunt român de sânge și îmi iubesc Țara, pe care vreau să o servesc în sfera mea de acțiune, cu mijloacele mele și cu cinstea mea. Comuna noastră care, după plecarea germanilor, urmează a se româniza în întregime, merită să aibă de acum înainte un PRIMAR ROMÂN.

Dacă veți aprecia că merit să mi se încredințeze această sarcină, vă rog să binevoiți a cunoaște că subsemnatul îmi iau de pe acum obligația, pe onoarea mea de român și cetățean al NOII ROMÂNII LEGIONARE, de a-mi îndeplini sarcina cu cinste și demnitate. Primiți, vă rog, Domnule Prefect, asigurarea deosebitei mele considerații, TRĂIASCĂ LEGIUNEA ȘI CĂPITANUL ²³².

226

Circulară Domnilor Pretori și Primari ai comunelor Urbane. Am onoare a vă transmite în copie, ordinul No. 20813 A/940, al Ministerului Afacerilor Externe, rugându-vă să binevoiți a lua măsurile necesare pentru stricta aplicare a dispozițiilor prevăzute în ordinul sus citat. Prefect

Copie

Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, ne aduce la cunoștință prin Adresa No. 103052/940, că prin Decizia No. 69258/940, a dispus ca toate magazinele alimentare, măcelării, mezelării, lăptării, brutăriile, pescăriile, prăvăliile de zarzavat, cafenelele, cofetăriile, plăcintăriile, ceainăriile, restaurantele, berăriile, bodegile și cârciumile care aparțin evreilor sau sunt conduse de evrei, precum și magazinele de această natură, care desfac produsele societăților cu capital evreiesc, să fie închise în zilele de Duminică și sărbători legale.

Comunicându-vă cele ce preced, vă rugăm să binevoiți a lua măsurile necesare pentru stricta aplicare a dispozițiilor din sus citata Decizie. Ministru (ss) Constantin Popescu Buzău ²³³.

²³² Cerere nr. 15693/12 Noiembrie 1940, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 864/1939, fila 50

²³³ Circulara nr. 18873/21 Decembrie 1940, Prefectura județului Constanța, în DJCAN, fond Prefectura Constanța S, dosar nr. 22/1940, fila 198

La ordinul Dv. No. 3224/939, avem onoare a vă raporta că, cercetând și luând informații care este motivul pentru care tinerii raportați voiesc a emigra în Germania sunt: După informațiile și cercetările făcute, am constatat că susnumiții tineri au fost informați de unii locuitori din județul Constanța, că se primesc în Germania tineri de origine germană și care voiesc a emigra, dându-li-se lucru în fabrici și terenuri în locurile ocupate. Nu sunt îndemnați de nimeni pentru a emigra, ci pur și simplu motivul este acela că sunt săraci și nu au pământ și nici nu pot găsi de lucru acum în timpul iernii. Notar (ss) Papadatu ²³⁴.

Avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune ca prin primăriile din județul Dvs, să se aducă la cunoștința coloniștilor ce au intervenit, tot astăzi, la Ministerul de Finanțe ca să dea din nou ordin Administrațiilor de încasări și plăți, pentru a nu mai urmări pe coloniști pentru încasarea impozitelor și taxelor datorate Statului sau județului decât după zece ani de la așezarea lor, conform art. 27 din legea colonizării, iar pentru cei care au plătit aceste impozite mai înainte de termenul legal, se va calcula perioada de scutire de la ultimul an al plății făcute. Direcția Geniului Rural (ss) C. Șt. Poenariu ²³⁵.

Vi se înaintează mai jos în copie ordinul Prefecturii județului Constanța No. 3735/941 pentru întocmai executare. Raportați imediat de executare. Șef Birou Siguranță

Copie

Din ordinul D-lui General Antonescu Ministerul Afacerilor Externe cu ordinul No. 4599 ne aduce la cunoștință următoarele: Societele urmăresc să producă acte de sabotaj, dezordine și agresiune în spatele frontului. În acest scop lansează din avioane spioni și agenți teroriști armați și adesea îmbrăcați în haine de femei. Acești agenți inamici

²³⁴ Raport nr. 169/1940, Primăria comunei Malcoci, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 905/1940, fila 6

²³⁵ Adresa nr. 4078/1940, Ministerul Agriculturii și Domeniilor – Serviciul de colonizare, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Pretura Plășii Tulcea, dosar nr. 254/1939, fila 1

iau contact cu agenții comuniști din țară și cu populația evreiască comunistă organizând acte de sabotaj, terorism și agresiune.

Pentru curmarea astfel de lucru, Dl General Antonescu ordonă:

1. Evreii bărbați de la 18 la 60 de ani să fie adunați și puși sub pază, pentru a se sancționa imediat orice încercare de tulburare. Se vor lua măsuri de pază intensă la locurile unde evreii sunt strânși în lagăre (Ciobănița, Osmancea, Mereni)
2. De la orele 20 până la ora șapte dimineața circulația evreilor va fi oprită și în satele unde sunt concentrați.
3. Se vor lua ostatici dintre conducătorii cunoscuți ai evreilor comuniști, rabini, hahami etc. care vor fi cazați într-o clădire aparte și în cazul când se va produce vreun atac de rebeliune sau terorism din partea evreilor și legionarilor comuniști, acești ostateci vor fi imediat împușcați.

Vă rugăm a lua imediat măsuri pentru executarea prezentului ordin și se va prezenta lista ostaticilor și locul propus pentru ținerea lor. Vă veți interesa și convinge personal dacă mai sunt încă evrei neridicați de la domiciliul lor și neinternați în lagăre. Dăm dispoziții ca cei rămași să fie imediat ridicați și trimiși sub escortă în localitățile stabilite pentru internarea lor. Raportați imediat executare. Prefect, colonel Buzincu ²³⁶.

²³⁶ Nota nr. 3009/1941, Chestura Poliției Constanța, în DJCAN, fond Chestura Poliției Constanța, dosar nr. 64/1941, fila 15

BIBLIOGRAFIE

Lucrări generale

- Mehmet Ablay, *Din istoria tătarilor*, Ed. Kriterion, București, 1997
- Ion Agrigoroaiei, *România interbelică*, vol. I, Ed. Universității „A.I. Cuza”, Iași, 2001
- Ion Agrigoroaiei, Ioan Scurtu, *Concepții și idei privind evoluția României*, în *** *Istoria Românilor*, vol. VIII, Ed. Enciclopedică, București, 2003
- Ion Agrigoroaiei, Ion Scurtu, *Locul României în Europa*, în *** *Istoria românilor*, vol. VIII, Ed. Enciclopedică, București, 2003
- Ion Agrigoroaiei, Ioan Scurtu, *Mentalul colectiv al românilor. Rolul reformelor*, în *** *Istoria Românilor*, vol. VIII, Ed. Enciclopedică, București, 2003
- *** *Enciclopedia României*, București, 1936 – 1938, vol. II și III
- *** *Istoria Românilor*, Ed. Enciclopedică, București, 2003, vol. VII și VIII
- Sabin Manuilă, Mitu Georgescu, *Populația României*, în *** *Enciclopedia României*, București, vol. I, 1936

Lucrări speciale

- C. Brătescu, *Populația Dobrogei*, în *** *Dobrogea. 50 de ani de viață românească*, Ed. ExPonto, Constanța, 2003
- Valentin Ciorbea, *Evoluția Dobrogei între 1918 și 1944*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2005
- I. Colcer, V. Măgureanu, *File din istoria Dobrogei*, Inspectoratul pentru Cultură al județului Tulcea, 1998
- Ana Maria Diana, Cecilia Pasca, *Informații privind populația germană din Dobrogea*, în „Analele Dobrogei”, Serie Nouă, An 14, nr. 1, Constanța, 1997
- *** *Dobrogea. 50 de ani de viață românească (1878 – 1928)*, Cultura Națională, București, 1928
- Stoica Lascu, *Împroprietărirea românilor balcanici în Cadrilater*, în „Dosarele Istoriei”, An VII, nr. 1, 2002

- Sabin Manuilă, *La population de la Dobroudja*, în *** *La Dobroudja*, Academie Roumaine, Bucarest, 1938
- Ekrem Menlibay, *Situația demografică a tătarilor și turcilor din Dobrogea după 1878*, în *** *Originea tătarilor. Locul lor în România și lumea turcă*, București, Ed. Kriterion, 1997
- *** *Monografia orașului Tulcea. Trecutul, prezentul și viitorul său*, Institutul de Arte Grafice, Constanța, 1928
- Vasile Th. Muși, *Un deceniu de colonizare în Dobrogea Nouă (1925 – 1935)*, Societatea de Cultură Macedo – Română, 1935
- P.P. Panaitescu, *Origin of the Population in the New Dobrogea*, Ed. Bucovina, București, 1940
- Steluța Pârâu, *Policromia etnică în Dobrogea*, în „Analele Dobrogei”, Serie Nouă, Nr. 1, An II, 1997
- Adrian Rădulescu, Ion Bitoleanu, *Istoria Dobrogei*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 1998
- M. Roman, *Studiu asupra populației turcești din Dobrogea și sudul Basarabiei*, în „Analele Dobrogei”, An XVII, 1936
- Romulus Seișanu, *Dobrogea. Gurile Dunării și Insula Șerpilor*, Ed. Ziarul „Universul“, București, 1928